

הייטער 1870

66

„צענטראל-
דרוקעריי
יאָזעף האָיער
ווען IX באצירק.
ליכטענשטיין-
שטראסע נר. 3

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 10826

GEKLIBENE DIKHTUNGEN

S. J. Imber

*Permanent preservation of this book was made possible
by Iris and Sydney Bash*

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Lief D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

געקליבענע דיכטונגען
פֿון
שמואל יעקב אימבעל

Copyright by
Verlag »Neuland« (S. J. Imber), Wien IX. Glasergasse 21.

י נגדיכמע, וועלכע איך האָב פארעפענטליכט אין די יאהרען 1905—1908 אין פארשיעדענע צייט־שריפטען האב איך נישט אויפגענומען אין קיין שום פון מיינע ביכער. זיי קומען אויך נישט אריין אין דער פּאָרליעגענדיגער זאמלונג.

אין בוך־פּאָרם איז ערשיענען: „וואס איך זינג און זאג“ (1909), לעמבערג, פארלאג פון ח. איצקאוויטש; „אסתר' קע“, (1911), לעמבערג, זעלבסטפארלאג און וויען, פארלאג מ. היקל; „אין יודישען לאנד“, (1912), לעמבערג, פארלאג „קדימה“; „רויזענבלעטער“, (1914), ווילנע, פארלאג פֿון ב. א. קלעצקין; „היים־ליעדער“, (פארמעהרטע אויפלאגע פון „אין יודישען לאנד“, 1918, וויען, פארלאג מ. היקל); „וויקטאָריאַ“, (1920, וויען, פארלאג „ניילאנד“); „וואַלד אויס, וואַלד איין“, (1920, וויען, פארלאג „ניילאנד“).

פאראשפּעטערער נעזאמט־אויסגאבע, וועלכע ווערד צוגעגרייט אין פארלאג „ניילאנד“, איז באשטימט א נייע איינטיילונג און לויט איהר איז צוזאמענגעשטעלט די היינטיגע אויסוואהל.

ש. י. א.

וויען, פעבער 1921

א י נ ה א ל ט

א ליער, א ליער...

פון בוך:

מילענשטיינער

- אומעמום 13
- איד שעהם מיך צו זינגען . . . 14
- מיינע פענ 15
- שטילער פרויער 16
- פאר דער וואַנדערונג 17
- און געהט מיין וועג 18
- דיין מוסער 19
- אויף יענער זייט 20
- צווישען בלומען 21
- טויענד-אייגס 22
- איד ווייס נישט 23
- א בלויער סאַג 24
- וואָס מיך באַגליקט 25
- ס'איז אומעמום 26
- מיין האַרץ, די 27
- פיער שורה'לעך 28
- איד זינג אייך 29
- וואַרונג 30
- מיר קומען צו דיר 31
- איד ניב זיי גערען 32
- צו מיינע אומבאקאנטע 33
- צו די קומענדיגע 34
- אויף מיין קבר 35
- ביי אייך מיין זעל 36

פון בוך:

רעכטס און לינקס פון וועג

- וואַנדערונג 39
- אין יענעם שטילען 40
- שוין — עס הענגען 40
- די פריידענקוואל 41
- פריהמאָרגענס לאַך איך 42
- סיס מיטעס אויגען —

- מיין אויג איז אַ בליץ 42
- ווי בענק איך —
- און פֿרעג מיך נישט 44
- צו אַן עהרליך קינד 45
- אַזוי פיעל בלימעלעך 46
- איך ברענג דיר, האַרץ 47
- צו די שעהנע 48
- עס האָט מיך דער הימעל 49
- רויענבלעסער 50
- איך רוף דורך 51
- לעג איך מיך —
- וועסט דרך אויפֿבאַטען 52
- מיין ליער וועסטו 53
- וואַרעם מאַכען מיינע קושען . . . 54
- האַב איך מיך געוואַנט —
- אין די נעכט 55
- איך ווייס, דיין אויג 56
- צוויי שטורעמס 57
- פריהלינג און הערבסט 58
- כ'האַב באַזונגען 59
- מיר האָבען זיך נעמראָפֿען 60
- אין דעם גאָרטען 61
- אַ בריעף 62
- פֿאַרנעם 64
- שמערצליכע רוה 65
- אייביגעם בליהען 66
- פון ציקל, אָבשיידסליעדרער 67
- ווינפער אין גאָרטען 69
- אַסתרקע (א פּאָעמע) 125—81

פון בוך:

היים-ליעדער

- געוואַנדערט האָט 129
- וויזיאַן 130
- ראַזינקעס און מאַנדלען 131

זייט	
222	אָ קינד, וואָל מיין הימעל . . .
223	דער ים מיט טרויער . . .
—	איך בענק נאָך . . .
224	פארהילט האָט . . .
225	צעהן פֿענסטער . . .
—	מיין לעבען . . .
226	איבער דערנער . . .
227	צו דער ליעבסטער . . .
—	א נאנצע נאכט . . .
228	איך האב זיי געזעהן . . .
—	דער טרויער איז . . .
229	דו הארמע, דו צארמע . . .
—	קומט די רוה . . .
230	דו פֿייגעלע . . .
—	שטיל געוואָרען . . .
231	עס ציהען זיך . . .
—	און האַסטו מיר . . .
232	און געלאָט האָב איך זי . . .
—	עס זענען נאָך . . .
233	מיידעל, מיידעל . . .
—	אין שפעטער נאכט . . .
234	ווי לאנג . . .
—	האָסטו באשטריקט . . .
235	און קומען געדאנקען . . .
—	איין זון . . .
236	און יערער שמורעם . . .
—	איך וועל קומען . . .
	דאָס מיידעל, וואָס האָט מיך
237	נישט ליעב . . .
	פון וואלד אייב, וואלד
239—247	איין . . .
248	די הייליגע צוויי (I—IX) . . .
257	פרינצעסין טויבענהארץ . . .
258	בין איך געגאנגען . . .
259	צוויי גוטע טלאכים . . .
260	איין שעה . . .
263	„נאט פון אברהם“ . . .

זייט	
132	עס ליענען די פֿעלדער . . .
133	איך האָב געזעהן . . .
134	דער שומר . . .
135	די בלויע נעכט . . .
136	רחל . . .
137	לאַנד, אָ לאַנד . . .
138	זינט כ׳האָב געזעהן . . .
139	אומקעהר . . .
140	בענקשאפט . . .
141	א תשובה . . .
142	זען כ׳זעה . . .
144	ערינדונג . . .
145	און קומט די זון . . .
146	א לאַנד, פֿול שטאַלץ . . .
147	איהר האָט איך אין ווייטען . . .
148	וואָס האָט איהר אייער האַרץ . . .
149	און צו די שוואַבע . . .
150	וואָלט איהר געקאָנט . . .
151	און ווער עס שלאָמט . . .
152	מיין ליעבע געהער נישט . . .
153	כ׳ווייל פֿארנעמען . . .
154	לאַנד פֿון די בערנער . . .
155	און לייקענען טויענד . . .
156	איך דאנק דיר, מיין נאָט . . .
157	און קומען די נעכט . . .
158	אָ וואָלט מען געהערט איך . . .
159	פֿרייהלינג 1915 . . .
161	הערבסט 1918 . . .
165—211	וויקטאָריאַ . . .
	פֿון בוך :
	פרינצעסין טויבענהארץ
215	ביים קלאַויער . . .
217	זי איז אַזוי ווייט . . .
218	דיינע הענד . . .
219	דער נאכטפאלטער . . .
221	נישט איין געוויינטאָג . . .
—	איך בענק נאָך דיר . . .

א ליעד, א ליעד, און נאך א ליעד —
וואס גיבען דיר די ליעדער ? —
זיי גיבען מיר, זיי גיבען מיר
מיון פרויע זעעלע וויעדער.

א ליעד, א ליעד, און נאך א ליעד —
ווער הערט זיי דען, די ליעדער ? —
עס הערט זיי גאט, עס הערט זיי גאט,
און צעהן פון מיינע ברידער.

פּוֹן בּוֹךְ:

מ י י ל ע נ ש י י נ ע ר

* *

*

אומעטום דארט, וואו עס לעגט זיך די נאכט
אויף מענשליכע זיצען, פֿון קיינעם באוואכט,
אויף מענשליכע הייזער, אויף טיר און אויף שוועל —
אומעטום דארטען געפֿינט זיך מיין זעעל.

אומעטום דארט, וואו א חלום צעררינט,
דארט וואו עס וויינט אין דער פֿינסטער א קינד,
אויף וועגען פֿון פחד, אויף וועגען פֿון שמארץ —
אומעטום דארטען געפֿינט זיך מיין הארץ.

אומעטום דארט, וואו עס סודעט א סוד
די יונגפֿרוי, די נאכט אין דער אמעם פֿון גאט,
ביז ס'פֿארבען די הימלען זיך שעמעוודיג רויט —
אומעטום דארטען דערזעה איך דעם טויט.

אומעטום דארט, וואו עס שמייכעלט די זון
צו מענשליכען לעבען, צו מענשליכען טון,
וואו אלעמען דאכט זיך, אז אלעס איז גוט —
אומעטום דארטען פֿארשפריצט זיך מיין בלוט.

* *

*

איך שעהם מיך צו זינגען פֿון גאלדענע שטערען,
מען זאגט, אז דאס ליעדעל איז אלט ;
איך שעהם מיך צו זינגען פֿון אויגען פֿול טרעהרען,
מען זאגט, אז דאס לאזט שוין היינט קאלט.

איך שעהם מיך צו וויינען אויף ליעבשאפט פֿול טריבשאפט,
צו ריימען דאס הארץ מיט דעם שמארץ,
איך שעהם מיך צו ווייזען דעם טרוים, וואָס מיין שטוב שאפט
דעם דרויסען, וואס זעהט אלעס שווארץ.

איך שעהם מיך צו שרייבען די ווערטער, וואס בלייבען
פֿאר שמילע נשמות א שאץ —
איהר וועט דאך נישט גלייבען, ווי קינדערלעך גלייבען,
אז גאט האט אין מענשענהארץ פֿלאץ.

מ י י נ ע ט ע נ

די טעג מיינע געהען אין שטילקייט אוועק,
ווי כוואליעס, וואָס געהען צו קניהען ביים ברעג.

די טעג מיינע געהען, ווי מיידלעך צום טאנץ —
פֿול פֿרייד און פֿול בלוטרויש און ציטערדיג גאנץ.

די טעג מיינע קומען ווי קינדער צו מיר,
און שיטען — ווי קינדער — שארף זאמד פֿאר מיין טיר . . .

זיי קומען און לאזען מיך אפֿטמאל פֿארווינט —
איך שייד מיך מיט זיי, ווי מען שיידט זיך מיט פֿריינד.

ש ת י ל ע ר ט ר ו י ע ר

ביים סוף פֿון דעם טאג, ווען עס בלוטיגט די זון,
דערמאן איך, אז כ'האב אמאָל ברידער געהאט,
וואס זענען געגאנגען מיט מיר צו דער זון.

אין שטילקייט געהילט און מיט טרויער באדעקט
קוק איך פֿון פֿענסטער אין גארטען אריין,
אויף שפיצען פֿון ביימער מיט זונבלוט באַפֿלעקט.

אויף שפיצען פֿון ביימער דערזעה איך דעם טויט —
תכריכים פֿון נעכעל צעהעננט ער געדיכט
אויף עפעל, וואס זענען אין דאפעלטען רויט.

און שווער ווערד מיין הארץ, ווי א זינקענדע זון —
און אפֿטמאל ערשט דאן, ווען דער טאג קומט שוין אויף
געהט אונטער מיין הארץ אין דער נאכט פֿון דעם שלאָף.

פֿ א ר ד ע ר ו א נ ד ע ר ו נ ג

אלין, וואס כ'האב אמאל געקושט אין חלום,
אלין, וואס כ'האב געוויינט דאנאך אָהן טרעָהרען,
געה איך זוכען דאָרט ביים ראַנד פֿון הימעל —
ס'איז נישט ווייט...

כ'האב מיין הויז פֿאַרברענט — איך דארף קיין היים נישט;
דארט ביים ראַנד פֿון הימעל וועל איך רוהען;
נעמט דעם שטעקען. — יעדער וואַנדערשטעקען
איז א לאסט.

נאקעט געה איך, ווי א קינד וואס ווייסט נישט.
כ'ווייס נאר איינס: צו שטערען דארף מען שמייכלען
און די זון, זי טרינקט מען מיט די אויגען — — —
לאכט און לאכט!

כ'וועל דאך נאך אמאָל אהערצו קומען,
גאָלדבאהאנגען, שטראַהלענגאַלדבאַהאנגען —
און פֿאַר גליק וועט איהר מיט מיר נאך לאכען.
כ'האב אייך ליעב.

און געהט מיין וועג...

און געהט מיין וועג קיין צפון,
און געהט מיין וועג קיין דרום —
מיין הארץ בלייבט שטענדיג אָפּען,
מיין הארץ בלייבט שטענדיג אָרים.

און געהט מיין וועג קיין דרום,
און געהט מיין וועג קיין צפון —
עס בלייבט נישט קיינער אָרים,
ווער ס'האַט מיין הארץ געטראָפּען.

* *

*

דיין מוטער איז א שטילע שויב,
דיין מוטערס טרעהרען קלויב זיי, קלויב.

דיין מוטער איז א קינד, ווי דו —
דו ביסט איהר אומרוה און איהר רוה.

זי איז דיין אומרוה און דיין רוה —
ווען דו טראכטסט פֿון איהר, מאך די אויגען צו.

אויף יענער זייט . . .

אויף יענער זייט שיר, אויף יענער זייט וואנד
שטעהט גליק און אומגליק האנד אין האנד.

„געה דו אריין פריהר“ — „געה דו אריין פריהר“
הער איך זיי רעדען אויף יענער זייט שיר.

„געה דו אריין פריהר און פארדארב זיין הארץ“ —
„געה דו און מאך זיין זעעלע שווארץ.“

און זיי שטעהען פון פריה, און זיי שטעהען ביז נאכט —
איך עפען די שיר — און מיין הארץ, עס לאכט,

און עס לאכט מיין זעעל, ביז עס שווינדען די צוויי —
מיין הארץ און מיין זעעל זענען שווארקער פון זיי.

* *
*

צווישען בלומען האָב איך געליטען,
צווישען דערנער האָב איך געלאכט,
צווישען זאנגען האָב איך געטראכט
צו ווערען ווי זיי געשניטען.

צווישען ליעדער בין איך אנטשלאָפֿען;
אָ גאָט, אָ גאָט, אָ גאָט —
צווישען כבוד בענק איך נאָך שפּאַט,
וואָס האָט דיינע בעסטע געטראָפֿען.

טויוזענד-איינס

קינד מיינס, קינד מיינס, קינד מיינס
— זאגט מיר שמיל די נאכט —
כ'האָב דיר טויוזענד שמערען
פֿון עקוועלט געבראכט.

מוטער, מוטער, מוטער
— ענפער איך איהר שמיל —
דער טויוזענד-ערשמער שמערען
איז דער וועלכען איך וויל.

* *

*

איך ווייס נישט, צי וועל איך אין פֿעלד זיי געפֿינען
די בלומען, וואס בליה'ן אין מיין טרוים —
איך ווייס נישט, צי וועל איך אין וואלד דרך געפֿינען,
דו הימעלהויך רוישענדער בוים —

איך ווייס נישט, צי וועל איך אין לעבען געפֿינען
צום קבר די זיכערסטע טיר —
איך ווייס נישט, צי וועל איך אין גרוב דרך געפֿינען,
דו רוה, וואס כ'מוז לעבען אָהן דיר.

* *

*

א בלויִער טאָג, א העלע זון,
און קינדער אויף דעם הויף;
אָ האַרץ, דו דארפֿסט א וויילע רוה'ן—
און ס'גרויסע גליק וואכט אויף.

אָ האַרץ, דו דארפֿסט א טראכט נאָר טון:
ס'איז מיינער יעדער שטראהל!
און וואו א קינד נאָר אין דער זון—
ס'איז מיינע קינדער אל!

* *

*

וואָס מיך באַגליקט אַם מעהרסטען
אין לעבען, וואָס האָט וועניג גליק,
איז דאָס, וואָס דריקט אַם שווערסטען
און טריבט מיט טרעהרען מיר דעם בליק.

ווייל ס'זענען אל די טרעהרען
דעם צויבערגארטענס טויענפאל,
אין וועלכען ס'לאָזט זיך הערען
מיין הארץ, די זיסע נאכטיגאל.

* *

*

ס'איז אומעטום א הימעל בלוי פֿאראן,
און שטילע שטערען אין דער טיעפֿער נאכט,
און אומעטום טרעפֿט זיך א קינד, וואס לאכט,
א פֿרויענטרעהר, און מיהען פֿאר א מאן.

אַ זעעלע, זעעלע, וואס באדארפֿסטו מעהר?
אין טויזענד לענדער איז אן אָרט פֿאר דיר,
אין יעדען הארצען איז פֿאראן א טיר —
צו גאָט צו קומען איז דורך איהר נישט שווער.

* *

*

מיין הארץ, דו וואונדערליכע נאכט
אָהן וואָלקען און אָהן שטערען —
פֿון וואַנען קומט דיין שטראהלענפראכט,
און רעגנען דייע טרעהרען?

„איך האלט פֿאר גאָטעס טראָן די וואכט,
און בײַ דעם מענשס כאַגערהען —
פֿון דאָרטען קומט מיין שטראהלענפראכט,
פֿון דאנען מייע טרעהרען“.

פֵּיעַר שׁוֹרְה'לֶעךְ

פיער שׁוֹרְה'לֶעךְ פֿול זון ,
פיער שׁוֹרְה'לֶעךְ פֿול נאכט —
מיין הארץ קאָן אָפֿט נישט רוה'ן ,
און כ'האָב א ליעד געמאכט .

פיער שׁוֹרְה'לֶעךְ פֿול גאָלד ,
פיער שׁוֹרְה'לֶעךְ פֿול בלוט —
איך האָב אזוי געוואָלט
איהר זאָלט פֿארשטעהן מיך גוט !

איך האָב אזוי געטראכט
איהר זאָלט פֿארשטעהן מיין הארץ !
פיער שׁוֹרְה'לֶעךְ פֿול פראכט —
פיער קוואלען פֿון דעם שמארץ .

א י ך ז י נ ג א י י ך . . .

איך זינג אייך פון מיר אזוי פֿיעל,
און וועל אייך נאך זינגען פיעל מעהר,
כ׳מאך אויף פֿאר אייך אלע מיין הארץ
און ווייז אייך א טרעהר נאָך א טרעהר.

כ׳היל אויף פֿאר אייך אלע מיין זעעל
און ווייז אייך א וואונד נאָך א וואונד,
און שליעס מיט אייך, מענשליכע זיהן,
א געטליכען, אייביגען בונד.

און שליעס מיט אייך, מענשליכע זיהן,
א בונד אויף אנ׳אייביגקייט לאנג —
אנ׳אייביגקייט וועט דאָך פֿאַרבעהן,
ביז ס׳גרייכט אייער הארץ מיין געזאנג.

שטערען, שטערען, צויבערשטערען,
 הארץ מיינס, הארץ מיינס, פייכט פון טרעהרען,
 פייכט פון טרעהרען, מיעד פון אירען —
 וועה, ווי קאן דיין ליכט פארפיהרען !

געהט נישט נאך מיין הארץ, דעם שטערען !
 קלויכט נישט מיינע טויזענד טרעהרען !
 וועה, איהר וועט אייך נאך פאראירען
 צו דעם לאנד, וואו טרעהרען ריהרען.

מיר קומען צו דיר

„מיר קומען צו דיר, מיר קומען צו דיר,

ווי קינדער צו דער מוסער“ —

זאגען די ליעדער צו מיין זעל,

צו מיין זעל, דער אלצוגוטער.

„ביין אליין א קינד, ביין אליין א קינד“

— זאגט צו זיי מיין זעלע —

„און איך וויין מיך בלינד, ווי א נאריש קינד,

ביז איהר ברענגט מיר טרוימען העלע.“

איך גיב זיי גערען, די טויזענד טרעהרען,
 די טויזענד ליעדער פֿול הארציג בלוט —
 זיי וועלען אייביג שוין אייך געהערען,
 ווען לאנג אין קבר דאס הארץ מיינס רוהט ;
 צי וועט איהר טראכטען, צי וועט איהר קלערען
 אין טויזענד יאהרען כאַטש איין מינוט,
 אז וויינען וויינט איהר מיט מיינע טרעהרען,
 און ס'רוישט אין הארצען ביי אייך מיין בלוט — ?

און וועלען קומען אזוינע צייטען,
 און וועט איהר טראכטען אזוי פֿון מיר —
 דאן געהט אויף וועגען און פֿרעגט ביי לייטען,
 און פֿרעגט אייך אָב צו מיין קברים מיר ;
 דאָרט וועט איהר טרעפֿען א שטיין א ברייטען,
 וואָס רעדט פֿון טויט, און רעדט פֿון מיר —
 די פֿאלשע אויפֿשריפֿט זאָלט איהר פֿארבייטען,
 און שרייבען זאָלט איהר : „ער לעבט, ווי פֿריהר“.

צו מיינע אומבאקאנטע

ווען דו לעזט די ליעדער מיינע
שפעט ביי נאכט,
דו, וואָס ווערסט ביי מיינע ליעדער
שטיל פֿארטראַכט —

דו, וואָס קוקסט מיט טיעפֿע אויגען
טיעף אַרײַן
דורך די שורות אין מיין האַרצען,
ברודער מיין! —

ווייס, מיין זעעלע רייסט זיך דעמאָלט
צו דיין זייט!
ווייס, מיין זעעלע הערט דיין האַרצרוף
פֿון דער ווייט!

ווייס, מיין זעעלע קומט און בוקט זיך
איבער דיר,
און באַוואַכט דיר ביז צום טאָרגען
האַרץ און טיר.

צו די קומענדיגע

איהר, וואָס וועט קומען, ווען כוועל שוין נישט זיין,
איהר, וואָס וועט קומען אין לעבען אריין,
אין אייערע הערצער לאַזט לעבען מיין ליעד —
פֿאַר אייך, אוי פֿאַר אייך האָט דאָס ליעד מינס געבליהט.

איהר, וואָס וועט קומען נאָך יאהרען און טעג,
איהר, וואָס וועט קומען פֿול צאָרען און שרעק,
איהר, וואָס וועט קומען פֿון גליקען באגלייט —
אייך אלע געקענט האָט מיין פֿרייד און מיין ליד.

איהר, וואָס וועט קומען פֿון געטער געשיקט,
מיט ליעדער באגליקט און מיט טרוימען באשטריקט —
ביי אייך וועט מיין גייסט אין די טרוים-שעה'ן רוה'ן,
א יעדער פֿון אייך איז מיין טייערסטער זוה'ן.

אויף מיין קבר

לעבענסקינד, זינג אויף מיין גרוב—איד הער, איך הער דיין געזאנג,
רוף מיך ביים נאָמען און הויך, קוש מיך אין שטילסמען געדאנק.
זען דיך אנדער אין גראָז — גראָז איז דאָך דאָ אויף מיין גרוב—
און טראַכט, אז צווישען טויזענד האָב איך אויך דיך געהאט ליעב.

ב י י א י י ך מ י י ז ע ע ל . . .

ב י י א י י ז ע ע ל , איהר ברידער זעעלענשעהנע ,
איהר ריינע ,
איהר וויסע מענשע:טויבען , מענשענבלומען —
כיוועל קומען
דורך יאהרען הונדערט און דורך יאהרען טויזענד ,
ווען ברויזענד
דאס זינגע בלוט וועט אין דעם הארץ אייך שלאגען —
מיט אייך צו זינגען , און מיט אייך צו קלאגען .

פון בוך:

רעכטס און לינקס פון וועג

דאס הארץ אין האנד, די לעב' אין הארצען,
און פרייד און לייד אין בליקענשפיעל,
אין ווענלאָז — צו די ווייטסטע ווייטען,
אין ציעללאָז צו דעם שענסטען ציעל —

אזוי בין איך פֿאַרבייגעוואַנדערט,
אזוי האָט יעדער מיך געזעהן,
ווער ס'האָט פֿון נאָט א מלאך'ס אויגען
און הייסט ביי לייט א מיידעל שעהן.

אזוי האָט יעדער מיך געזעהען,
וואו יוגענד ברויזט, וואו שעהנקייט הויזט —
פֿאַר צעהנהונדערט שעהנע אויגען
האָב איך מיין האַרצענס פראַכט אַנטבלויזט.

אין וואַנדערנד מיט מיין האַרץ דעם בלויזען
האָב איך צעהנהונדערט מאָל גערוהט,
אויף דערנער פֿון צעהנהונדערט רויזען
האָב איך געלאָזט מיין האַרצענס בלוזט.

וואנדערער-גליק

אין יענעם שמילען אויפֿדערנאכט,
ווען ביסט געקומען אויף מיין וועג,
ווען ביסט געקומען ווי א קינד —
האָט הויך געלאַכט מיין גליק, מיין גליק.

און כ'האָב געטראכט א גאנצע נאכט,
א גאנצע, לאנגע, זיסע נאכט:
דו בלום, דו בלום, דו יונגע בלום,
צי האָט דיך ווער ווי איך באטראכט ?
דו בלום, דו בלום, דו מענשענבלום —
צי האָט דיך שוין געבענשט א האַנד ?
צי האָט דיך שוין געקושט אין אויג ?
צי האָט א האַרץ געלאַכט דורך דיר ?

*

שוין — עס הענגען שוין די קראַנצען
אויף מיין מיר !
איצט באַנעהר איך דיך אין גאנצען —
קום צו מיר !

שרינק מיך אָן מיט דיינע אויגענס
— שטראַהלענסוד —
איך באַנעהר נאָך דיינע אָרעמס,
יונגער נאָש !

זעה, מיין קינד, איך בין א נביא —
און איך לאך!
כ'קאן אויך ליעבען, כ'קאן אויך קושען,
און א סך!

כ'קאן אויך טאנצען — וועל'מיר טאנצען,
קינדער מיר — — —
קום שוין וויעגען זיך די קראנצען
אויף מיין מיר!

*

דו פריידענקוואל, דו אויגענשיין,
דו מוזט א שלעכטע, שלעכטע זיין —
דו מוזט א שלעכטע, שלעכטע זיין —
וואס הערסטו נישט דאס רופען מיין?
וואס הערסטו נישט דאס רופען מיין?
מיין קאפ איז פול מיט אלטען וויין,
מיט אלטען וויין פון יונגער ליעב —
וואס קומסטו נישט צו מיר אין שמוב?
איך ווארט און ווארט, די צייט איז לאנג,
פון מארגען פריה בין אָבענדגאנג;
איך ווארט און ווארט די לאנגע צייט —
און דו ביסט פֿרעמד, און דו ביסט ווייט!

*

פֿריהמאָרגענס לאַך איך הויך און שטאַרק
ביים עפֿענען די אויגען:
און שטאַרבט די זון — ערוואַכט מיין פֿינד
דער טויט, אין שפּאַנט זיין בויגען.

פֿריהמאָרגענס רוֹפֿט מיין גאָרטען מיך
מיט פֿרישע רויזענדופֿטען,
און צווישען טאָג און נאַכט הענגט שוין
אַ גוסס־קרעכץ אין לופֿטען.

פֿריהמאָרגענס הענג איך פֿרישע קרענין
אויף פֿענסטער און אויף טירען —
און אָבענדס קומט מיין איינזאַמקייט
צום בעט אָהן שלאָף מיך פֿיהרען.

*

מיט טיעפֿע אויגען קוקט אויף מיר
דאָס קינד, און שרעקט זיך, שרעקט זיך:
— ווען האָט ביי דיר, דו פֿרעמדער מענש,
מיין גאָלדען בילד דערוועקט זיך?

ווער ביסטו, מענש, וואָס קומסט צו מיר
אין מיטען פֿון די גאַסען?
איך פֿיהל, דו ווילסט מיר רויבען וואָס,
דאָך קאַן איך דיך נישט האַסען.

דו ווילסט מיר רויבען יענע מעג,
וואָס האָבען גראָה באַדעקט מיך . . .
איך בין געשלאָפֿען — וועק מיך נישט,
עס שרעקט מיך און עס שרעקט מיך.

*

מיין אויג איז אַ בליץ, און דיין אויג איז אַ טייך,
פֿיל הימעל און רוה:
איך פֿאל דיר אין ד'אַרעם, אין ד'אַרעם דיר גלייך —
וואָס ציטערסטו? דו — — —

איך פֿאל אין דיין אַרעם און זינק אין דיין טיעף,
דיין טיעפעניש — מענש;
דיין רוהיגע פֿלאַך האָט מיין שמורעם צעשטערט . . .
איצט שעלט מיך — צי בענש!

*

ווי בענק איך, מיין קינד, פֿון דער טיעף, פֿון דער טיעף
ארויף צי דיין פֿלאַך!
איך בין אין דיין תהום אַ פֿאַרקלונגענער לאַך,
אַ פֿאַרטרונקענע שיף.

געשטאַרבֿענע הענגען די זעגלען אויף מיר —
תכריכים-צייג ווייס,
און כוואַליעס-הענד שלאָגען מיט שמורמיגען כעס
אין מיין היימליכסטער טיר.

*

און פרעג מיך נישט, וואוהין איך געה —
צי ווייס איך דען ?
מיין פֿוס טרעפֿט זעלטען צו דעם אָרט ,
וואו כ'בין געווען .

איך געה, כדי צו בענקען אלץ
צוריק, צוריק...
אוי וועל איך בענקען נאָך דיין אויג
און נאָך דיין בליק !

צו אן עהרליך קינד

א גאָרדענער שטערען, א צווייג מיט א רוז —
איך האָב דרך געהאלטען ביי מיר אויף דעם שוים,
איך האָב דרך געהאלטען און האָב דרך געקושט,
איצט פֿרעג איך דרך איבער, געדענקסטו שוין נישט.

דו האָסט מיך געפֿרעגט, ווער איך בין, וואו איך וואוין,
איך האָב מיר געפֿלאַכטען פֿון שטראַהלען א קרוין —
„דער קעניג פֿון מאַנדשטראַהלען האַלט דרך און קושט“...
איצט פֿרעג איך דרך איבער, געדענקסטו שוין נישט.

דו האָסט מיר געגלעט און געקרייזעלט די האַר,
געזאַגט, אז דו וועסט מיך געדענקען א יאָהר —
א יאָהר איז אוועק זינט איך האָב דרך געקושט,
איצט פֿרעג איך דרך איבער, געדענקסטו שוין נישט.

דו ביסט אזוי פינקטליך און קינדיש, מיין קינד,
דו ביסט אזוי וואונדערליך ריין פֿון א זינד,
דו ביסט אזוי וואונדערליך הייליג און ריין —
דו וועסט אויף מיר וואַרפֿען דעם אל-ערשטען שטיין...

* *
*

אזוי פֿיעל בלימעלעך אין גאָרשען,
אזוי פֿיעל מיידעלעך אין גאס —
און יעדע טראַגט די שענסטע פֿארבען,
און יעדע מאכט דיך רויט און בלאס.

צו וואָס דאָס זוכען און דאָס ווארשען,
צו וואָס דאָס קלויבען לאנג און באנג !
אין יעדער בלוס און מיידעלהארצען
דער זעלבער זיסער צויבערטראנק.

איך ברענג דיר, הארץ, פֿון בלומענבלום
א קרבן נאָך אַ קרבן —
אַ גלוט, אַ גלוט, אַ זונענגלוט,
דו האָסט מיין הארץ פֿאַרדאַרבען!
אַ בלום, אַ בלום, אַ דופֿטענבלום,
אַ דופֿטענבלומען טוויזענד —
אַ גאַרטען, כִּי ברענג דיר קינדער אום
אין רויש פֿון דופֿטען ברויזענד.

און דאָך, ווען ס'פֿאַלט די זאכטע נאַכט
אין גאַרטען מיט אַנידער,
ווען אין מיין הארץ די מאַכט ערוואַכט
וואָס וועבט פֿון דופֿטען ליעדער —
דאן געה איך דאָרט, אַן ענגעלסבילד,
דער הימל צינדט מיר ליכטער,
און טוויזענד בלומען שעפֿטשען מילד:
"ביסט אונזער ברודער, דיכטער."

און האָט איהר מיך געמאַכט צו זאַמד און שטויב,
 איהר שעהנע, וואָס געזונגען כ'האב אייך לויב —
 עס וואונדערט מיך נישט און עס שעהמט מיך נישט,
 און לאַכען פֿון מיר מענשען, בין איך טויב.
 מיר איז גענוג, איך האָב אייך לאַנג געקושט,
 בין ס'האט די פֿלאַם פֿאַרברענט מיין האַרץ אויף שטויב;
 מיר איז גענוג, מיין זעעל איז ווי אַ טויב,
 וואָס האָט אין שטויב די פֿיס אייך ריין געקושט.
 און פֿליהט צו רויטער פֿלאַם די וויסע טויב —
 עס וואונדערט מיך נישט און עס שעהמט מיך נישט.
 אַ שעהנע, כיוויל אין גאַנצען ווערען איינער שטויב!
 די שענסטע קינדער זאָלען שפּיעלען אין מיין שטויב!

* * *

עס האָט מיך דער הימלעל מקנא געווען
אויף מיינע צוויי זונען, אויף מיינע צוויי אויגטן;
עס האָט מיך מקנא געוועזען די זון
אויף די לויטערע הימלען, וואו איך בין געפֿלוינען.

עס האָט מיך מקנא געוועזען די ערד
אויף דעם, וואָס איך קוש איהרע קינדער, די זיסמע —
און ס'האָט מיר געזונגען פֿון קנאה א ליעד
די שמאכטענדע, גליהענדע, זאמדיגע וויסמע.

און גאָט האָט מיך אפֿשר מקנא געוועזען
אויף דעם מענשליכען גליק, וואָס ער האָט מיר באשערט.
— מײן פֿרײַנד, אז כװעל שטארבען האלט בײַ דיר מײן נשמה,
און מײן גוף גיב נישט איבער צו מײן שונא, דער ערד.

רויזענבלעטער

רויזענבלעטער, רויזענבלעטער לאָז איך מיט דעם ווינד!
כ'האַב מיין האַרץ, די רויז צעריסען — זעהט, איך בין אַ קינד. ..
כ'רייס אַ בלעטטעל נאָך אַ בלעטטעל, כאַטש עס איז אַ זינד —
צו די ליעבע מענטשענקינדער טראַג זיי, ווינד, געשווינד.

וועסטו מיינע רויזענבלעטער האַבן שוין, מיין קינד,
זאָלסטו לאַנג זיי נישט פֿאַרהאלטען — לאָז זיי מיט דעם ווינד!
זאָל אַ צווייטען און אַ צעהנטען זיסקייט זיין פֿאַרגינט —
פֿון די רויזענבלעטער מיינע בלוט און האַניג רינט.

אוי ס'איז מעגליך, האַרץ מיינס, האַרץ מיינס, אז דיין פראכט
פֿאַרשווינדט.

אוי ווער ווייסט, ווי נאָהנט דער הערבסט די נעבלען זיינע
שפינט —

זאָלען עדות פֿון די צייטען פֿליהען מיט דעם ווינד,
ווען מיין האַרץ פֿלעגט זיין ווי בלומען, און מיין זעעל אַ קינד.

שטענען, וועגען, דער ליבע אקענען

איך רוף דך אין נעכט פֿון חלומות,
אין שטילע, פֿאַרסוד'עטע נעכט,
דו קינד מיט די אויגען ווי ימ'ען,
ווי ימ'ען פֿאַרסוד'עט און שטיל.

איך קוש דך און רוף דך ביים נאַמען
מיט ליעכטאפֿט אזויפֿיעל און גוטס,
אזוי ווי אן אייגענע מאמע
רופֿט ליעב ביי דעם נאַמען איהר קינד.

איך עפֿען די ליפען צום רעדען,
דאָך שווייג איך און רעד נישט קיין וואָרט —
מיר געהען אין נעכט פֿון חלומות
פֿאַרחלומטערהייט האנד אין האנד.

דו האָסט מיין נשמה געזעהען,
דיין אויג איז דאָך טיעף ווי דער ים —
און אליין, וואָס איך קוש עס אים שטילסטען
שווימט אום אין די אויגען ביי דיר.

*

לעב איך מיך אין אייגענבעטעל
שפעט ביי נאכט און נאנין אליין,
לאכען צו מיר מיינע שויבען
מיט דיין פֿענסטערס נאָהנטער שיין.

נאָכדעם מאך איך צו די אויגען —
דאכט זיך מיר, אז דו ביסט דאָ :
און מיט צוגעמאַכטע אויגען
שלאָף איך נישט א גאַנצע שעה.

און דיין האַנד, די מוטער־ווייכע
שלעפּט מיך איין און דעקט מיך צו —
אויס מיין בענקשאַפּט בליהען רויזען,
און זיי שמעקען גלייך ווי דו — — —

*

וועסט דיר אויפכאַפען פֿון שלאָף,
און וועסט אויסשטרעקען די האַנד,
און וועסט טרעפֿען אויף דער וואַנד,
און וועסט ווייגען ווי א קינד.

דעמאָלט וועל איך זיין ביי דיר,
גלייב מיר, קינד, כּוועל זיין ביי דיר ;
כאַטש די נאַכט וועט שוואַרץ זיין, שוואַרץ —
רויט וועט לייכטען דיר מיין האַרץ.

ס'איז מיין האַרץ אַ שטילס, אַ שטילס,
און אַ שעמעוודיגס ביי טאָג —
נאָר די נאַכט צעגליהט עס רויט,
ווען עס הערט זיך קינדער־קלאַנג.

*

מיין ליעד וועסטו אפֿשר נישט לעזען,
טאָ הער-זשע כאָטש אויס נאָר דעם נגון —
איך וועל דיר א מעשה דערצעהלען,
די מעשה איז גוט צום פֿאַרוויליגען.

איך וועל דיר א מעשה דערצעהלען —
אמאָל איז געווען א בן-מלך ;
רהאָט ווייט פֿון זיין פראַכטלאַנד געוואָנגעלט,
געבלוטִיגט פאָמעלעך, פאָמעלעך . . .

ר'איז ווייט פֿון זיין פראַכטלאַנד געשטאַרבען,
און ליעגט אין דער פֿרעמד אָהן א נאָמען ;
צו קאָפּענס — א שוואַרצע מצבה,
אין האַרצען — א גאָלדענער זאָמען.

נאָר איינמאָל אין יאָהר, קעגען אָבענד
צעוואַקסט זיך דער זאָמען אין בלומען,
וואָס בליהען נאָר ביז צו דעם מאַרגען,
און וועלקען, ווען טאָג איז געקומען.

און ווער ס'האָט די בלומען געזעהען,
און האָט זיי אין בליהען געריסען —
דעם וועלען פֿיעל נסים געשעהען,
דער וועט זיך פֿיעל סודות דערוויסען.

און ווער ס'האט געלאזט זיין פֿאַרוועלקען,
און האָט נישט באַהאַלטען כאַטש איינע —
ביי דעם וועלען וועלען אין האַרצען
די בלומען די ריינסטע פֿון ריינע.

*

וואַרעם מאַכען מיינע קישען
דאָס פּאַפּיער פֿון דיינע ברייַען,
ריין פֿאַרוואַשען מיינע טרערען
פֿון דיין ברייַען די שוואַרצע טינט —
וועט אַמאָל דערוואַרעמט ווערען
דיין פּאַרפֿרוירען האַרץ, מייַן קינד?
וועט אַמאָל דיין וואָרט פֿאַרווישען
כאַטש אייַן וואַונד אין האַרץ מיר טייער?

*

האַב איך מיך געוואַנט צו קומען,
ליובעניו, צו דיר ;
מיט אַ וועהמונג, מיט אַ שטומען
אַנגעקלאַפּט אין טיר.
אַנגעקלאַפּט אין פֿענסטער-לאַדען —
עפֿען־זשע מיר אויף !
ס'איז נאָך ליכטיג הינטערין לאַדען —
עפֿען־זשע מיר אויף !

ס'איז נאך ליכטיג הינטער'ן לאָדען,
עפֿען־זשע און הער —
כ'האָב אין טרעהרען מ'ך געבאָדען,
כ'האָב שוין נישט קיין טרעהר.

כ'האָב שוין נישט קיין טרעהר אין ד'אויגען
און קיין ליכט אין בליק —
ע'ה דו געהסט ד'ך שלאָפֿען לייגען,
טו אויף מיר אַ קוק.

איידער דו געהסט שלאָפֿען, לויבע,
זיין מיט מיר אַ ווייל;
קאָנסטו טויטען — טויט מ'ך, לויבע!
קאָנסטו היילען — הייל!

*

אין די געכט' אָהן שטערענשיין
גלאַנצען מיינע טרעהרען;
וויילסטו שטילען מיין געוויין,
מוזטו מ'ך דערהערען.

וויילסטו שטילען מיין געוויין,
וויילסטו, איך זאָל לאַכען —
מוזטו מיר ביי נאכט אליין
דיין טירעלע אויפֿמאכען.

שטיל געוויין פֿארטראַנט דער ווינד,
העל איז מיין געלעכטער —
און די שוואַרצע נאַכט, מיין קינד,
איז אַ בלינדער וועכטער...

*

איך ווייס דיין אויג, עס בענקט געהיים,
געהיים נאָך מיינע פֿלאַמען,
ווי דער בלאָהער הימעל בענקט
נאָך דעם סוד פֿון ימען.

ווי דער הימעל שיקט צום ים
זיינע רעגענבויגען,
אזוי שפּאַרסטו אָן אויף מיר
דיינע זיסע אויגען.

ווי דער רעגענבויגען בלייבט
אויף דער פֿלאַך פֿון אויבען,
אזוי וועסטו מיר מיין סוד
קיינמאַל, קיינמאַל רויבען.

צוויי שטורעם

טרוימען מיינע, ווייסע טויבען, אויף דער הייסער זון געפֿיטערט!
כ'האָב אַ גאַנצען טאָג געחלומט, און אין חלום זיס געציטערט.
כ'האָב געמיינט, אז דו וועסט קומען, ווען דער לעצטער
שטראַהל פֿאַרציטערט —

דאָך ווי נאָר ס'איז נאכט געוואָרען האָט אַ שטורעם זיך צעוויטערט.
צווישען ביימער ווינדגעבויגען, צווישען וואַלקען בליצ-
באַפֿליטערט,
איז געפֿלויגען מיין נשמה און געפֿלאַמערט און געציטערט.

ביזט געקומען נאָכ'ן שטורעם, ווען דער לעצטער בליץ
פֿאַרציטערט —

און אַ צווייטער גרויסער שטורעם האָט זיך אין מיין האַרץ
צעוויטערט!

ביסט געקומען נאָכ'ן שטורעם, און דו האָסט מיין האַרץ
פֿאַרביטערט,

און דו האָסט מיין האַרץ דערציטערט מיט די אויגען בליצ-
באַפֿליטערט.

פֿיל מיט שרעק האָט מיין נשמה צווישען דינע הענד
געציטערט —

צווישען וואַלקען אויפֿ'ן הימעל האָט אַ שטערענדעל געציטערט.

פֿריה ליינג און הערבסט

זענען מיר געגאנגען
אין גארטען און אין פֿעלד,
די בלומען און די זאנגען,
זיי האבען נאָך געפֿעהלט —
מיט הערצער פֿול פֿארלאנגען,
פֿון האָפֿנונגען באַזעעלט
זענען מיר געגאנגען
אין גארטען און אין פֿעלד.

זענען מיר געגאנגען
אין גארטען און אין פֿעלד,
די בלומען און די זאנגען,
זיי האבען שוין געפֿעהלט —
דער שמערץ האָט אויז געפֿאנגען,
מיט אויגען טרעהרפֿארשטעלט
זענען מיר געגאנגען
אין גארטען און אין פֿעלד.

כ'האָב באַזונגען דיינע אויגען...

כ'האָב באַזונגען דיינע אויגען,
כ'האָב באַזונגען דיינע האָר,
כ'האָב מיך נאָך דיר נאַכגעצויגען
נישט א חודש, נישט א יאהר,
כ'האָב אין ליעדער דרך באַשריבען,
און דו האָסט געשמייכלט נאָר —
און מיר זענען זיך געבליבען
נישט קיין שונאים, נישט קיין פאָר.

האָסט מיר אָפּטמאָל זיס געוואונקען,
האָסט מיך אָפּט געקרענקט מיט רייד;
כ'האָב מיט טרעהרען דרך באַטרונקען
און מיט שטראַהלען דרך באַקליידט;
האָסט מיין ליעד מיט פרייד געלעזען
גוטערהייט, צי שלעכטערהייט —
און מיר זענען זיך געוועזען
נישט צו נאָהנט און נישט צו ווייט.

גלייב מיר, סיוועט א צייט נאָך קומען,
סיוועט אונז ביידע ווערען באַנג —
שטאַרבען וועלען דיינע בלומען,
און פאַרשטומען מיין געזאַנג;
און מיר וועלען ביידע בענקען
נאָך דעם קורצען ליעבעסגאַנג,
און מיר וועלען זיך געדענקען
שרעקליך לאַנג — א לעבען לאַנג.

מיר האַבען זיך געטראָפֿען, קינד,
ביים סאַמע אָנהויב זומער —
געמיינט, עס וועט אונז שיידען ערשט
דער לעצטער, טיעפֿער שלומער.

און איצטער, ווען די רויו פֿאַרבליהט
אין אונזער שטילען נאָרטען,
פֿאַרלאָזען מיר דאָס קורצע גליק,
ווי שיפֿען צוויי דעם באָרטען.

נאָר דו שווימסט אָב מיט הויך געזאַנג,
פֿון ווילדען ים פֿאַרשייטער —
און איך שוויים מיט א טרויערפֿלאַנג,
און הער דיין גליעד אַלץ ווייטער.

נאָר דו געהסט ווי אַ גאַלדען שיף,
און שווימסט דער זון אַקעגען —
און איך שוויים אין דער נאַכט אַרײַן,
און ווייס נישט מײַנע וועגען.

* * *

איז דעם גארטען וועל איך געהן,
כיוועל מיך געהן געזעגענען
מיט דעם גליק, וואס כיוועל עס שוין
אפער נישט באגעגענען.

צו די בלומען וועל איך געהן,
צו די בלומען מיידעל-צארט,
כיוועל מיך געהן געזעגענען —
אוי זיי ווערען באלד פארדארט.

צו די ערטער וועל איך געהן,
וואו כילעג בויען טרוימגעביי —
אוי זיי ווערען באלד באדעקט
מיט א דעק פון קאלטען שניי.

I

- ליובֿע מיינע, הונדערט וועגן
ציהען זיך אין פֿעלד!
ווי וועסט דו מיר געהן אקעגען?
לעבען מיינס, מיין וועלט!
- ווי וועסט דו מיר געהן אקעגען?
ווייסט דאָך נישט דעם וועג . . .
- וועמען וועסטו אויף מיר פֿרעגען?
אוי נישט פֿרעג, נישט פֿרעג.
- מיינע וועגען ווייסט נישט קיינער
וועט מען ווייזען שלעכט . . .
און דו וועסט אומזיסטיג בלאָנזען
לאנגע טעג און נעכט.

זיין אין שטוב און קוק ארויס,
 גרייט מיר אָן אַ ווייסע רויז,
 גרייט אָן דערנער רויטצעבליהמע,
 גרייט אָן דערנער רויזענגרויס.

טו אזוי אַ יעדען טאָג,
 טו אזוי און וואַרט אויף מיר —
 פֿלעכט אַ קראַנץ פֿון בלומען-מתים,
 און מיט דערנער זיי באַציער.

וועל איך קומען, וועל איך זעהן:
 ווייסע רויזען, וואָס פֿאַרגעהן
 זענען דיינע זיסבאַשמעקטע,
 דיינע ווייסע הענד געווען.

און איך וועל דיר ווייזען: זעה —
 דערנער זענען מיינע טעג,
 וואָס איך האָב אַריינגעפֿלאַכטען
 אין דעם קראַנץ פֿון דיינע הענד.

פֿאַר ג ע ס . . .

פֿאַר געס, פֿאַר געס די בלויע אויגען,
פֿאַר געס, פֿאַר געס די ווייכע האָר —
דער הימעל איז ריינער פון יענע אויגען,
דאָס גראַז איז ווייכער פון יענע האָר.

פֿאַר געס, פֿאַר געס, וואָס עס ווערד פֿאַר פֿלויגען!
איבער דיין גרוב וועט לאכען קלאָר
א בלויער הימעל, ווי בלויע אויגען,
און גראַז וועט דופֿטען, ווי זיסע האָר.

ש מ ע ר צ ל י כ ע ר ו ה

עם שלאָפֿען די קינדערלעך מיינע —
די ליעבע, די בענקשאַפֿט, דער וועה;
אוי קינדערלעך איינציגע מיינע,
מיין האַרץ איז צעבראָכען דורך זיי.

— אוי קינדערלעך מיעדענקע, קראַנקע —
שלאָפֿט, שלאָפֿט, איהר זענט זיכער באַוואַכט;
זכרונות, ווי מעסערען בלאַנקע,
זיי האָבען פֿון שלאָף מיך געבראָכט.

זכרונות, ווי מעסערען שאַרפֿע,
זיי שניידען זיך איין אין מיין ברוסט;
אַ האַרץ מיינס פֿארבלוטיגטע האַרפֿע,
אַ וויין נישט, אַ וויין נישט אומזיסט.

— אַ האַרץ, איך צעשנייד דייע סטרונגעס —
נישט וועק מיינע קראַנקע פֿון שלאָף;
עס שלאָפֿען די קינדערלעך מיינע,
און קרעכצען אזוי פון דעם שלאָף.

אייבינגעס בליהען

די רויו אויף דעם שטענגעל,
די ליעבע אין הארץ,
זיי בליהען, זיי וועלען —
היינט בליהט מיר דער שמארץ.

און וועט אויך פֿארוועלען
דער שמארץ פֿון מיין ליעב,
דאן בליהען, דאן בליהען
די בלומען אויף מיין גרוב.

פון ציקל: «אָבשיידס-ליעדער»

דאָס אַלץ, וואָס כ'האַב דורך דיר געבענקט,
דאָס אַלץ, וואָס כ'האַב דורך דיר געטראַכט
אין בלייבע טעג, אין שוואַרצער נאַכט,
האַב איך אַצינד דיר אָבגעבראַכט.

אין בלייבע טעג, אין שוואַרצע נעכט
האַב איך צו דיר מיין האַרץ פֿאַרקנעכט —
איך ברענג דיר אַב דאָס דאָרן־געפֿלעכט,
וואָס האָט מיין האַרץ געכונדען ענג.

די דערנער אויף דער וואַנד צעהענג,
דיין קאָפּ צו־הויך, דיין בעט צו־לענג,
אין דעם, וואָס האָט זיי דיר געבראַכט
פֿון צייט צו צייט געדענק, געדענק.

*

און זיי מיר מוחל פֿאר דער צייט,
וואָס כ׳האַב דיך מייעד געמאַכט און מאַט —
איך ווייס דו האָסט קיין רוה געהאַט,
כאַטש כ׳האַב געוויינט נאָר שמילערהייט.

און זיי מיר מוחל פֿאר דעם טרוים,
וואָס כ׳האַב געשפונען ארום דיר...
א שפּין געוועזען בין איך פֿריער!
דאָך היינט געדענקט זיך מיר עס קוים.

און זיי מיר מוחל אויך פֿאר דאָס,
וואָס כ׳האַב מיך צו דיר צוגעזעללט
אין מיטען וועג, אין מיטען פֿעלד
צו שיטען פֿאר דיר שפיציג גלאַז...

ווינטער אין גארטען

I

דער גארטען איז אָפֿען,
קום לאַמיר אַרײַנגעהן,
דאָס טירעל פֿון גארטען באוועגט זיך אין ווינד.
דאָס טירעל פֿון גארטען
איז גלייך ווי דאָס האַרץ מײַנס,
דאָס האַרץ מײַנס איז ציט־דיג ווי ס׳האַרץ פֿון אַ קינד.

קום, לאַמיר אַרײַנגעהן,
כױעל זוכען די וועגען,
וואו כ׳האַב מיט די אויגען געקושט דינע טריט —
די וועגען פֿון ליעבע,
די וועגען פֿון טרויער,
די וועגען, די וועגען, וואָס זענען פֿאַרשיט.

ווער ווייסט, צי מיר וועלען
דערקענען די וועגען —
א שניי איז געפֿאלען היינט נאכט אויף דער וועלט,
דאָס טירעל פֿון גארטען,
עס ציטערט אין פֿלאַטערט,
ווי ס׳פֿלאַטערט אַ קינדערשעס הערצעל פֿאַר קעלט.

קום, לאַמיר אַרײַנגעהן,
פֿאַרמאַכען דאָס טירעל,
און בלייבען אין גארטען ביז אָבענד, ביז נאכט —

און לא' מיר צוזאמען
דערמאנען דעם פֿריהלינג,
וואָס האָט אין דעם האַרץ ביי אונז ווינטער געמאַכט.

II

דער גאַרטען איז אָפֿען,
ער שטעהט ווי דערשראָקען,
עס שרעקט איהם דער ווינד מיט זיין קאלטען געווינען;
מיין גאַרטען, מיין גאַרטען,
צו מיר איז דער ווינטער
געקומען מיט לאנגע חדשים צוריק . . .

מיין גאַרטען, מיין גאַרטען,
איך וועל דיך באשיצען,
פֿאַרמאַכען, פֿאַרריגלען וועל איך דיר דיין טיר —
עס זאָלען נישט קומען
קיין פֿרעמדע דאָ בלאַנזען
און טרעטען דעם שניי אויף די וועגען ביי דיר.

דאָך ווער וועט באשיצען
דעם שניי פֿון מיין זעעלע,
עס זאָלען קיין פֿרעמדע נישט טרעטען איהם שוואַרץ?
מיין גאַרטען, מיין גאַרטען,
דאָך ווער וועט באשיצען
מיין האַרץ, דאָס דערשראָקענע, קינדישע האַרץ?

און אז עס וועט נאָכדעם
דיך וועקען דער פֿריהלינג

מיין גאַרטען, מיין גאַרטען, דאָן מאַד איך דיך אויף —
דאָך ווער וועט מיין האַרצטיר
נאָך פּריווען צו עפֿינען ? —
מיין ווינטער פֿאַרגעהט גישט און האָט גישט קיין סוף . . .

III

אין גאַרטען איז שטילער,
מיר שמעהען און שווייגען,
דאָס טירעל פֿאַרשלאָסען, עס קרעכצט שוין גישט מעהר :
דער ווינד נאָר, ער סודיעט זיך
אַלין מיט די צווייגען —
ווער ווייסט וואָס ער זאָגט זיי . . . זיי בייגען זיך שווער . . .

און איצטער, מיין לעכען,
קום, לאָמיר זיך זעצען
אַט דאָ אויף דער באַנק, אויף דער שטיינערנער באַנק.
זאיז נאָס פֿון דעם שניי ?
זאָל דיר דאַכטען, ס'איז טרעהרען —
דו ביסט דאָך צו טרעהרען געוועהנט שוין פֿון לאַנג.

לאָז דאַכטען, ס'איז טרעהרען . . .
וואָס אַרען דיך טרעהרען ?
דו האָסט דיך געבאָדען, געבאָדען אין זיי.
יאָ אמת — די זעגען
צו קאַלט און פֿאַרפֿרויען . . .
ס'איז טרעהרען פֿון ווינטער . . . טאָ שמעה-זשע דיר, שמעה . . .

איך אָבער, איך זען מ'ך —
 כ'פֿאַרגראָב מ'ך אין שנייען —
 אין שטוב, צי אין דרויסען, קאלט איז מ'ך אלצאיינס . . .
 קום געהנטער, קום געהנטער,
 און הער מ'ך אַ ווילע —
 אַ מעשה'לע וועל איך דערצעהלען אַ קליינס : —

IV

אמאָל איז געוועזען
 אַ טויב מיט אַ טייבער,
 אַ פֿאַר, וואָס פֿלעגט קיינמאָל פֿון ליעבע זיין זאָם !
 מיט ווייסענקע פֿליגעל,
 מיט ליכטיגע אויגען —
 דאָך האָבען די טויבען קיין נעסט נישט געהאַט.

אַ פֿאַר ווילדע טויבען,
 אַ פֿאַר פֿרייע טויבען,
 דאָך האָבען די טויבען געבענקט נאָך אַ נעסט !
 אַ נעסט טיעף אין וועלדער,
 וואו ס'גליק ליגט באַהאַלמען,
 וואו צווייגעל צו צווייגעל מיט ליעבשאַפֿט זיך פֿרעסט.

אַ וואַלד איז געוועזען
 אַ טיעפֿער, געדיכטער,
 די טויבען זיי האָבען געפֿינען דעם וואַלד ;

א נעסט איז געוועזען
אין וואלד וואו פֿארבאָרגען,
פֿארלאָזען פֿון פֿייגעל, און חרוב, און קאלט.

עס האָבען די טויבען
דאָס נעסטעל דערוואַרעמט
פֿאַרריכט אין באַנייט און מיט פּוך אויסגעכעמט!
און זיס געהאַלובעט זיך
האַבען די טויבען
פֿון מאָרגען גאַנץ פֿרויז ביז אין אָבענד גאַנץ שפעט.

דאָך איינמאָל — די זון
האַט געגאַסען מיט פֿייער —
האַט איינע פון זיי צו דער זון זיך פֿאַרבענקט!
פֿארלאָזען דאָס נעסטעל,
פֿארלאָזען דאָס טייבעל,
די פֿליגעל צעשפּרייט און ווייט־ווייט זיי געלענקט.

געפֿלויגען, געפֿלויגען
אלין ווייטער, אלין העכער,
וואָס העכער — אלין קעלטער... וואָס ווייטער — מעהר מיעד...
געפֿלויגען, געפֿלויגען,
ביז נאַכט איז געוואָרען,
ביז נאַכטישע בענקשאַפֿט אין טויבענהאַרץ ציהט...

אזוי איז עס תמיד:
דו בענקסט נאָך אַן אַברוה,
און קושסט יעדען שטיין ביי דעם וועג, וואָס דו זעהסט...

דאך באלד גליסט זיך פליהען
צו הימלען, צו זונען —
און פליהט מען צום הימעל, דאן ציהט עס צום נעסט...

און ווען אויף צומאָרגענס
די טויב איז געקומען
צוריק צו דעם טייבעל, פֿול בענקשאַפט און וועה —
האַט זי שוין אין נעסטעל
קיין אָרט נישט געפֿונען,
עס האָבען אין נעסט שוין געפֿונען זיך צוויי...

V

דאָס וואָרט איז פֿאַרקלוינגען.
דאָס וואָרט איז אַ מערדער —
עס קימט צו דעם האַרץ מיט אַ מעסער אין האַנד.
דאָס וואָרט איז פֿאַרקלוינגען —
באַרוהיג דיך, קינד מיינס,
אַט זענען מיר וויעדער דאָך ביידע ביינאָנד.

אַט שמעהסטו דאָך וויעדער
ביי מיר, ביי דיין גושען,
ביי מיר, ביי דיין אלטען, דיין זיכערען פֿריינד;
דיין האַנד איז אין מיינער,
מיין אויג איז אין דייןעס —
וואָס האָסטו דיך פֿלוצים מיט טרעהרען צעוויינט ?

די מעשה איז ליגען!
די מעשה איז נאָריש!
א טוביב האָט נאָך קיינמאָל די צווייטע פֿאַרלאָזט —
א טייבער האָט קיינמאָל
די טרייהייט געבראַכען —
מיין וואָרט איז געשליפֿען אין קאַלט ווי דער פֿראַסט.

די מעשה איז ליגען . . .
דאָך קלינגט זי ווי אמת . . .
דער שמערין האָט געשליפֿען דאָס וואָרט, וואָס איך רעד —
געדענקסטו דעם אָבענד,
ווען איך האָב געטראָפֿען
דעם צווייטען, דעם צווייטען אין שטוב ביי דיר שפעט ?

VI

די זון איז פֿאַרשוואונדען,
די ווינטקרידיג-טריבען,
פֿאַרשוואונדען אין אומקעט, פֿאַרשוואונדען אין פיין.
אויף שטערענס פֿון זקנים,
אויף שפיצען פֿון ביימער
צעגליהט זיך איהר לעצטער, איהר בלוטיגער שיין.

עס וויינען די ביימער
מיט פֿראַסטיגע טרעהרען
און שעפטשען מחילות דער זון און דער ערד —

מחילות דער זון
פֿאַר איהר פֿאַלשקייט אים ווינטער,
מחילות דער ערד פֿאַר דעם זאפֿט, וואָס זי וועהרט.

אַמאָל וועל איך טרויריג
אין זונגענשיין שטעהען,
און וויסען, אז כּוועל מעהר נישט זעהען די זון —
און בענשען די ליעבע,
און בענשען די וועהען,
און בענשען דאָס אלץ, וואָס דו האָסט מיר געטון.

VII

עס וויינען די ביימער,
מיר שטעהען און שווייגען,
דאָס בלוט רינט ווי טרעהרען אין האַרצען ביי מיר.
דיין קאָפּ איז געבויגען,
איך זעה דיניע אויגען —
עס עפֿענט זיך שטיל פֿון מיין האַרצען די מיר . . .

עס וויינען די ביימער,
און ערגיין אויף ביימער
אַ פֿויגעל אַ קראַנקער צעגיסט זיך אין קלאַנג.
אַ ווינד ריהרט די צווייגען,
צו דר'ערד פֿאַלט דער פֿויגעל —
ער וועט שוין נישט זעהען דעם מאַרגיגען טאָג.

אויך דו וועסט אמאל
פֿון דעם לעבענסבוים פֿאלען,
מיין פֿייגעלע אָרימס, מיין פֿייגעלע קליינס.
אויף יענער זייט לעבען
וועל איך דיך פֿאָרגעבען —
אָ זינדענפֿול, וואונדענפֿול פֿייגעלע מיינס !

א ס ת ר ' ק ע

א פּאָעמע

פֿון צייטען לאַנגפֿאַרוועהטע, פֿון צייטען ווי חלומות
דערצעהלונגען פֿאַרטרומטע פֿון אויסטערלישע זאכען —
חלומות פֿון מיין יוגענד — מיין וויינען און מיין לאכען —
שטייגט אויף פֿון מיין זכרונ'ס באַהאַלטענע תּהומות !

חלומות פֿון מיין יוגענד ! פֿאַרשוועבטע פֿייגעל מינע !
פֿאַרזאַמעלט אייך היינט וויעדער אין אַרוואַלד פֿון מיין זעעלע,
און זינט אַ ליעד מיר וויעדער — איין ליעד פֿון יענע העלע,
וואָס פֿלעגען רייך באַשפּיגען מיין האַרץ דאָס יוגענדריינע.

חלומות פֿון מיין יוגענד ! מיין האַרצענס בעסטפֿאַרטרומע !
אַ קומט, מיין האַרץ איז אָפֿען. ווי לאַנג זענט איהר פֿון ווייטען !
דערפֿרעהט מיר און באַטריכט מיר מיט מעשות פֿון פֿאַרצייטען,
אין טרוימפֿאַלאַצען פֿיהרט מיר, פֿון גליק און שמערץ געבוטע.

אַ דאַנק! איהר זענט געקומען, איהר מעשות און איהר ליעדער.
איהר אַלטע, שעהנע ליעדער — דאָס שעהנסטע קלינגט
מיר וויעדער . . .

איהר אַלטע, ליעבע מעשות — די ליעבסטע פֿון אייך
וועהל איך :

פֿון אַסתר'קע דער שעהנער און קאַזימיר דעם מלך.

די באבע האָט דערצעהלט זי, און איך פֿלעג גיעריג הערען,
און שמיל פֿלעג איך פֿארשלינגען די ריינסמע יוגענדטרעהרען,
ווייל זיפֿצען פֿלעג די אלטע, דערצעהלענדיג פֿאמעליך
פֿון אסתריקע דער שעהנער און קאזימיר דעם מלך.

איך ווייס — נישט ווי א קינד מעהר וועל איך זי היינט
דערצעהלען . . .
א סך אין איהר וועט ניי זיין — א סך פֿון איהר וועט פֿעהלען.
ווער ווייסט, וואָס פֿאר א וואונדען פֿול בלוט און שמערץ
פֿארשמעל איך
מיט אסתריקע דער שעהנער און קאזימיר דעם מלך . . .

דער אלטער פֿאָטער האָט געזאָגט
 צום ווייב און צו די זיהן :
 „מיין טרויער זאָל אייך זיין געקלאָגט —
 נאָך לאַנגע יאָהרען מײַן,
 נאָך יאָהרען שווערע, שמערצענרייך
 פֿאַרמאָג איך פֿיעל, פֿאַרמאָג איך אייך —
 דאָך איין געדאַנק, ער מאַכט מיך בלייך —
 ווי שעהן איז אסתר, אָ !

„איהר האָט געזעהן ביים וועג די רוז?
 ווי ברעכט מען זי געשווינד ! —
 מיין רוז איז נאָר א יודיש רוז,
 מיין קינד — א יודיש קינד ;
 וואָס איז דער יוד ? — א פֿריי פֿאַרמעג . . .
 דעם יודענס קינד — א בלום ביים וועג . . .
 מען ברעכט זי פֿריי, מען טרעט אָהן שרעק —
 ווי שעהן איז אסתר, אָ !”

און ווי אין פֿעלד פֿון עק ביז עק
 דעם דונערס שווערער שאלל —
 האָט אָבגעשלאָגען זיך דער שרעק
 אין זייער הערצער אל' : —
 אויף וואָס דעם הימעלס ברכה רודהט,
 באַקומט נאָר זעלטען גוט דעם יוד . . .
 זיי האַכען עס געוואוסט צו גוט,
 די יודענהערצער — אָ !

אין ס'האָט דעם עלטסטען ברודערס האַרין
 געקלאַפּט מיט האַמערקראַפּט ;
 דער צווייטער האָט דערפֿיהלט אַ שמאַרין,
 אַ שמאַרין, וואָס העלדען שאַפּט ...
 דער יונגסטער האָט זיך שטיל פֿאַרטראַכט :
 וואָס איז דער יוד ? — אַ ריעז אָהן מאַכט,
 פֿון גאָט באַוואַכט, פֿון לייט פֿאַרלאַכט ...
 ווען גאָט זאָל וועלען — אָ !

אין ס'האָט די מוטער אָנגעשפּאַרט
 דעם קאָפּ אויף ביידע הענד,
 אַ טרעהר פֿון גליק און שרעק האָט צאַרט
 די אויגען איהר געבלענדט ...
 ביז אַסטר'קע געקוימען איז,
 געזעצט זיך ביי דער מוטערס פֿיס,
 געקוקט איהר אין די אויגען זיס —
 און האָט איהר האַרין דערקענט.

II

„אי מאַמעניו, זאָג וואָס דו טראַכטסט !
 דיין טראַכטען איז שווער ווי די נאַכט ...
 עס געהען געדאַנקען, ווי וואַלקען אין ווינד
 ארום אין דיין זעלע, עס פֿיהלט זיי דיין קינד ;
 דערצעהל מיר דיין טרויער ! דיין טרער פֿאַרוואָס רינט ?
 אי מאַמעניו, זאָג וואָס דו טראַכטסט — — —

אוי מאמעניו, זאָג וואָס דו וויינסט !
 אוי מאמעניו האַרצעניו מיינס —
 עס האָט מיך דעריאָגט אויף מיין ווייטען שפּאַציער
 אַ ווינטעל מיט זיפּצען, מיט זיפּצען פֿון דיר —
 אויף טריט און אויף שריט דיין נשמה איך שפּיר...
 אוי מאמעניו, זאָג וואָס דו וויינסט !

„אוי מאמע דו קוקסט אזוי באַנג —
 איך זעה, איך פֿאַרשטעקע דיין געדאַנק — — —
 דיין לעבע, זי נעמט מיך אַרום אזוי ווייך,
 און כיווייס וואָס עס מאַכט דייןע האַר אזוי בלייך,
 און ס'וויינט מיך מיט פֿרייד און מיט צווייטער צוגלייך
 דיין שמילעך, דיין גוטער געדאַנק.“

III

„ — אוי טאָכטערקעל, טאָכטער דו מיין,
 איך קוק אין דעם גאַרטען אריין :
 ווי די רויזען פֿול חן, און ווי ליליען ריין,
 אזוי זאָל מיין טעכטערקעל זיין !

„ — אוי טאָכטערקעל, טאָכטער דו מיין,
 איך קוק אין דעם הימעל אריין :
 ווי די זון אזוי שעהן, ווי דאָס הימעלפֿעלד ריין,
 אזוי זאָל מיין טעכטערקעל זיין !

„ — אוי טאָכטערקעל, טאָכטער דו מיין,
 איך קוק אין מיין האַרצען אריין :

ווי מײן האַרצענס געוויין, אזוי גוט, אזוי ריין
זאל מײן טעכטערעלס הערצעלע זיין — — —

IV

דער פֿאַטער איז א שמיעד געווען,
פֿלעגט גליהען שטאַהל און אייזען —
דאָך ווייכער נאָך פֿלעגט זיך צעגליהן
דאָס האַרין פֿון מענער, שטאַלץ און קיהן,
ווען אסתר'קע, די טאָכטער שעהן
פֿלעגט אויף דער גאָס זיך ווייזען . . .

די מוטער פֿלעגט ביים פענסטער נעהן —
ווי פֿלעגט די נאָדעל בלינקען!
ווי פֿלעגט זי שמעכען אָן אַ סוף
די לייווענד וויים אין טייַער-שטאַף —
דער טאָכטערס בליק ביים גאסענגעהן
פֿלעגט טיטף אין הערצער זינקען . . .

און ברידער דרײַ זענען געווען —
דעם האַמער איבערקלינגען
פֿלעגט אין דער הייסער שמידעריי
דאָס זינגען פֿון די ברידער דרײַ —
דאָך אסתר'קע פֿלעגט שווייגענד געהן
און הערצער פֿלענען זינגען . . .

עס ליעבט די נאכט דער רייטערסמאן,
 ביי נאכט איז גוט צו רייטען —
 דאך בענשט ער הייס דעם סאָג אויך דאן,
 ווען ער דערזעהט פֿון ווייטען
 א מיידעל שעהן
 פֿון ברונען געהן,
 ווי סױ-באלאָדינע קווייטען.

ווי היימיש ווערד דער פֿרעמדער אָרט,
 ווען ר'האַט איהר האַנד גענומען!
 צום טרינקען מוז ער א גוט וואָרט
 און קושען צוויי באַקומען...
 ער קושט אזוי:
 די אויגען בלוי,
 און די רױטע ליפען-בלומען.

ווייל בלויע אויגען האָבען זיי,
 די מיידלעך שעהן אין פֿוילען —
 ווי בלויער הימעל אויגען צוויי,
 און ברעמען שוואַרץ ווי קויהלען —
 און פֿלעכטען שוואַרץ,
 און טריי דאָס האַרץ,
 עס קאָן א סוד פֿאַרהױהלען...
 און אויך די ליפען זאָגען נישט —
 געוואָהר ווערד קיינמאָל קיינער,

אז ס'האָט א רייטער זיי געקושט,
א רייטערסמאן, א פֿיינער...
זיי שווייבען שטיל —
דאָס האַרץ נאָר וויל
פֿאַרנגעהן פֿאַר בענקשאַפֿט רייטער.

אויך אסתריקען געטראָפֿען האט
א רייטער ביי דעם ברונען — — —
געפֿיהלט האָט ער, עם פֿיהרט איהם נאָט,
א גרויסען שאַץ געפֿינען:
צעשמאָלצען איז
זיין זעעלע זיס
אין איהרע אויבען־זונען...

געטרונקען האָט ער פֿון איהר קרוג,
קיין טראָפען נישט פֿאַרנאָסען;
געטרונקען האָט ער איבערגנוג —
האָט גאָרנישט אויסגעלאָשען —
א פֿייערגלוצ
האָט ווילד זיין בלוט,
האָט ווילד זיין האַרץ געדראָשען...

דאָך זי האָט איהם קיין קיש געגען...
פֿאַר שטאַלן, אָדער פֿאַר שרעקען?
ווער ווייסט, פֿאַר וואָס אַ מיידעל שעהן
שרעקט זיך איהר האַרץ צו וועקען —

געפֿיהלט האָט זי,
אז אין די קניע
וועט באלד קיין קראַפֿט איהר קלעקען.

און האַלב פֿאַרקלעמט, און האַלב פֿאַרשעהמט
איז זי אַהיים געלאָפֿען —
און האַלב פֿאַרשעהמט, און האַלב פֿאַרקלעמט,
דורך טיר און פֿענסטער אָפֿען
האָט איהם נאָך ווייט
א לייער באַגלייט
פֿון וואַרטען און פֿון האָפֿען — —

VI

עס איז געווען א יום־טובֿ־טאָג,
עס האָט געשיינט א העלע זון —
דאָס האַרץ, די לייך־ און פֿריידענוואָג
האָט שווער באַגעהרט זיך אַבצורוהן.

פֿון ווייטען פֿעלד געקומען איז
א רוהיגקייט, א שמילע פֿרייד;
דעם גאָרשען האַבען בלוּמען זיס
געציערט, ווי אין אַ יום־טובֿ־קלייד.

און ס'האָט גערוהט פֿון ברעג ביז ברעג
דער הימעלפֿולער, בלויער טייך;
און ס'האָט גערוהט דער שטויב ביים וועג,
גערוהט דער ווינד אין ווייטער הייך.

און דורך דעם הימעלס זוגענשוויב
געשטראהלט האָט פֿריעדען אויף דער ערד,
און ערד און הימעל האָט גאַסס לויב
געזונגען שמיל און אומגעשטערט.

דער שטיעד איז אויפֿגעשטאַנען פֿריה,
און האָט געשטעלט זיך אויף דער שוועל:
„ צום הימעל שוועב, אויף פֿעלדער פֿליה,
מיין גליקנעדאנק, מיין פֿרייע זעעל!

„מיין פֿרייע זעעל — טאַג-אויס, טאַג-אין
פֿאַרקנעכט איך דיך דער אַרבייט האַרט;
מיין גליקנעדאנק! מיט לעער געוויין
פֿאַרשצעל די זון איך, וואָס דיך וואַרט . . .

„דאָך היינט איז יום-טוב! היינט איז גוט
צו שטעהען שמיל און קוקען הייט . . .
דאָך היינט איז יום-טוב! פֿרישער מוט
ווערד אין די הערצער היינט פֿאַרזייט.

„דאָך היינט איז יום-טוב. — אָ דער יוד
אַס בעסטען ווייסט, וואָס יום-טוב הייסט:
אין דערנערועג, פֿאַרפֿלייצט מיט בלוט —
פֿון גאַט אליין א מילדע מרויסט“.

און ווייט צום פֿעלד האָט ער געקוקט:
„ אָ זיי געבענשט, מיין פֿעלד, מיין פֿעלד!
ווי לאַנג, ווי לאַנג, פֿון לייד געבוקט
האַב איך געזוכט דיך אין דער וועלט . . .

„אין ערגיין דאָך איז נישט געווען
קיין פֿעלד פֿאַר מיר, קיין וועלט פֿאַר מיר...
איהר איינע האָט מיר ריה געגען —
אַ זייט געבענשט מיר, פֿעלדער איהר!

„אַ זייט געבענשט מיר, פֿעלדער שעחן,
וואָס גיעט מיר ברויט אָהן גיפֿט דארין —
אין ערגיין דאָך איז נישט געווען
ווי דאָ ביי אייך באַגליקט מיין זין...“

„אין ערגיין... סיידען לאַנג שוין, לאַנג,
נאָך אין דער היים, דער אַלטער היים...
מיין היים פֿון לאַנג! מיין האַרץ-פֿאַרלאַנג! —
דו ביסט דער זיסטער טרוים, וואָס כִּיטריים!

„דו ביסט מיין האַרצענס בעסטער טרוים,
דיין אנדענק טראָג אין האַרץ איד ווייך,
עס וואַקסט דאָרט ווי אַ צעדערבוים
מיין ליעבע, קראַפֿט־און זאַפֿטענרייך...“

„מיין לאַנד — איד וואָלט דיין שטויב געקושט —
(אַ טרעהר האָט איהם דאָס אויג פֿאַרשטעלט)
— אַ זעה, איד וויין, כִּיקאָן אנדערש נישט,
כאַטש ס'איז היינט יום-טוב און דער וועלט...“

דער אלטער שמיעד האָט לאנג געקוקט
צום וועג, וואָס פֿיהרט פֿון ווייטען פֿעלד;
צי האָט אַ וואַלקען אָנגערוקט?
צי האָט אַ שטורם די זון פֿאַרשטעלט?

צי האָט אַ ווינד געטון אַ הויב
צום הימעל אויף דעם שטויב פֿון דרײַערד?
— אַ רייטער קומט אין וואַלקענס שטויב,
אַ רייטער אויף אַ ווילדען פֿערד.

באלד געהט דער ריש דעם הויז פֿאַרביי —
דאָך לאַנגזאַם געהט איצט, טריט ביי טריט
דאָס פֿערד — איהם פֿעהלען הופֿען צוויי,
אין ס׳איז פֿון ווילדען יאָגען מיעד.

אַ רייטער, רייטער אָהן אַ האַרץ —
ווער יאָגט אַ פֿערד מיט אזאַ האַסט?
דאָס ווייסע פֿערד פֿון שטויב איז שוואַרץ —
דו מוזט איהם איצט שוין געבען ראַסט.

אַ שולדיג איז דער רייטער ניט,
ווען ווילד געוואַרען איז דאָס פֿערד —
דער רייטער האָט אין ווילדען ריש
פֿאַרלוירען שוין זיין שפּיעז און שווערד.

דער אלטער שמיעד פֿאַרהאַלט דאָס פֿערד
און פֿיהרט דעם רישער אין זיין הויז —

„דאָ, פֿרעמדער, רוה בין אָבענד ווערד,
פֿון ווילדען רייטען רוה דײַך אויס.

„עס איז בײַ מיר אַ יום־טוב היינט,
און הייליג איז די יום־טוב־צײַט —
היינט איז מײַן אָרעם רוהגעקריינט,
בײַ הינטערײַן באַרג די זון פֿאַרגעהט —

„דאָך, קומט דער אָבענד, שמיעד איך נײַ
אַ שפּיעז, אַ שווערד, און הופֿען צוויי —
און צײַעהסטו דאָן צו קעמפֿען טרײַ,
זאָל אויך מײַן אַרבייט זײַן דאָבײַ . . .“

„אַ מײַסטער שמיעד — דער ריטער זאָגט —
ווי גוט זענט איהר דעם פֿרעמדען גאַסט!
בײַ נאַכטפֿאַרדערענט דער טאָג פֿאַרטאָגט
וועט זײַן מיר זײַן בײַ אײַך די ראַסט.

„און איז צו פֿיהרען מיר באַשערט
אַ שווערד, געשמײעדט פֿון אײַער האַנד —
דאָן בענשט מיט גאַט דאָס שאַרפֿע שווערד,
עס זאָל נישט בליצען אָפֿט אין לאַנד!

„ווי האַסט מײַן זעעל דעם קאמף אַצונד —
ווי וואָלט איך דאָ גערוהט מיר שטיל —
מײַן האַרץ וואָלט ווערען דאָ געזונד,
מײַן האַרץ, עס האָט געליטען פֿיעל.

- „ווי גערען וואָלט איך זיצען דאָ
 אוי נישט א טאָג און נישט א יאָהר —
 נאָר ביז מיין לעצטער לעבענסשעה,
 ביז ווייס ווי שניי וועט זיין מיין האָר...“
- „די שטוב, איך האָב זי דאָך דערקענט
 דאָ וואוינט דאָך די, וואָס האָט אמאָל
 א מילדען בליק מיר צוגעשענדט,
 ווען כ'בין גערישען דורך דעם טאָל.
 „אָ זינט דעם טאָג האָט זיך צעגליהט
 מיין לעכע הייס, מיין בענקשאַפֿט גרויכ...
 אוי אלטער, גוטער מייסטער שמיעד,
 די האָסט מיין גליק ביי דיר אין הויז!“

VIII

- דער אלטער שמיעד האָט אויסגעהערט
 דעם ריטערס רייד, און יעדעס וואָרט
 האָט ווי א בליצענדיגעם שווערד
 דערגרייכט זיין האַרצענס טיעפֿסטע אָרט.
- און ר'האַט געציטערט, ווען ער האָט
 געענפֿערט אויף דעם ריטערס רייד:
 „אָ הערר, איך ווייס, דיין וואָרט איז שפּאַט —
 עס שפעטען גערען עדעללייט.“

„דאָך זאָל דיין שפּאַט פֿאַרשויהנען מיר,
און זאָל מיין קינד פֿאַרשויהנען עך —
אַ הערר, די זינד איז לייכט און גיך,
דאָך שווער איז די חרטה־טרעהר.

געמויערט איז א פֿעסטע וואנד
אין מיטען צווישען דיר און מיר...
געמויערט האָט זי גאָטעס האַנד
דורך יאָהרען לאַנגע אָהן א שיעור...

אַ ווארטסטו ביז די זון פֿאַרשווינדט,
און ביסט מיין גאָסט — דאן שויהן מיין גליק!
נישט וועק די זעעלע פֿון מיין קינד —
האלט איין דיין וואָרט, האלט איין דיין בליק...

„עס רעכענט נישט דאָס יונגע אויג,
ווי טיטע עס טרעפֿט דער הייסער בליק —
וואָס טויג דער בליק, דאָס וואָרט וואָס טויג,
וואָס רעדט פֿון אוממעגליכען גליק?

געזונדערט האָט אונז גאָטעס האַנד
דורך יאָהרען לאַנגע אָהן א שיעור,
געמויערט איז א פֿעסטע וואנד
אין מיטען צווישען מיר און דיר...”

דער יונגער ריטער האָט אין ברוסט
דערשטיקט א זיפֿן, צעדריקט אַ טרעהר,
ער האָט זיך פֿון א שמערץ דערוואוסט,
ווי מעסערס שאַרף, ווי שטיינער שווער.

און צו זיין הארץ האָט ער געזאָגט:
פֿאַרשטום, מיין הארץ, אויף לאַנג פֿאַרשטום...
און ס'האָט זיין הארץ זיך שזיל געקלאָגט,
ווי אַ צעטרעטיגע, קראַנקע בלוט.

און צו דעם אלטען מייסטער שמיעד
האָט ער געשמייכעלט ווי אַ קינד:
„אַ מייסטער שמיעד, איד בין שוין מיעד,
כאַטש איצטער ערשט דער טאַג באַניט...“

„אַ מייסטער שמיעד. איד בענק נאָך רוה —
איד רוה ביי אייך בין אויפֿדערנאכט —
איהר מאַכט פֿאַר מיר די שטוב נישט צו,
כאַטש כ'זאָב מיין הארץ אייך אויפֿגעמאַכט...“

דאָך קומט די נאַכט, אין אַרבייט איהר
אין שמיעדעריי פֿאַר מיר, פֿאַר מיר,
דאן אַרבייט פֿריי און זינגט אַ ליעד —
איד ברענג קיין שלעכטס אייך, מייסטער שמיעד!“

דער טאָג האָט זיך געצויגען לאַנג,
 דער ריטער האָט זיך אויסגערוהט —
 ר'האַט נישט פֿארלוירען פֿון געדאַנק
 די ווערטער פֿון דעם אלטען יוד.

ר'האַט קאַמט אויף אסתריקען געקוקט,
 קיין וואַרעם וואַרט איהר נישט געזאָגט,
 און נאָר זיין האַרץ האָט זיך געבוקט
 פֿאַר איהר, ווי פֿאַר דער זון, וואָס טאָגט.

דאָך שוויינגענדיג האָט זעעל צו זעקל
 און האַרץ צו האַרץ פֿון ליעב' גערעדט — — —
 דער ריטער האָט דעם יודענס שוועל
 פֿאַרלאָזט באַגליקט אין אַבענד שפּעט — — —

אין זילבער- אין אין נאָלדען-ציער
 גערישען איז ער אין דער נאַכט,
 און האָט געטראַכט פֿון איהר, פֿון איהר,
 דער יודענרויז פֿיל קעניגספּראַכט.

און זיסבאַצויבערט פֿון איהר חן
 האָט ער גענרייט א קרוין פֿאַר איהר,
 דער אומבאַקאַנטער ריטער פֿיין,
 דער גרויסער קעניג קאזימיר.

און אסתריקע האָט לאַנג געוואַכט
 אין יענער נאַכט, און נישט געוואויסט,

פֿאַרוואָס דאָס האַרץ איהרס וויינט און לאַכט
און ברענט ווי פֿײַער אין איהר ברוסט . . .

XI

„נעה נישט אין וואַלד אַרײַן,
אסטרײַקע, טאַכטער דו מיין —
אסטרײַקע, טאַכטער דו מיין,
לאָז נישט די מאמען אַרײַן.

„נעה נישט אײַף פֿעלדער ווייט,
דאָרט זענען פֿרעמדע לײַט,
דאָרט איז אַ שרעק פֿאַרשפּרײַט —
דער מאמען דאָס האַרץ פֿאַרנעהט . . .

„נעה נישט צום טײַך, מיין קינד —
פֿאַלש איז ביים טײַך דער ווינד —
פֿאַלש איז דאָס וואַסער, וואָס רינט
פֿון ווייטע שטערט, פֿול זינד . . .”

XII

„ — אױ טאַטענוי, זײ מיר נישט בײַן —
אין וואַלד איז דער טאָג מיר נישט הייס,
דער וואַלד איז אין שאַטענס רײַך,
דאָס גראָז איז ווי סאַמעט ווייך.

„ — אין פֿעלד ביי דעם זונאוונטערגאנג
קלינגט פֿרעהליך די שניטערס געזאנג;
אין געה איד מיט זיי פֿון דעם פֿעלד,
דערצעהלען זיי ניים פֿון דער וועלט.

— ביי נאכט, ווען דאָס האַרץ ווערד מיר ווייך,
דאָן געה איד צום וואַסער, צום טייך —
עס וויינט אזוי זיס אין די נעכט...
אוי טאַטעניו, זיי מיר נישט שלעכט!

XIII

„טאַכטערעל, טאַכטער, מיין טרייסט —
פֿאַלג, וואָס דער טאַטע דיר הייסט,
פֿאַלג, וואָס די טאַטע הייסט —
ס'איז אנדערש די וועלט ווי דו מינסט...
„סאיז אנדערש די וועלט, ווי דו קלערסט —
און דאַרטען, וואו זינגען דו הערסט
איז האַרצפֿרייד נישט תמיד פֿאַרהאַן —
פֿון ליעדער ביז לייך איז אַ שפּאַן...
„פֿון ליעדער צו לייך איז נישט ווייט...
פֿון גוטסקייט — צו שלעכטיגקייט...
און נאָהנט איז דעם מעגשען די זינד —
פֿאַכש איז די וועלט, מיין קינד.

- פֿאַלש איז, מיין קינד, די וועלט —
- גלויב נישט דעם מענש אין פֿעלד —
- גלויב נישט דעם וואסערס געוויין —
- אסתריקע, טאָכטער דו מיין!

XIV

אוי פֿאָטער שמיַעד, דיין אַרבייטסשטוב
 איז פֿול מיט פֿייערפֿלאַם —
 אזוי איז פֿול מיט פֿלאַמענליעב
 דיין טאָכטערס זעעלען־ים . . .
 אוי פֿאָטער שמיַעד, דיין האַמער שווער
 איז גרינגער פֿון אַ מיידעלס טרער,
 וואָס רינט אין שטילער גאַכט
 פֿון בענקעניש געבראַכט.

ווי בלוזיגט זיס די יונגע זעעל
 אין ערשמען האַרץ־געפֿעכט!
 ווי עפֿנטן זיך די אויגען העל
 צו חלומען אין געכט . . .
 אוי פֿאָטער שמיַעד, דיין קראַפֿט איז שוועך
 צו האַלטען זיכער אונטער וואַך
 די טרוימען, וואָס עס שפינט
 די זעעלע פֿון דיין קינד.

— אוי שמיַעדען זאָלסטו יאָהרענלאַנג
 די וואָלסט נישט אויסגעשמיַעדט

א קייט דעם מײרעלשען געדאנק,
 א שלאס דעם הארץ, וואס ציעהט . . .
 אײ שמיעדען זאלסטו טאג און נאכט
 די וואלסט אין קײטען נישט געבראכט
 אפילו איין מינוט
 דאס יונגע, פרייע בלוט . . .

XV

א טאג נאך א טאג און א וואך נאך א וואך
 פארדיגען, פארלויפען געשווינד.
 זי ווארט אויף איהם נאך און זי האפט אויף איהם נאך —
 אוי אסתריקע, ארימעס קינד!

זי ווארט אויף איהם לאנג און זי האפט אויף איהם לאנג —
 דאס הארץ האט קיין כח באלד מעהר;
 זי געהט צו דעם ברונען ביים זונאוונטערנאנג
 און גיעסט דארט א טרעהר נאך א טרעהר.

צום וואסער געהט זי, ווען עס ווארפט זיך די זון
 אריין מיט די פלאמען אין טיך —
 ווי וואלט זי אזוי מיט איהר הארץ אייד געטון,
 ווען סײַ וואלט נאר פאריקאשען זיך גלייך . . .

אוי וואלט נאר זיך לעשען דאס הארץ פײעררוים!
 אוי וואלט עס זיך לעשען געקאנט!
 דאך לעבע איז שטארקער א סך פון דעם טויט —
 זי וואלט זי אין גרויב נאך דערמאנט . . .

אין וואָלט זי דערמאָנט זיך אין גרוב אָן איהר ליַעב! —
 דעם גרוב וואָלט פֿאַרלאָזט זי געשווינד,
 און טיש נאָך געוואַרט אויף איהם ליַעבענד און טריב — —
 אוי אסתר'קע, אַרימַעס קינד!

XVI

די זון האָט זיך געטובל'ט אין גאָלדבאַשפּריצטען וואַסער,
 דער היַמעל האָט געשמייַכעלט אלץ רוהיגער און בלאַסער,
 עס איז אַ טוי געפֿאלען אויף גראָזען און אויף בלומען —
 דער מלך איז פֿאַרנאכטליך צו אסתר'קען געקומען.

דער מלך האָט פֿון ריישפֿערד זיך מיַעף אַראַבגעבויגען,
 די שעהגע האָט צום ליַעבסטען דערהויבען איהרע אויגען,
 דערהויבען און פֿאַרשעהמט זיך, און שטיל געלאָזט זיי זינקען,
 עס האָבען זי געטראָפֿען די קעניגליכע פֿונקען.]

דער מלך איז געשטיגען פֿון וויסען פֿערד אַרונטער —
 די שעהגע מיידעל־אויגען, זיי לייכטען וויעדער מינטער,
 די ווייסע מיידעל־אַרעם, זיי שטרעקען זיך און שטרעקען —
 צוויי פֿלאַמענרוישע ליפּען מיט פֿייער זיי באַדעקען.

דאָס פֿייער איז דערגאנגען צום האַרץ, צום יונגען האַרצען,
 פֿאַרברענט דאָרט די זכרונות פֿון לייַדען און פֿון שמאַרצען;

— נאָר גליק זאָל דער געליעכטער אין איהרע אויגען לעזען!
זי האָט אין גראָז געזעצט זיך, דאָס גראָז איז ווייך געוועזען.

אין גראָז האָט ער געזעצט זיך, אין גראָז אין ווייכען, קיהלען,
אין לופט האָט זיך געטראַגען אַ דופט פֿון צארטגעפֿיהלען,
אַ דופט פֿון צארטגעפֿיהלען, האַלב זיסבאַגליקט, האַלב טריבלדיך.
די ביימער ביי דעם וואַסער, זיי רוישען אזוי לייעליך...

די ביימער ביי דעם וואַסער, זיי סודען זיך פֿון גליקען,
די פֿייגעל אויף די ביימער צום הימעל לייעדער שיקען...
דער מלך האָט פֿיעל כח דערפֿיהלט אין זיינע אָרעם:
— הער, אסתריקע, די פֿייגעל, זיי זענען אונז כלי-זמרים...

„די ביימער זאָגען ברכות און ווערען באַרד אַנשלאָפֿען...
ווער ווייסט, צי זייער ברכה האָט אונזער נאכט געטראָפֿען...
צי וועלען שטערען פֿאַרען, צי וועלען שטערען שיינען?
צי וועט מײן האַרץ היינט לאַכען, צי וועט מײן האַרץ היינט וויינען?“

„אוי שטערען וועלען שיינען, און שטערען וועלען פֿאַלען...
אוי ס׳וועט דאָס האַרץ מײנס וויינען און פֿון געלעכטער שאַלען,
אוי ס׳וואַלט מײן האַרץ ווי גערען צו דינע פֿיס געפֿלויגען!
זעה, אסתריקע, דאָס האַרץ מײנס לייכט דיר פֿון מײנע אויגען!“

„זעה, אסתריקע, אזוי ווי די זון פֿאַרלעשט די פֿלאַמען

אין ווייטע, ברייטע פֿייכען, אין אויגענדליכע ימיען —
אזוי וויל אויך דאָס האַרץ מײנס דערטרענקען זיין באַגעהרען
ביי דיר אין דער נשמה... וועסטו דיין זעל מיר וועהרען?“

... די זין האָט זיך באהאַלטען אין ווייכען שוים פֿון וואַסער,
 די לבנה איז געקומען מיט בענקעניש מיט בלאַסער —
 דער טוי האָט איינגעשכורט די גראָזען און די בלוּמען —
 דער מלך האָט אסתר'קען מיט ליַעב' אַרומגענומען.

זי האָט איהם נישט געוועהרט נישט די ליפּען, נישט די אויגען,
 זי האָט איהם נישט געוועהרט פֿין איהר זיסקייט זאט צו זויגען,
 זי האָט איהם גליק געגעבען, ווי נאָר א מענש קאָן געבען — —
 ... זי האָט נישט דאָרט א סאָווע א קרעכץ געטון דאָגעבען ?

XVII

„דעם טאָמען זאָג, דער מאַמען זאָג,

א גליק איז דיר באַשערט —

עה סיוועט פֿאַרנעהן א צעהנדלינג טאָג,

פֿאַרבייט איך שילד און שווערד

אויף בעכערקלאַנג,

אויף פֿעסטגעזאָנג —

דיין פֿעסט געגעבען ווערד.“

— דעם טאָמען וואָלט איך נישט געזאָגט,

און נישט דער מומער מיין ...

זיי וואָלטען נאָך מיין גליק באַקלאַנגט —

עס קרענקט מיך זייער פיין ...

דאָך קרענקט מיך מעהר

דיין איינע טרעהר,

דו האַרצעליעבטער מיין !

„און קרענקט דײך מעהר מיין איינע טרעהר,
ווי זײער ווייניגען פֿילעל —
דאן טו מיט ווילען מיין באַנעהר,
באַנעהר דאן, וואָס איך וויל . . .
כיוויז האָבען דײך
כײַ זיך, כײַ זיך
אזש ביז אין קבר קײהל . . .“

„—איך הער און קלער, מיין האַרץ געהט שווער —
מיין קעניג און געביעטער!
אין גליק, אין שמאַרץ גלייך איז מיר ווער?
איך גליה פֿאַר גליק — און ציטער
פֿאַר שמערץ, פֿאַר שרעק —
נישט וועק, נישט וועק
אין האַרץ מיר אַ געוויטער!

— נישט וועק, נישט וועק! פֿאַרגעס, פֿאַרמעק
מיין נאַמען פֿון דיין האַרץ!
פֿאַרזײט לאָז זיין מיין לעבענסוועג
מיט דערנערזאָמען שוואַרץ . . .
דו האָסט געזײט
אי פֿרייד, אי לייד —
דאָך אויפֿגעהן וועט דער שמאַרץ — — —

„אוי נישט קײן שמאַרץ און נישט קײן לייד
וועט אויפֿגעהן אויף דיין וועג! —
איך האָב פֿאַר דיר אַ קרוין געגרייט,

א נעם זי אויף אָהן שרעק —
מיין פֿאַלק, מיין לאַנד
איז אין דיין האַנד
אין נאָך אַ צעהנדלינג טעג . . .

XVIII

„שטעהט אַ בוים ביים ווייַקסעלשטראָם,
אַ צווייגענרײַכער בוים —
הענגט אַ נעסטעל אויף זיין שפיץ,
זעהט מען עס קוים-קוים.

„זיצט אַ פֿויגעל אין דעם נעסט,
זעהט אַהם נישט קײַן אויג —
פֿיהלט דער פֿויגעל פֿריי זיך, פֿריי —
זינגט ער, ווי אַהם שויג — — —

„ווילסטו, אז מיין האַרצענס ליַעד
זיין זאַל אייביג ניי —
ברענג מיך נישט אין דיין פֿאַלאַסט,
קעניג, קעניג טריי !

„ברענג מיך נישט אין דיין פֿאַלאַסט,
כיבן אַ פֿויגעל פֿריי —
בוו מיך אַ באַהאַלטען נעסט,
בלייב פֿון ווייט מיך טריי . . .

„בו מיר אויס אן איינזאם הויז
אויף א פארבארגען אָרט —
מיין לייעבע גרויס וועט ווי א רויז
פֿאַר דיר צעבליהען דאָרט.

„די ווייקסעל זאָל מען זעהן פֿון דאָרט,
איהר רוישען וועט מיר זיין
אן אָבקלאַנג פֿון דיין זאנפֿטען וואָרט,
געליעבטער קעניג מיין !

„די מושער ווייקסעל וועט מיר ווייך
פֿאַרווייגען מיין געמיש —
און פֿון מיין גרויסען קעניגרייך
וועט זינגען זי א לייד.

„מיין קעניגרייך, מיין קעניגרייך
איז נישט דיין לאַנד, אוי ניין ! —
דיין לייעבע איז מיין קעניגרייך,
דיין האַרץ איז עס אליין — — —

XIX

דורך וואַלד און פֿעלד, פֿון נאכט פֿאַרשטעלט
א רייטער רייט, א יונגער העלד —
ווער ווייסט, ווי ווייט ער רייט און רייט —
ס'איז דיק באַשטויבט זיין קלייד פֿון זייד.

אין איה זיין זאָטעל פֿיהרט ער מיט
א פֿיידעל שעהן, איהר אָטעם גליהט. .
עס שוויינט די נאכט... די נאכט איז שפעט —
אין גאָטעם גייסט דורך וועלדער געהט.

דער גייסט פֿון גאָט די ביימער בייגט,
עס רוישט דער וואלד — אין ס'דאכט ער שוויינט...
עס שוויינט דער וואלד — אין ס'דאכט, ער בעט
א גרויס געבעט, א הייס געבעט...

אין נאָך א תפלה הערט זיך באלד
אין שטילען וואלד, אין טיעפען וואלד —
ווי הייליג קלינגט זי און ווי ריין:
„געליעבטע מיין!“ — „געליעבטער מיין...“

„ווער האָט צעפלאַכטען דייע האָר?
וואָס טריבט דיר דייע אויגען קלאָר?
וואָס שלאָגט דיין האַרץ מיט א געוויין?
געליעבטע מיין! געליעבטע מיין!“

„— איך בין פֿון בעט געקומען גלייך,
איך האָב פֿאַריאָגט דעם שלומער ווייך,
איך האָב פֿאַרלאָזט די מוטער מיין —
מיין קעניג שעהן! מיין קעניג שעהן!“ —

„דיין האַנד איז קאלט אזוי ווי אייז,
דיין אָטעם גליהט... דיין שטערען הייס

באדעקט א שווייס פֿון אננסט און פיין —
געליעבטע מיין! געליעבטע מיין!

„ — איך בין פֿיל אננסט און בין פֿול פיין,
דער טאטע און די ברידער מיין,
זיי קומען זיכען מיך אהער...
עס שרעקט מיך זעהר, עס שרעקט מיך זעהר — — — — —“

בארוהיג דיד! אָ רוה דיד אָב,
דו טײַער האַרץ, דו זיסער קאָפּ!
ביי מיר אין אָרעם רוה דיד אויס —
מען שלאָפֿט אַצינד ביי דיר אין הויז...“

— — — — —
דורך צוויינגעפֿלעכט ביי מאָרגענשײן
קוקט מיידעלרײן די זון ארײן —
זי ווערד פֿארשעהמט און פֿארבט זיך רויט —
א גאנצען טאָג ברענט זי דער סוד...

XX

די זון, זי ווייסט א סוד, וואָס ברענט —
און דאָרט אין שטוב פֿארברעכט די הענט
דער פֿאַטער און די מוטער טרײַ —
עס זײַנען שױער די ברידער דרײַ.

די זון פֿארברענט א גאנצען טאָג
דער סוד פֿון בושה און פֿון קלאָג —

און פֿון דעם טאָג פֿאַרשטומט אויף לאַנג
אין שמידעריי דער האַמערקלאַנג.

דער שמידער, ער וואַנדערט מיט די זיהן
אין פֿעלדער, וואו די פֿייגעל פֿליהן,
אין וועלדער, וואו דער טאָג איז בלינד,
אין ווייטע שטעט, פֿול שלעכטס און זינד.

ער פֿרעגט די פֿייגעל אין דער הייך,
ער פֿרעגט אין וואַלד די גראַזיגן ווייך —
ער פֿרעגט אין וואַלד און פֿעלד דעם ווינד —
וואו איז מיין קינד? וואו איז מיין קינד?

ער פֿרעגט די מענשען אין די שטעט:
וואו איז מיין קינד? מיין האַרץ פֿאַרגעהט —
מיין האַרץ פֿאַרגעהט, מיין טאָג פֿאַרמאָגט —
און אין דער היים די מוטער קלאַנגט — — —

XXI

דעם וואַנדערער אין ווייטען פֿעלד
באַגלייט די זון ביי טאָג;
דאן ווערד זיין בליק באַפֿרייט פֿון קעלט,
זיין האַרץ — א לייכטע וואַג.

דעם וואַנדערער אין העלע נעכט
באַגלייט לבנה-שיין —

דאָד איז צו וואַנדערען ווי שלעכט
אין שוואַרצער נאכט אליין!

דאָך ווער עס וואַנדערט טאָג אין נאכט
פֿיעל וויסטע נעכט און טעג —
ווער ס'האַט זיין זעעלע אויפֿגעמאַכט
דעם שמערץ פֿון עק ביז עק —

ווער ס'האַט זיין גליק אין גרוב פֿאַרמאַכט,
פֿאַרזעגעלט מיט א פֿלוך —
דעם איז דער הימעל טאָג און נאכט
א פֿינסטער לייכען־טוך...

אזוי צוריק מיט גיעדע שריט
געוואַדערט האַרען זיי —
די אויגען טריב, פֿון וויינען מיעד,
די האַרצער שווער ווי בכיי —
דער פֿאַזער אסתר־קעס דער שמיער,
אין אלע ברידער דריי.

XXII

נישט ווייט פֿון דער ווייסקעל, אין מיטען דעם וועג
צווישען אָפֿאַט־שנאָ און קראַקוי דער שטאָדט
געוואַרט האַט א הויז אויף אן איינזאַמען פֿלעק,
גערוישט האַכען ביימער ארום אין א ראָד;
דער גאַרטען פֿאַרמאַנט האַט א בלומען־פֿאַרמעג,
און זאָפֿטיגע פֿירות פֿאַרמאַנט האַט דער סאָד —

די זון האָט צו אלעם געלויכטען, געלאכט —
אהין האָט דער מיך אסתר'קען געבראַכט.

אזוי האָט אסתר'קע, די שעהנע געוואָלט,
אזוי האט דער מלך איהר ווילען געטון — — —
דער טראָן איז פֿון זילבער, די קרוין איז פֿון גאָלד —
אויף טראָגען פֿון זילבער וויל אסתר נישט רוהין,
עס בענקט נישט איהר אויג צו די קרוינען פֿון גאָלד —
איהר טראָן איז די סאָדבאַנק, איחר קרוין איז די זון.
דער קעניג פֿלעגט קומען נאָך זונאונטערגאַנג —
א צווייטע זון פֿלעגט זיי דאָן לייכטען נאָך לאנג ...

די זון פֿון דער ליעבע פֿלעגט לייכטען און גליהין
פֿון זונאונטערגאַנג ביז גבנה־פֿאַרגאַנג —
די בלומען פֿון העכסטען גליק פֿלעגען צעבליהין,
און טרינקען די טויען פֿון ליעבע לאנג־לאנג ...
ביז אסתר'קעס אויג פֿלעגט דער שלומער פֿאַרציעהין —
דעם קעניג פֿלעגט ווערען דאן באַנג, אזוי באַנג —
זיין גליק פֿלעגט ער זעהן נאָר אין אסתר'קעס בליק — —
... אוי וועט עס נאָר לאנג אזוי האַלטען, דאָס גליק ? —

XXIII

פֿון שטיין איז געוועזען די באַנק אין דעם סאָד,
ווי ווייך איז געוועזען דאָס זיצען אויף איהר ...
די שמערען, זיי ווינקען, ווי גריסען פֿון גאָט,
די בלומען, זיי טריעפֿען מיט פֿערעל אָהן שיעור —

די רייכע פאלאצען אין קראקוי דער שטאָדט,
פֿאַרמאָנען זיי שענערע, רייכערע ציער?
פֿאַרמאָנט נאָך די וועלט אזא ריינע מוזיק,
ווי קושען וואָס קלינגען ביי ביימער-געוויינג?

„אוי אסתר'קע, אסתר, דו ביסט דאָך א קינד —
עס גלויבען נאָר קינדער דער נושער מינוט ...
די שטערען פֿאַרבלייכען, דער טוי, ער צעפֿרינט,
און קיהלער אין האַרצען נעמט רינען דאָס בלוט ...
די קושען, זיי פֿליהען אוועק מיט דעם ווינד,
זיי קלינגען נישט לאַנג אזוי ריין, אזוי נוט — — —
אזוי האָט זי איינמאָל און צוויימאָל געקלערט —
דאָך האָט די מחשבה איהר גליק נישט געשטערט.

אָ מעגען די שטערען פֿאַרלעשען זיך גאנץ —
אָ מעגען די טויען נישט פֿערלען זיך מעהר! —
אָ מעגען די ווינדען פֿאַרפֿיהרען א טאנץ —
זיי ברענגען נאָך שנעלער דעם קעניג אהער ...
דער קעניג. דער ליעבסטער האָט אויגען פֿיל גלאַנץ —
ווי שמיל איז זיין וואָרט, און ווי ריין איז זיין טרעהר. .
ווי זיס שלעפֿערט איין יעדער גליקאזיגענבליק — — —
... אוי וועט עס נאָר לאַנג אזוי האַלמען, דאָס גליק? —

XXIV

קורץ איז דער זומער, דאָך לאַנג איז די ליעב,
זי לעבט אין א טאָג איבער יאָהרען א סך —

א הויך מאכט זי פֿרעהליר, א הויך מאכט זי טריב,
דאך קריצט זיך אין הארץ יעדע טרעהר, יעדער לאך! —
א קינד איז די ליעבע! פֿארניעב איהר, פֿארניעב
די טרעהרען דורך איהר — און נאר לאך מיט איהר, לאך!
ווייל קורץ איז דער זומער פֿון ליעבע — דאך לאנג
געדענקט איהם מיט בענקען דעם הארצענס געדאנק...

א קינד איז די ליעבע! זי וועקט מיט געוויין
אונז אויף פֿון חלומות פֿיל זעלטענער פֿרייד —
דאך וויעגט זי מיט ליעדער דאס הארץ וויעדער אין,
ווען ס'האט זיך דער שמערץ דאָרט פֿארזיט און
פֿארשפּרייט . . .

אזוי איז א קינד אויך! זיין זעעלע איז ריין —
דאָס יוואָרט און די מיענע נאָר ביים זיך און ביים...
א קינדער, ווער קאָן עס, נישט זיין צו אייך גוט?
א ליעבע, ווער קארנט דיר זיין האַרציגעס בלוט

דעם גליק פֿון דער ליעבע האָט אסטריקע שעהן
געעפענט דעם מויער פֿין האַרצען אָהן שרעק —
דאָס גליק האָט זי אַשטמאַל דורך טרעהרען געזעהן,
ווען ז'האָט נאָך דעם קעניג געבענקט דורך די טעג —
דער זומער פֿארנעהט, און די הערבסטמעג, זיי געהן,
עס רויבט יעדער טאָג איהר דעם קעניג אוועק...
דאך ברענגט יעדער אָבענד איהם וויעדער צוריק — —
... איי וועט עס נאר לאנג אזוי האַלשען, דאָס גליק?

- אוי מינסטו, אז דאָס איז געווען פֿאַר דיר גוט —
 אַסטר'קע, אַסטר'קע!
 אוי מינסטו, אז דאָס איז געווען פֿאַר דיר גוט,
 וואָס דו ביסט געבליבען אין וועג אין דער מיט?
 אין ווינטער, ווען שניי אלע וועגען פֿאַרשיט,
 קיהלש אפשר אין קעניגסהארץ אָב זיך דאָס ברוש...
 — די ליעבע, זי שטאַרבט, ווען צו לאנג ז'האַט גערוהט —
 אַסטר'קע! —
- דיין שטיבעל אין וואלד איז צו ווייט פֿון דער וועלט —
 אַסטר'קע, אַסטר'קע!
 — דיין שטיבעל אין וואלד איז צו ווייט פֿון דער וועלט —
 אין איינזאַמקייט וואקסט אין דער זעעלע א קעלט —
 און טראכטסטו אמאָל פֿון דיין פֿאַטערס געצעלט,
 פֿאַרוויינסטו די אויגען מיט טרעהרען אָהן שיעור...
 — דער קעניג איז דאן נישט צופֿריעדען מיט דיר —
 אַסטר'קע! —
- און טראכטסטו אמאָל פֿון דיין זינד, פֿון דיין זינד,
 אַסטר'קע, אַסטר'קע!
 און טראכטסטו אמאָל פֿון דיין זינד, פֿון דיין זינד,
 דערשרעקט זיך דיין האַרץ ווי א קינד, ווי א קינד —
 און בלייך ווערד דיין פנים; דיין פראַכט, זי פֿאַרשווינדט,
 דעם קעניגס ליעבדורשטיגע אויג ווערד דאן קיהל...
 — און שעהנע אין לאַנד איז דאָ פֿיעל, איז דאָ פֿיעל —
 אַסטר'קע! —

- דער קעניג האָט פֿרעהליכע גליקען באַנעהרט —
 אסתֿרֿקע, אסתֿרֿקע!
 דער קעניג האָט פֿרעהליכע גליקען באַנעהרט —
 דיין טרויעריג האַרץ האָט זיין שמחה געשטערט ...
 ס'איז שלעכט ווען א קעניגסֿהאַרץ אָבגעקויהלט ווערט,
 נאָכדעם ווי ס'האָט פֿרעהליכע גליקען געהאַפֿט — — —
 אליין מיט דיין טרויער לאָזט ער דיך אָפֿט —
 אסתֿרֿקע !

XXVI

- אסתֿרֿקע זיצט מיט איהר טרויער אליין,
 הערט ווינדען יאָנען וואַלד אויס, וואַלד איין —
 „יאָגט, ווינדען, יאָגט עה דער ווינטער קומט אָן.
 און ברענגט מיר א גרוס פֿון דעם מלך'ס טראָן!“
 עס יאָנען די ווינדען, זיי יאָנען ווייט,
 זיי ברענגען צו טראָגען די ווינטער-צייט,
 פֿאַרשיטען די וועגען און שטעגען מיט שניי —
 דער מלך, ער קומט נישט, ער קומט נישט דורך זיי ...
 אסתֿרֿקע זיצט מיט איהר טרויער אליין —
 זעהט פֿייגעלעך פֿליהען וואַלד אויס, וואַלד איין —
 „פֿליהט, פֿייגעלעך, פֿליהט וואַלד איין און וואַלד אויס,
 און ברענגט מיר א גרוס פֿון מיין פֿאַשערס הויז!“
 עס פֿליהען די פֿייגעל אוועק נאָר ווייט,
 זיי קומען צוריק מיט דער זומער-צייט —

עם פֿאַלט זײער שאַמען צו אסתֿרקעס פֿיס —
איהר אויפֿער פֿאַרנעהמט נישט קיין גריסען זיס ...

XXVII

עס געהען די יאָהרען, די צײט האָט קיין האַרט,
דאָס גליק, קוים געבוירען, אין קבר באַלד פֿאַלט —
דאָך יונג בלײבט אסתֿרקע, איהר בלוש ווערד נישט קאַלט,
דאָס אומגליקליך לעבענדע האַרץ ווערד נישט אַלט.

אוי יונג בלײבט דאָס האַרץ, וואו די ליַעב איז פֿאַרווייט,
די לײדפֿילע ליַעב ... זי צעשטערט נישט די צײט —
נישט דער ווינטער, וואָס קומט, נישט דער זומער, וואָס געהט.
— אַ ביטערע אײביגע יוגענד פֿון לײד!

דער ווינטער, דער זומער, זיי קומען, זיי געהן,
און אסתֿרקעס קומער האַט קײנער געזעהן —
דער קעניג איז ווייט איז זיין פֿאַלאַץ געווען,
פֿאַרנעמען האָט לאַנג ער זיין אסתֿרקע שעהן.

און שמיל אין איהר הייזעל ביים וויקסעלברענג נאָהנט,
באַרינגעלט מיט זיפֿצענדע ביימער אין ראַנד
געבענקט האָט אסתֿרקע און גליקען דערמאָנט —
איהר האַרץ האָט נישט לעבען נישט שטאַרבען געקאָנט ...

אזוי איז די צייט זיך גענאנגען איהר גאנג,
מיט קאלטקייט געלאכט פון דעם הייסען פארלאנג
פון אסת'רקעס הארץ — און געפיהרט איהר געדאנק
אויף וועגען פון יוגענד, פארגעסענע לאנג.

א וועגען פון יוגענד! באמזעט מען אייך נאך
מיט טריט פון זכרונות נאך טאג און נאך יאהר —
ווי לייכטען די אויגען, ווי ווערען זיי קלאר —
ווי שווינדט און פארגעסט זיך די ביזערע וואהר!

א וועגען פון יוגענד! דאך אסת'רקעס זעעל,
זי האט נישט געקאנט אויף אייך וואנדערען העל
מיט לייכטע זכרונות-טריט... היימישע שוועל —
פארזינדיגט פאר דיר האט זיך אסת'רקעס זעעל!

באלאדען מיט שווערע זכרונות פון זינד
פלעגט קוקען צום וועג זי, צום וואסער, וואס רינט:
— איי וואסער, צי קאנסטו פארטראגען מיין זינד?
צי קאנסטו פארוואשען מיין הארצבלוט, וואס רינט? —

ביים פענסטער פארברענגען פלעגט זי איהרע טענ,
פלעגט וואנדערער זעהן אויף דעם שזויביגען וועג —
די וואנדערער פרעגט זי און פרעגט אהן א צאהל:
„ צי זענט איהר געווען אין אפאטשנא אמאל? „

„ צי זענט איהר געווען אין אפאטשנא אמאל?
צי קלינגט נאך דער האמער אין קוזניע ביים טאל? „

— צי זענט איהר אין שמוב ביי דעם שמיעד דאָרט געווען?
וואָס האָט איהר געהערט און וואָס האָט איהר געזעהן?

XXIX

— און ס'האָט זיך געטראָפֿען א וואַנדערער אמאָל
געזעהן האָט ער דאָרטען די קווינע אין מאָל,
געזעהן האָט די שמוב ער — זי פֿאלט און זי פֿוילט —
געהערט האָט ער דאָרטען א מעשה, וואָס גרוילט:
געוואוינט האָט אמאָל דארט אן עהרליכער שמיעד,
א יוד — דאָך האָט גליק איהם און פֿריעדען געבליהט...
א טעכטערעך האָט ער געהאָט, ווי א רוין —
די רוין האָט פֿאַרגיפֿטעט דאָס גליק פֿון דעם הויז.
די מאַכטער, די רוין האָט נאָך רויווען געבענקט —
און נאָט האָט פֿון ערגיין א ריטער געברענגט,
מיט ליפֿען ווי רויווען, מיט אייגען פֿול שיין —
ער איז איהר געוואַקסען אין האַרצען אריין...
ס'איז פֿרעמד איהר געוואָרען די אייגענע היים —
צום ריטער, צום פֿרעמדען געשוועבט האָט איהר טרוים —
אנטלאָפֿען איז זי פֿון דעם פֿאַטערס געצעלט...
דער פֿאַטער האָט לאַנג זי געזוכט אין דער וועלט — — —
און ווי ס'איז געקומען דער פֿאַטער צוריק,
דערקאַנט האָט זיין ווייב איהם נישט מעהר מיט איהר בליק.

איהר אויג איז פון וויינען געוועזען שוין בלינד ...
אזוי אָט באַוויינט עס אַ מיטער איהר קינד ...

און איינמאַל, ביי נאכט, ווען געקלאָנט האָט דער ווינד
פֿאַרשוואַנדען איז זי ווי אַ שאַטען פֿאַרשווינדט —
איז טייד האט מען נאָכדעם געפֿינען זי טויט — — —
דער שטיעד האָט איהר שווייגענד אַ קבר געבויט.

און שווייגענדיג האָט ער פֿאַרלאָזט מיט די זיהן
דעם אָרט פֿון לאַנגיעהריגע פֿריידען און מיהן —
געלאָזט האָט ער ווייט זיך, צום הייליגען לאַנד —
דעם וועהטיג אין האַרצען, דגס האַמער אין האַנד ...

נאָר דורכגעהענדיג פֿאַר דעם טייד האָט ער שווער
געלאָזט אין דעם וואַסער דאן פֿאַלען אַ טרעהר —
געטריבט האָט דאָס וואַסער זינט דעמאָלט זיך זעהר,
און יודען דערצעהלען, עס שטילט זיך נישט מעהר ...

אין יודען דערצעהלען, אז צוועלפֿען ביינאכט.
ווען נאט די באַרוהינטע וועלטען באַוואַכט —
שטיינט אויף פֿון דעם וואַסער דער מיטערס געוויין,
וואָס בעט זיך, אז נאָט זאָל איהר קינד מאַכען ריין ...

עס וואַקסט דאָס געוויין מיט אַ יעדערער נאכט,
די קלאָג אויף אַסתר'קעס פֿאַרלוירענדיג פֿראַכט —
עס וואַקסט און עס שטאַרקט זיך מיט יעדערען יאָהר,
ביז אַסתר'קעס האַרץ וועט דערהערען עס קלאָר ...

און י'דען דערצעהלען, אז דעמאָלט וועט זיין
דערלייזט איהר נשמה פֿון לייד און פֿון פיין —
און ברענגען איהר זעעל וועט דעם אויבערשטענעם האנד
צו הייליגער רוה אין דעם הייליגען לאַנד . . .

דאָך טאָמער וועט אסתריקע אָבשטארכען פֿריהר,
נאָך איידער דאָס קול וועט דערנרייכען צו איהר —
וועט וואקסען אין וואקסעז דער מיטערס געוויין
אָהן סוף — ביז משיח וועט קומען צו געהן . . .

XXX

דער טאָג איז פֿארנאנגען, די נאכט איז געקומען —
די נאכט איז פֿאררויגען, דער טאָג האָט פֿאַרטאָגט —
אזוי ווי פֿאַרשטיינערט איז טרויער, אין שטוימען,
פֿון שרעק און פֿאַרצווייפֿלונג פֿאַרצאָגט און געפֿלאָגט,
איז אסתריקע לאנג ביי דעם פֿענסטער געזעסען,
אָן שלאָפֿען פֿאַרגעסען, אָן אלעס פֿאַרגעסען —
דאָך האָט זי דער מיטערס געוויין נישט פֿאַרנימען,
ווי ס'האָט איהר דער וואַנדערער, דער אלטער געזאָגט.

די נאכט איז געקומען און וויעדער פֿאַרנאנגען,
די זון האָט זיך וויעדער באוויזען דער ערד,
און דריימאל נאָך האָט זי דער חושך געפֿאַנגען —
אסתריקע האָט אַלץ נאָך געווארט און באַגעהרט
דאָס וויינען צו הערען, וואָס וועט איהר אימקעהרען
די ריינקייט פֿון זעעל, וואָס דערהויבט ביז די שטערען —

דאך האט זי פארנומען בלויז ווינדער-געזאנגען,
אין שדים-געלעכטער אין ווינד נאר געהערט.

XXXI

און ס'האט זיך געמראָפֿען, אז גראָד אין די טעג
פֿון אסתר'קעס גרעסטער פֿארצווייפֿלונג אין שרעק
איז קעניג קאזימיר גשווען אויף געיעג
אין וואַלד ביי אָפּאָטשנאָ, נישט ווייט פֿון דעם וועג,
וואָס פֿיהרט צו דער קוּזניץ אין ניעדריגען טאָל —
און ר'האַט זיך דערמאָנט אָן זיין גליק פֿון אמאָל.

ביי נאכט, ווען געשלאָפֿען איז אל' זיין געפֿאָנג
געוואַכט האָט דער קעניג פֿון פּוילישען פֿאָלק,
א ליעבליכער טרוים האָט דאָס אויג איהם פֿרהעלט,
פֿארלאָזט האָט ער שטיל זיין געלענער אין צעלט —
באַשטיגען זיין פֿערד און געריטען צום טאָל,
וואו אסתר'קע האָט איהם באַגעגענט אמאָל.

דאָס טאָל איז געלענען אין פֿינסטערער פּראַכט,
דעם קעניג באַגעגענט האָט שרעק פֿון דער נאכט,
א סאָווע האָט ערגיין געוויינט און געלאַכט —
און ס'האַט זיך דעם קעניג אין האַרצען געדאַכט,
אז טֿדים באַרינגלען דעם ברוגען אין טאָל,
וואו אסתר'קע האָט איהם באַגעגענט אמאָל . . .

און ווי ר'איז געריטען פֿאַרביי פֿאַר דעם טיך,
פֿול שרעק האָט דאָס פֿערד זיך געשטעלט אין דער הייך . . .

און ווי ר'איז גערישען פֿאַרביי פֿאַר דעם הויז,
געפֿאַלען איז ער פֿון דעם זאַמעל אַרויס — — —
דער קעניג האָט בלוטיג גענוס'עז אין טאָל,
וואו אסת'רקע האָט איהם באַגעגענט אמאָל.

XXXII

זיי האָבען איהם ביז צו דעם קבר באַגלייט,
געוואָרפֿען אין קבר אַ בליק —
געוואָרפֿען די בליקען דערשראָקענערהייט,
די שטאַרקע, די שטאַלצע, די עדעלע לייט —
זיי האָבען איהם ביז צו דעם קבר באַגלייט,
און זענען געגאַנגען צוריק.

צוריק איז געגאַנגען אין אַבלי'שער טראַכט
דאָס פֿאַלק, פֿון דעם טרויער געצעהרט;
און ער איז געלעגען אין קבר פֿאַרמאַכט —
דאָך שזיל דורך די טויערען פֿון זעלנער באַוואַכט
צוריק איז געגאַנגען זיין גייסט דורך דער נאַכט,
צוריק צו די מענשען אויף דר'ערד.

און וואו ס'איז געגאַנגען זיין גייסט דורך דעם לאַנד —
צו רוה האָט געלעגט זיך דער שמאַרץ.
געבענשט האָט ער אַלץ מיט דערהויבענער האַנד,
געבענשט, ס'זאָל דער טרויער נישט ווערען דערמאַנט,
וואו נאָר ס'איז געגאַנגען זיין גייסט דורך דעם לאַנד,
דעם לאַנד מיט געשפרונגענעם האַרץ.

געבענשט האָט דאָס לאַנד ער פֿון אַנהויב ביז סוף
 אין לעצטען, אין הייליגען נאַנג . . .
 איין האַרץ האָט געוואַכט אין געוויינט אָהן אַ סוף,
 דאָס האַרץ פֿין אסטריקע, דער בלאַנזענדער שאַף —
 געוויכט איז געוועזען איהר רוח אין איהר שלאָף,
 געוויכט שוין פֿון לאַנג, שוין פֿון לאַנג!

דאָס לאַנד איז געשלאָפֿען אין טרויער פֿאַרוועגנט,
 פֿאַרשלאָפֿען זיין קומען, זיין געהן —
 און זי איז געשטאַנען ביים פענסטער געבוקט,
 געקוקט אין דער ווייטען, פֿון טרעהרען געשטיקט —
 דאָס לאַנד איז געשלאָפֿען אין טרויער פֿאַרוועגנט —
 זי איינע, זי האָט איהם געזעהן — — —

XXXIII

זי האָט איהם געזעהן — און די ליכטיגע נאַכט
 האָט שטערען נאָך שטערען געשיט,
 ווי טרעהרען פֿול גלאַנג אין ווי בלומען פֿיל פראַכט
 נאָך זינע שטילשוועבענדע טריט.

זי האָט איהם געזעהן, און געווען איז ער שעהן,
 ווי לאַנג אין איהר מיידעל-געדאַנק . . .
 באַגליקט האָט געוויינט זיך איהר האַרץ, וואָס געשטיקט
 דער שמערץ האָט פֿון לאַנג עס, פֿון לאַנג.

און לייכט, ווי אין טרוים האָט פֿאַרלאָזט זי איהר שיועל,
 געזעהן, ווי ער געהט און פֿאַרגעהט — — —

געשיינט האָבען שטערען, די ווייסקעל האט העל
געטראָגען פֿון שטראַהלען א קלייד.

— מיין קעניג, אָ הער, איך פֿארניעב דיר אלצדינג...
איהר האַרץ האָט געשלאָסען זיך צו — — —
אלץ געהיטער געוואונקען מיט שטראַהלענעווינק
האַט זיס איהר דאָס וואַסער פֿול רוה... .

דאָס וואַסער, עס האָט אַיהר אַ האַרציג געוויין
פֿון ווייטען, פֿין ווייטען געבראַכט... .
גענאַנגען איז אַסתר'קע טובלען זיך ריין — — —
ווי העל איז געוואָרען די נאַכט!

פון בוך:
היים-ליעדער

געוואנדערט האט יאָהרען מיין זעעלע...

געוואנדערט האט יאָהרען מיין זעעלע,
דורכמאָסטען די וועגט אין איהר גאנג,
אַהן פֿרייד געזעהן פֿריידפֿולע לענדער —
אַ זעעלע, געווען ביסטו קראַנק!

און אומגעקעהרט האט זיך מיין זעעלע
פֿון בליהענדע לענדער צוריק
צום לאַנד, וואָס איז אַרים און הייליג,
ווי אַרים און הייליג — די וועג.

זיי שטייגען ארויף פון פֿאַרנעסען
און קומען צו הונדערט צו געהן,
די יאָהרען, פֿון ליידען צעפֿרעסען,
די יאָהרען, וואָס זענען געווען.

זיי שטייגען ארויף און זיי שטרעקען
צו מעג פֿון דער צוקינפֿט די הענד —
צי ווילען זיי בענשען, צי שרעקען?
דער טויט אין די אויגען זיי ברענט.

דאָך שטעהען די מעג פון דער צוקינפֿט
און קוקען ווי קינדער אָהן שרעק,
ווי ס'פֿאלען די יאָהרען, די אלטע
און שמאַרבען צו הונדערט אוועק.

ראַזינקעס און מאַנדלען...

וויך וויענט זיך דער מאַנדעלבוים איבער דער בייט,
די טרויבען קושט גאָלדיג די זון —
אוי מאמע, ס'דערמאָנט זיך די וויעגליעדערצייט,
דו פֿלעגסט מיר דאָך זינגען דאָפֿון.

דאָך וואָס ס'פֿלעגט מיר זינגען דיין נאַכטפֿול געמיט,
האַט זונפֿול אין מיר זיך צעגלאַנצט:
פֿון האַנדלען מיט מאַנדלען פֿלעגט קלינגען דיין ליעד —
און איך האָב אליין זיי געפֿלאַנצט.

עס לייענען די פֿעלדער יהודה'ס...

עס לייענען די פֿעלדער יהודה'ס
און הערען א ליעד נאָך א ליעד —
אין צעהנדלינגער ליעדער צעטראָגט זיך
דאָס לויב פֿון דעם גליל, וואָס בליהט.

עס לייענען די פֿעלדער יהודה'ס,
און קוקען פֿיל קנאה אהין
צום יונגען באזונגענעם גליל —
און ווערען פֿאַר קנאה אַזש גרין!

איך האָב געזעהן א מיידעל...

איך האָב געזעהן א מיידעל
אין שווייס אין הייסען פֿעלד —
פֿון אלע מיידלעך שענער
דאָס מיידעל מיר געפֿעלט.

כיגעדענק נישט איהרע אויגען,
כיגעדענק נישט איהרע האָר —
אין זונשיין האָט איהר קאָסע
געגלאַנצט ווי זילבער קלאָר.

ד ע ר ש ו מ ר

ארויסקומען זאָלסטו, מיין מיידעל,
ווען שמיל וועט שוין שלאָפֿען די נאַכט,
און צוקומען זאָלסטו, מיין מיידעל,
וואו ס'האַלטען די שומרים די וואַכט.

דאָרט וואָך איד ביים גלאַנץ פֿון די שמשערען,
צו היטען דיין פֿאָטער פֿון ביז —
דאָך מוז הינט געננבעט דאָרט ווערען
זיין טעכטערעלס הערצעלע היים.

ד ? ב ל ו י ע נ ע כ ט . . .

די בלויע נעכט ביים יפֿרים,
די העלע נעכט פֿיל העלער פֿרייד!
דער ים ליענט שטאַלץ און ווייט און ברייט
און זינט מיר ליעדער פֿון מיין שטאַם.

דער ים ליענט שטאַלץ און ברייט און ווייט —
מיין האַרץ דערבליקז האָט צוקינפֿטסגליק.
מיין האַרץ עס רופֿט: אָ קומט צוריק —
עס איז די צייט, עס איז די צייט.

באפֿלאנצט די וועלל מיט מאַסטענהאַלץ,
באַקראַנצט די בייט מיט בליהגעשמייד!
דאָס לאַנד ליענט בלוטגעטרענקט און גרייט,
דער ים ליענט ברייט און ווייט און שטאַלץ!

אזוי האָט דער ירדן דערצעהלט מיר :
 נאכטנעכטליך פֿלעגט קומען צו געהן
 די מוטער פֿון וואַנדער־קינדער,
 נאכטנעכטליך מיט נייעם געוויין.

ס'פֿלעגט זיפצען די נאכט ביי איהר קומען,
 ס'פֿלעגט קלאַנגען אין מדבר דער שטיין —
 צומאָרגענס געוועלעט האַכען בלומען,
 וואו גיעסען זיך פֿלעגט איהר געוויין.

טאַגטעגליך געוועלעט האַכען בלומען,
 נאכטנעכטליך פֿלעגט הערשען געוויין —
 ביז ס'זענען די קינדער געקומען
 צוריק צו דער מוטער צו געהן.

היינט זעהסטו מיין ברעג פֿיל מיט בלומען,
 און שמיל איז דער מוטערס געוויין. —
 אזוי האָט דער ירדן דערצעהלט מיר,
 און גלויבט איהר נישט — פֿרעגט איהם צליין.

ל א נ ד , א ל א נ ד . . .

לאנד, אָ לאַנד ביי דיר נאָר איינציג
ווער עס זיכט, געפֿינט אַ פֿרייסט!
לאנד, אָ לאַנד, ביי דיר נאָר איינציג
בליהט די בלום, וואָס האָפֿנינג הייסט.

כִּיהָאָב די זון געזעהען בליהען
אויף דיין גאַנצער לעגנ, אָ לאַנד —
פֿון די זאַמדען פֿון תּל־אָבִיב
ביז צום גרינעס גליל־שטראַנד.

כִּיהָאָב דו? בלום געזעהען וואַקסען,
וואו דער רויער בלוט־טוי פֿאַלט —
אויף מרחביה'ס גלוטענפֿעלדער,
אין חדרה'ס קיהלען וואַלד.

אויף מרחביה'ס גלוטענפֿעלדער
קוקט מען קאלט דעם טויט אין אויג —
הערסט דעם נאָמען, פֿריינד אין גלות,
פֿאַר זיין קלאַנג דעם שטערען נויג!

אין חדרה'ס קיהלען שאַטען
שטייגט פֿון קברים לעבענסגלוט —
כִּיהָאָב מיין האַרץ די רוה פֿאַרבאַטען,
ווען כִּיהָאָב דאָרט מיך אויסגערוהט.

ז י נ ש כ ' ה אָ ב ג ע ז ע ה ע ן . . .

- זינט כ'האָב געזעהען די ברידער, וואָס זאָכען —
קאָן איך נישט, קאָן איך נישט קלאָגען שוין מעהר ;
— זינט כ'האָב געזעהען מיין לאנד אין ערוואַכען —
האָב איך קיין טרעהר חוץ דער פֿריידענטרעהר.
— זינט כ'האָב געזעהען דאָס דור, וואָס קאָן גלויבען —
קאָן איך נישט גלויבען, אז גאָט איז אונז ווייט ;
זינט כ'האָב מיין בליק צו דעם מורח דערהויבען,
האָט איך די נאָכט און די מערב־זייט.

אלץ נעהנטער צו מיין ליעבסטער,
 אלץ ווייטער פֿון מיין לאנד —
 אַ האַרץ, פֿיל פֿלאַמענבענקשאַפֿט!
 אַ האַרץ, פֿיל ליעבעסבראנד!

וואָס טרייבט דײַך פֿון דעם זונלאַנד,
 מיין האַרץ, צום פֿראַסמלאַנד צו?
 אין מערב איז דיין אומרוה —
 אין מזרח איז דיין רוה.

און ס'ענפֿערט מיר דאָס האַרץ מיינס:
 כײַקעהר איינמאָל נאָך מײַך אױס —
 כײַויל פֿלאַנצען אין דעם מזרח
 דעם מערב'ס שענסטע בלום.

ב ע נ ק ש א פ ט

ווייט-ווייט איז געבליבען דאָס לאַנד פֿון מיין ליעבע,
דאָס לאַנד, וואָס האָט ליעבענד צום האַרץ מיך געפרעסט;
מיין מוטער געמרייע, מיין היים דו אַלמ-נייע,
מיין האַרץ ציהט צו דיר, ווי אַ פֿויגעל צום נעסט!

כיבין אַרים געקומען צו דיר, ליעבע מוטער,
דו האָסט מיין נשמה מיט גינגאַלד באַמערעסט —
היינט וואַנדער איד וויעדער אין ווייטען אַ מיעדער,
מיין האַרץ ציעהט צו דיר, ווי אַ פֿויגעל צום נעסט!

היינט וואַנדער איד וויעדער אין ווייטען אַ מיעדער,
און שיק מינע ליעדער, ווי קינדער צו-געסט —
אוי קינדערלעך גומע, דער צעהלט דאָרט מיין מוטער,
מיין האַרץ ציהט צו איהר ווי אַ פֿויגעל צום נעסט!

א ת ש ו ב ה

עם פֿרעגט מיך דער אין יענער :
ווי איז דאָרט אין דער היים ?
צי איז דאָרט ווי מיין שרעק זאָגט,
צי איז דאָרט ווי איך טריים ?

און כ'ענפֿער דעם און יענעם
און מען פֿארשטעהט מיך קיים :
ס'איז ערגער ווי דיין שרעק זאָגט,
ס'איז שענער פֿון דיין טרוים.

ווען כ'זעה די פֿולע שייערען ...

ווען כ'זעה די פֿולע שייערען אין פֿרעמדען לאַנד צו אָסיען-צייט,
דערמאָן איד מ'ד אָן טיייערען, געליעבטען לאַנד וואָס איז מ'ר
— ווייט

ווער ווייסט, צי דאָרט האָט אויך אזוי באַצאָהלט די האַרטע
מ'ה די ערד ?

צי האָט דער אַקער נישט אומזיסט דעם פֿריהלינגס
אַרבייטס-ליעד געהערט ?

צי האָט דאָס דורשמענדיגע פֿעלד דער נוטער רעגען זאַט
געטרענקט ?

האָט מיטאַנג-נלוט, האָט אָבענד-קעלט די צארטע בליהונג נישט
געקרענקט ?

צי האָט דער שונא נישט געשמרעקט נאָך אינווער נוטס די
בייזע האַנד ?

צי האָבען שומרים נישט באַדעקט מיט בלוט דיין ווייסען זאַמד,
מיין לאַנד ?

צי פֿולט דעם גרן יעדע נאַכט דאָס יונגע פֿאָלק, וואָס טאַנצט
און לאַכט —

דאָס יונגע, אַרבייטזאַמע פֿאָלק, די ברידער מייע גאַטבאוואַכט ?
צי וועכט זיך ליעבע, וועכט זיך פֿריעד, צי שוועכט דאָס יונגע
אויפֿבליה-ליעד

אין לאַנד, וואו גאָט האָט זיי געשיקט און וואו מיין האַרץ אין
מרוימען ציהט ?

און כ'קוק מיט וועה די פייגעל נאך, וואס פליהען איצטער צו
דיין זייט,
דו לאנד, וואס ביסט מיין הארצען נאָהנט, און אויף דער שרד
אזוי מין ווייט!
און כ'רייס מיין זעעלע האלב אויף האלב—א העלפֿט פֿאַרבלייבט
און בענקט אָהן שיעור,
די צווייטע העלפֿט פֿליהט ווי אַ שוואַלב מיט מויענד
שוועלבעלעך צו ד'ר.

ע ר י נ ע ר ו נ ג

עס וויל דאָס האַרץ דעם אויג נישט גלויבען,
און זאָגט איהם אַלץ: קוק בעסער, זעה —
צי בלינקט נישט דאָרש ווי סאַדעם טויבען
אויף דעם לבנון'ס קאָפּ דער שנעע?

און ווען די זון האָט זיך דערהויבען
אין פֿעלד איבער דעם העכסטען סטויג,
דאָן וויל דאָס האַרץ דעם אויג נישט גלויבען,
אז נישט דעם גליל זעהט דאָס אויג.

עס וויל דאָס האַרץ דעם אויג נישט גלויבען,
אז נישט יהודה'ס טעכטער געהן
— ווען ס'קושט די זון ביז בלוט די טרויבען —
מיט קרענץ און טענץ און ליעדער שעהן.

אָ אויגען, אויגען, טריבע שויבען —
נאָר פֿרעמדלאַנד זעהט איהר פּול מיט וועה!
עס וויל מיין האַרץ דעם אויג נישט גלויבען,
און זאָגט איהם אַלץ: קוק בעסער, זעה . . .

און קומט די זון...

און קומט די זון פֿון יענעם לאַנד,
זי רויטעלט זיך און לאַכט —
זי ברענגט מיר דאָ אַ העלען טאָג,
ווי דארט איז העל די נאַכט.

און קומט אַ ווינד פֿון יענעם לאַנד —
מיין האַרץ ווערד רויט־צעגליהט;
און קומט אַ וואָרט פֿון יענעם לאַנד,
עס ווערד ביי מיר צים ליעד.

און קומט אַ טרוים פֿון יענעם לאַנד —
איך לאָז איהם נישט פֿון מיר,
דאָן רייסט ער מיט מיין זעעל זיך אויס,
און פֿליהט, מיין לאַנד, צו דיר.

א לאנד, פֿול שטאַלץ...

א לאנד, פֿול שטאַלץ, א לאנד, פֿול זון
האַט איהר פֿאַרלאָזט און וואַנדערט אים
אין לענדער וואו אייר איינציג טון
איז בעטלען הויך און וויינען שטום.

און איז א וואונדער, ווען איהר פֿאַלט,
אין זייעט שאנד און זאמעלט שפּאַט?
צי ווייסט איהר נישט, צי פֿיהרט איהר נישט,
צי זעהט איהר נישט — דאָ לעבט קיין גאָט!

איהר האָט אייך אין ווייטען פֿאַרבלאָנזעט

איהר האָט אייך אין ווייטען פֿאַרבלאָנזעט —
דאָך בלאַנזען איז נאָך נישט קיין זינד ;
און בענקט איהר אהיים צו דער מוטער,
דאן זענט איהר אין האַרצען נאָך קינד.

און קומט איהר פֿון ווייטען פֿאַראַרימט,
זיט קינדיש און פֿיחלט נישט קיין שאַנד —
איהר ברענגט דאָך אהיים מױזענד טרוימען,
איהר קומט נישט מיט לידיגער האַנד.

וְיָאָם הָאֵט אִיהַר אִיעֶר הָאַרְיָן פֿאַרסמ'ט!

וְיָאָם הָאֵט אִיהַר אִיעֶר הָאַרְיָן פֿאַרסמ'ט!
וְיָאָם גלויבט אִיהַר נישט, אז גאָט מיט אײך!
אין אִיעֶר לאַנד אויף מדבר-זאַמד
בליהן טויזענד בלומען פֿאַרבענרייך.

אין אִיעֶר היים, פֿון גאָט געקוישט
שטעהן טויזענד העלדען גאָט-באַשערט —
אין אִיהַר זענט ווייט און ווייסט עס נישט,
און בוקט פֿאַר שקלאַפֿען אײך צו דר'ערד.

און צו די שוואכע זאג איך ...

און צו די שוואכע זאג איך: ווארט'ס!
עס איז א צייט פֿון קאמף און קריעג —
און האָבען שוואכע אויך א האַרץ —
זיי האָבען נישט קיין האַנד צום זיעג.

און צו די שטארקע זאג איך: געהט!
עס איז די צייט פֿון קאמף און קריעג —
און יעדער העלד, וואָס קומט צו שפּעט
פֿאַרהעלפט דעם שונא צו דעם זיעג.

וואָלט איהר געקאָנט דאָס זעהען...

וואָלט איהר געקאָנט דאָס זעהען,
וואָס ס'זעהט מיין זאָרגענד האַרץ —
דער נס וואָלט היינט געשעהען,
געהיילט וואָלט היינט דער שמאַרץ.

וואָלט איהר געקאָנט דאָס וויסען,
וואָס ס'ווייסט מיין זעעלע שוין —
איהר וואָלט די קייט צעריסען,
און אָנגעטון די קרוין.

איהר וואָלט צו הימעלסשוועלען
געמאַכט דעם היימלאַנדס זים —
וואָלט איהר געקאָנט דאָס וועלען,
וואָס ס'וויל פֿאַר איך מיין טרוים.

און ווער עס שלאָפֿט . . .

און ווער עס שלאָפֿט זאָל ווייטער שלאָפֿען,
— און ווער עס שרעקט זיך, גאָט מיט איהם —
דאך איהר וואָס האָט די אויגען אָפֿען
און טראַגט אין האַרץ דער צוקוינפֿטס שמים —

איהר זאָלט נישט שטעהען לאנג פֿון ווייטען,
און זאָלט נישט אָבוואַרטען די צייט!
די צייט איז דאָ צו אלע צייטען —
אָ זעהט, דאָס לאַד, עס וואַרט און לידט.

צו וועניג בלומען אין די גערטען,
צו וועניג זאנגען וויענט דער ווינד
— אויף אוינזער פֿעלד, דעם זאמערפֿאַרצעהרטען
ווי קאַנסטו וואַרטען, יודיש קינד!

צעגראָב די זאמערען, וועלכע גליהען,
אין ברענג דעם לאַנד דער בליהונגס גאָב!
דער שווייס פֿון ארבייט און פֿון מיהען
וואַשט טויזענד־יעהריגע פֿלעקען אָב.

מײן ליעבע געהער נישט . . .

מײן ליעבע געהער נישט די אלטע און שוואכע,
די שימלער און דרימלער אין לענדער פֿון שאַנד,
מײן ליעבע געהער נאָר די יונגע, די וואַכע,
וואָס וועקען די שכינה אין היינטיגען לאַנד.

מײן ליעבע געהער נישט אפילו צו יענע,
וואָס ליעגען אין הנעכטשאַפֿט און טרוימען פֿון מאַכט,
איד ליעב נאָר די קינדער די גאָטבאוואַכט ריינע,
וואָס יעדוועדער וועגן פֿיהרט ארויס זיי פֿון גאָט.

כ'וויל פֿאַרנעסען אָן מיין ליעבסטערס
 סאַמעס-אויג און זיידען-האַר,
 כ'וויל פֿאַרנעסען אָן מיין מוטערס
 ציטער-הענד און אלטע יאָהר,
 כ'וויל פֿאַרנעסען אָן מיין האַרצענס
 זיסטען טרוים און זיסטער וואָהר —
 נאָר דיין שטויב, מיין לאנד, צו קושען,
 און צו זעהן דיין הימעל קלאָר.

דו, מיין לאנד, ביסט מיין געליעכטע,
 ביסט מיין מוטער, הייליג לאנד,
 ביסט מיין וואָהר און ביסט מיין חלום,
 ביסט מיין האַרצענס העלסטער בראַנד;
 וועל איך נישט מיט רוהם דיך ציערען —
 זאָל מיין נאָמען זיין צו שאַנד!
 וועט מיין האַנד דיין שווערד פֿאַרליערען —
 שטאַרבען זאָל מיין רעכטע האַנד!

לאנד פֿון די בערגער . . .

לאנד פֿון די בערגער, פֿארלאָזען און וויסט!

לאנד פֿון די מאָלען פֿול וועה!

לאנד פֿון די בערגער און מאָלען, וואו ס'פליעסט

דער אָטעם פֿון גאָט אויף דאָס ניי!

ווען זעה איך דיר פֿריי, ווי מיין זעעלע — מיין לאנד!

ווען זעה איך דיר שטאָלץ, ווי מיין גייסט!

ווען זעה איך געפֿאלען פֿון טרויער די וואנד —

געוואקסען די מויער פֿון טרייסט!

ווען זעה איך דיר בליהען, ווי ס'בליהט אין מיין טרוים

דיין בילד, דו מיין הייליגע היים!

ווען וועסטו, אָ לאנד מיט דעם זאמרויגען זויס,

פֿארשעהמען דעם בליה-טרוים וואָס כ'טריים!

און לייקענען מױזענד . . .

און לייקענען מױזענד דיר, מױזענד דיר ליעב' —
אין מיר איז קיין ליגען נישטאָ,
אָ לאַנד מיינס!

מיין האַרץ געהער דיר ביז דײַך אללעצמער שעה,
אָהן דיר איז מיין זעעלע מױט־טריב.

און ציהען זיך ווענען ארױבער דער ערד
צעהנטױזענד צו פֿרייד און צו גליק,
אָ לאַנד מיינס!

מיין וועג איז נאָר דער, וואָס צו דיר פֿיהרט צוריק
מיט הייליגע מיהען באשױערט.

איך וואַנדער מיט ליעדער, איד וואַנדער פֿיל מוט
דורך שױבלאַנד און פֿלאַבלאַנד צו דיר —
אָ לאַנד מיינס!

ביי דיר אױף די בערגער, דאָרט זינגט עס זיך גוט,
און בלוט וויל דאָס פֿעלד דיינס פֿון מיר.

אָ, דיר זאָל געהערען מיין בלוט און מיין ליעד,
מיין טאַנטיה און מיינע פֿיער ווענד —
אָ לאַנד מיינס!

קיין רוז אין דער פֿרעמד אזוי שעהן פֿאַר מיר בליהט,
אזוי ווי דיין דאָרען, וואָס ברענט.

איך דאנק דיר מיין גאָט...

איך דאנק דיר, מיין גאָט, וואָס האָסט לעבען געשיקט מיר
אין יאָהרען פֿון אויפֿבליה און נישט פֿון פֿאַרפֿאַל;
איך דאנק דיר, מיין גאָט, וואָס האָסט זעלטען באַגליקט מיר:
צו זיין צווישען די, וואָס מיט פֿריירען געפֿינען
אין מדבר אַ קוואַל.

איך דאנק דיר, מיין גאָט, וואָס דו פֿיהרסט מייע וועגען
אַרויף צו דיין הויכער און הייליגער שטאָדט!
איך דאנק דיר, מיין גאָט, פֿאַר די היימישע ברעגען,
וואָס ס'עפֿענט פֿאַר די, וואָס פֿון גרות אַנטרינגען
דיין גרויסע גענאָד.

איך דאנק דיר, מיין גאָט, וואָס דו ווייזט מיר פֿון ווייטען
די צייטען פֿון צוקונפֿט אין הייליגער פֿראַכט!
איך דאנק דיר, אַ גאָט, פֿאַר די ברידער, וואָס שטרײַטען
און האָבען דיין הייליגע שכינה אין זינען
אין מיטען דער שלאַכט.

און קומען די נעכט . . .

און קומען די נעכט, ווען איך קלער פֿון מיין לאַנד —
זיי זענען די טעג פֿון מיין זעסל;
און קומען די טרוימען אין מזרח-געוואַנד,
דאָן, מערב, הער אויס, וואָס כּידערצעהל!

אין קומען די נעכט, ווען איך זינג פֿון מיין לאַנד,
דער הימעל, ער בענשט מיין געזאַנג —
עס בליצט מיר אין חשך גאַט'ס הייליגע האַנד
און וואַשט די נשמה מיר בלאַנק.

און קומען די נעכט, און פֿאַרגעהען די נעכט —
עס קומט און פֿאַרגעהט נישט מיין ליעב,
די ליעב, וואָס דאָס האַרץ מיר מיט פֿלאַמען פֿאַרפֿלעכט,
און מאַכט מיך אי פֿרײַדיג אי טריב.

און קומען די נעכט אין פֿאַרגעהען די נעכט —
עס קומט און פֿאַרגעהט נישט מיין ליעד,
דאָס ליעד וואָס וועט געהן פֿון געשלעכט צו געשלעכט,
א בלום, וואָס אין אייביגקייט בליהט.

אָ וואָלט מען געהערט אייך...

אָ וואָלט מען געהערט אייך, איהר ליעדער געליעבטע,
מיט הערצער אזוינע, ווי דאָס, וואָס אייך שאַפט —
ווי שנעל וואָלט דעפּרעעהט זיך מיין לאַנד דאָס באַטריבטע,
ווי העל וואָלט צעברענגט זיך די העלדישע קראַפֿט!

אָ וואָלט מען געשענקט אייך, איהר ליעדער געזרייע,
אָ העלפֿט פֿון די טרעהרען, ווי ס'שענקט אייך מיין האַרץ —
געטרענקט וואָלט געוועזען די הויים די אַלמ־נייע
אויף יאָהרען אויף לאַנגע מיט פֿרוכטבאַרען שמאַרץ.

אָ וואָלט איהר געטראָפֿען, איהר ליעדער, איהר ליעדער,
אָן אָפֿענעם וועג צו די ברירערס געדאַנק —
כיוואָלט גערען אייך מעהר נישט געזונגען, איהר ברירער,
קיין אנדער געזאָנג היינט דעם היימלאַנד־געזאָנג.

מיין ליעבשאַפֿט, מיין בענקשאַפֿט, מיין היימלאַנד, מיין ווייטס,
 איך הער נישט אויף קלערען פֿון דיר!
 די קינד צווישען לענדער, ווער ווייסט, וואָס די לידס, ווען
 שטארקערע לידען אָהן שיער.

די עלענדע טויב, די אָהנמאכטיגע טויב
 אין שטורעם פֿון מערדערשער וואיט —
 צי האָט מען דיין געסט נישט געמערעמען אין שטויב?
 צי קלעבט נישט דיין פֿליענעל אין בלוט?

איהר שטאַלצע אַנטלאָפֿניע פֿון שאַנד און פֿון שפּאַט,
 איהר בלומען, אויף זאַמדען צעבליהט,
 איהר היטער און שניטער און ריטער פֿון גאַט —
 צי האָט אייער גאַט איך באַהיט?

די הייליגע ערד. פֿון גאַטס פֿריעדען פֿאַרקלערט.
 צי בלענדט דך פֿון שווערדען דער בליק?
 די הייליגטום איינציגס, שיין צוויימאַל צעשטערט,
 צי ווארט דך אַן אומגליק אַ דריטס?

ווען ס'קעמפען און פֿאַדען דיר מויענדער זיהן
 אויף שלאכטפֿעלדער ווייטע פֿון דיר,
 ווען ס'ברענגט זייער בלוט נאָר פֿאַר פֿרעמדע געוויזן —
 שטעהט אומבאוואכט, מוטער, דיין טיר!

אָ לאַנד מײַנס, אָ לאַנד מײַנס, ווער ברענגט מיך אצונד
צום טרויריגען ברעג דײַנעם צו!
מײַן האַרץ איז אײַן בענקשאַפֿט, מײַן האַרץ איז אײַן וואונד —
מײַן וואונד און מײַן בענקשאַפֿט ביסט דו!
מײַן לעבשאַפֿט, מײַן טריבשאַפֿט, מײַן היימלאַנד, מײַן ווייטס,
אײַך הער נישט אויף קלעַרען פֿון דײַך —
בילעב איבער אין האַרץ יעדעס לײד, וואָס דו לײדסט,
און שטאַרב אין די טרוימען פֿאַר דײַך.

דו פֿלעגסט מיר צו רויבען די רוה אין די טעג,
 דו אייביגער וואנדערער, פֿארבלאָנזעט אין וועג —
 דו פֿלעגסט מיר צו רויבען די רוה אין די געכט,
 דו פֿירשטענפֿאלק הייליגס, געקנעכטעט פֿון קנעכט.

דיין בלוט און דיין קלאַג האָט מיין זעעלע דורכטרענקט,
 אין יעדוועדער פֿרייד האָב אָן דיר איך גערענקט,
 אלמנה בת ציון, דו טויב און דו רויו,
 דו הייז פֿון דער שכינה און חרובֿ'עס הייז.

דאָך האָב איך געגלויבט — כאַטש געלאַכט האָט דער שפּאַט —
 אז איפֿריכטען וועט נאָך זיין מקדש דיין גאָט,
 אז אומקעהרען וועט ער די זיהן צו דער היים,
 אז וואָהר ווערען וועט דיין דערלייוונג, ווי כִּטְרִים.

אָ מוטער געטרייע און איצט איז דער טאָג,
 ווען ס'ווענט זיך דיין גורל, ווי גאָלד אויף דער וואַג!
 אָ מוטער, בת ציון, און איצט איז די צייט —
 און איך, דיין געטרייער בין מאַכטלאָז און ווייט!

איצט רויבט מיר דאָס גליק דינס דעם שלאָף און די רוה:
 איך טראַכט, און פֿאַר פֿרייד מאַכט מיין אויג זיך נישט צו!
 אַך, ווי זאָל זיך שליעסען מיין אויג אין דער נאַכט? —
 כִּמּוֹ גיעסען די טרעהרען, פֿון בענקשאַפֿט געבראַכט.

אָ טײַערע מושער, וואָס האָב איך דען מעהר
אצונר דיר צו געבען, אַ חוץ אָט דער טרעהר?
נישט פֿריי איז מיין בלוט און אין קייטען מיין האַנד —
מיין טרעהר און מיין ברכה נעהם אָן, טײַער לאַנד!

וויקטאריא

אקארדען צו קניש האמסונס דערצעהלונג

יאָהאַנגעס, דעם מילנערס יונגעל מיט די טיעפּע, בלאָהע
אויגען

איז געגאַנגען אויף דעם דאַרפֿוועג, אויף דער ברוסט דעם
קאָפּ געבויגען;

ס'האַט דאָס האַרץ געפֿיהרט א שמועס מיט דעם קאָפּ, דעם
טרוימצעקאָכטען —

פֿערצעהן יאָהר און טויזענד טרוימען האָבען פֿון זיין אויג
געלאָכטען.

— יאָ ער וועט אן עושר ווערען! גאָט וועט איהם אַ שאַץ
באַשערען —

גאָלדינע רענדקעך וועט ער צעהלען ווי אין זומערנעכט די
שטערען!

אָ, ער וועט א קריגענער ווערען און דער גרעסטער פֿין די
העלדען —

ביז אין ווייטע, שפעטע דורות וועלען ביכער פֿון איהם
מעלדען — — —

ר'האַט געטראַכט, און איז אין טראַכטען ביי דעם וואַלד
פֿאַרבייגעגאַנגען,

ר'האַט געקאָנט דאָ יעדעס ביימעל, יעדען פֿייגעלעס
געזאַנגען.

ר'האט געקאנט א יעדעס גרעזעל; אין דעם שטיינברוד אין
דעם אלטען
פֿלעגט ער שפּיעלען מיט די שטיינער און פֿאר זיי אָפֿט
דרשות האלטען.

א, די שטיינער — יא, זיי זענען גוטע פֿריינד און ליבע
הערער.

הערען שעה'ן-לאנג די ווערטער פֿון יאָהאננעס, זייער
לעהרער,

הערען שמום און דאנקען איהם דאן מיט א שוויגען מיט א
פֿרומען —

ר'האט געטראכט און איז אין טראכטען צו דעם וואסער
צוגעקומען.

— ניין, ר'וועט זיין א פֿערעל-זוכער! וועט פֿארזינקען אין די
וועללען,

וועט א פֿערעל-בארג געפֿינען און א שלאָס פֿון ברוש-
קארעלען;

אין דעם פֿאלאץ ביי א וועבשטוהל זיצען זיבען גאָלדיגע
פֿאנעס —

און פֿון פֿענסטער די בת-מלכה וועט איהם רופֿען: קום,
יאָהאננעס!

„קום, יאָהאננעס!“ הערט ער פֿרוצים הינטער זיך דעם
פֿאטערס רופֿען —

„קום, מען שיקט פֿון פֿריצים פֿאלאץ, זאָלסט די יונגע
הערשאפֿט שיפֿען“ —

און דאָס יונגעל לויפֿט וואָס גיכער, און די יונגע
באקען פֿלאַמען —
ס'מישט דער טרוים־פאלאין זיך זעלטזאם מיט דעם פֿריצ'ס
הויף צוזאמען.

II

ביי דעם שטאַלצען פֿריצ'ס פאלאין רוישט דער וואלד פֿון
ביידע זייטען,
פֿון דעם שטאַלצען פֿריצ'ס פאלאין קאָן מען זעהן דעם ים
פֿון ווייטען —
און דאָס נאָהנטע ביימער־רוישען און דאָס ווייטע וואסער־
ברומען
וויענט צום שלאָף דעם ווייסען פאלאין ווען די שווארצע
שאַטענס קומען.

און דאָס ווייטע וועללען־רעשיען און דאָס נאָהנטע בלעטער־
רוישען
וועקט פֿריהמאָרגענס אויף דעם פאלאין, ריזאַל דעם טרוים
אויף טאָג־וואָהר טוישען;
און דער פאלאין ווישט זיך האַסטיג בלאַנק די גרויסע
שויבען־אויגען,
לאַזט די זון אין זיי זיך שפיגלען און די וואַלקען,
ווייט געצויגען.

און דאָס קיהלע ביימער־רוישען אין דאָס בייזע וואסער־
ברומען
האָט דעם פאלאין מיט א פֿרעמדען, שטרענגען הויך
ארומגענומען —
און עס דאכט, פֿון פאלאין קומט עס, ווען ס'באפֿאלט די
דערפֿעל־הייזער
פֿון דעם שטרענגען וואָלד דאָס ברומען אין דעם ווייטען ים־
געבייזער.

און דאָס קינד, וואָס וואַקסט אין דערפֿעל קוקט אהער מיט
שרעק און בענקען,
יעדער אָבגלאניג פֿון די שויבען קאָן איהם הונדערט טרוימען
שענקען —
און דאָס פֿרעמדע קינד פֿון דערפֿעל, ווען עס קומט אהער
גענאננען
שטעהט אין קאלטען שרעק געפֿאנגען פֿאר דעם טויערס
זילבערשמאנגען.

III

פֿאר די הויכע זילבערשמאנגען שטעהט יאָהאננעס און ער
שרעקט זיך,
און עס ציהט איהם ווי מיט צוואנגען צו דעם סוד, וואָס דאָ
פֿארשמעקט זיך —

הינטער יענעם צוים דעם הויכען וועבט זיך שטיל! און שטאַלן
און זעלטען,
וועבט זיך סורות'פיל א שעהנקייט און א גלאנץ פון פֿרעמדע
וועלטען.

אך, ווי זעלטען ווערען אָפֿען פֿאַר דעם דאָרפֿסקינד יענע
צוימען!
אך זיי שליעסען זיך איהם אויף נאָר אין די שטראהלענדיגע
טרוימען,
און נאָר דעמאָלט, ווען עס קומען פֿון דער גרויסער שטאָדט
פֿון ווייטענס
צו די קינדער פֿון דעם פֿאלאץ די חברים זומערצייטענס.

אך, א גוטער, ליטבער מלאך ברענגט די קינדער דאָ צו
שפּיעלען!
איבערגליקליך איז יאָהאננעס צו דערפֿילען זייער ווילען —
צי מען דארף דאָס שיפֿעל פֿיהרען, אָדער זוכען ווילדע טויבען,
צי מען דארף פֿאַר קליין־וויקטאָריאַ ווייסע וואַסער־ליליען
קלויבען.

דאָר דאָס בעסטע איז דאָס שיפֿען. צי דער אינוועל צוצוקומען
איז נישט מעגליך אָהן יאָהאננעס. און עס בליהען ווי צוויי
בלומען
קליין־וויקטאָריאַס רויטע ליפֿען, ווען זיי בעטען: „אך דו גוטער,
געהם דאָס שיפֿעל און פֿאַרפֿיהר אונז!“ וואָס זי בעט — ווי
גערען טוט ער!

שמעהט ער דאן, דעם כאפ געבויגען, ריהרט דאס וואסער
זאנפט און זיכער,

קומען שארענווייז געצייגען טויזענד מעשות ווי פֿין ביכער —
גערען וואלט ער יעדען איינעם אויסדערצעהלט די מעשות-
וואונדער,

און א טויזענד-ערשמע מעשה קליין-וויקסאריא באזונדער.

וואלט ער איהר דערצעהלט די מעשה פֿין דעם קעניג מיט
די טעכטער,

וועלכען ס'האט דער ים פֿארשלאנגען, ווייל ער איז געווען
א שלעכטער,

און די יונגסטע טאכטער זיינע, ליליען אין די ברוינע
פֿלעכטען,

זי אליין נאר קאן דערלייזט זיין דורך דעם צויבערשפרוך דעם
רעכטען.

וואלט ער איהר דערצעהלט דערנאכדעם פֿון די זיבען גושע
ריעזען,

וואס זיי האבען דעם בן-מלך די פֿארבארגניע הייהל
געוויזען,

די פֿארבארגניע הייהל פֿול שלאנגען, וואו זיין ליעבסטע זיצט
געפֿאנגען,

און דעם צויבערשפרוך געזאגט איהם, וואס צעברעכט די
קערקער-שטאנגען.

וואָלט ער איהר דער צעהלט די מעשה און דעם צויבער שפרוד
אפילו —

אויסגעזאגט וואָלט זי נישט קינעם. אָ, זי איז דאָך אזא
שטילע!

יָא, ער וועט דעם סוד פֿארטרויען קליין־וויקטאָריאַ דער
בלאסער!

דאָך ווי נאָר די אינזעל ווייזט זיך — שלנגט די מעשות
איין דאָס וואסער.

IV

„אַהאָננעם, דו וועסט פֿארבלייבען דאָ דאָס שיפעל
אַבצוהיטען“ —

דיטלעך געהט אוועק מיט אַטטאַ, קליין־וויקטאָריאַ אין
מיטען;

דיטלעך איז וויקטאָריאַס ברודער, אַטטאַ איז איהר גרויסער
חבר — — —

אינזאם ציהט אַ וויסער וואָלקען אין דעם ווייטען, בדויען
אויך.

אינזאם פֿליהט אַ ווייסע מעווע, קומט צום ברעג צו און
פֿאַרקוקט זיך,

קומט אַ כוואליע אין צעשלאַגט זיך, און דאָס שיפעל וויענט
זיך, וויענט זיך —

קים, מײן שיפֿעל, אָ דו שיפֿעל, ביסט דאָך גאָר אַ גרינגע
משא —
אויף דעם ברעג ליגעג! זוכען געה איך די? בת־מלכה מײן די
בלאסע.

זוכען געה איך די בת־מלכה מיט די ליליען אין די לאָקען —
אך געוויס איז זי פֿארבלאָנזעט און זי זיצט און וויינט
דערשראָקען,
צי זי איז געבליבען שמעהען אויף אַ פֿעלזען אויף
אַ שאַרפֿען —
קליין־וויקטאָריא די בלאסע וועט געוויס מײן הילף באַדאַרפֿען.

און ער לויפֿט און ער געפֿינט זי אין ער זאָגט איהר: „ביקום
דיך היטען“.
אלע לאַכען — דיטלעך, אַטמאַ און וויקטאָריא אין מיטען —
„זיי אַ היטער ביי דיין שיפֿעל!“ און ער געהט, ווי ר׳איז
געקימען,
אין דעם ווייטען, בלוען אייר ווערד אַ וואַלקענדעל צעשוואַמען.

V

ווען ער וועט אַ גרויסער ווערען, ווען ער וועט דעם שאַן
באַקומען,
וועט ער זיך אַן אינזעל קויפֿען וואו די ווילדסטע וועללען
ברומען,

צעהן ארמאטען — א מתנה פֿון דעם סולטאן — וועלען היטען
טאָג און נאַכט די ברענגען איהרע און כסדר פֿייער שיטען.

„האר, געביעטער“ קומען איינמאָל זיינע שקלאַפֿען איהם צו
זאָגען —

„ס'האָט אַ שיף מיט יונגע מענשען אויף אַ פֿעלזען זיך
צעשקאָגען —

יונגע מענשען, און זיי ראַנגלען זיך אָהן כוחות מיט די
וועללען —“

„מעג דאָס וואַסער זיי פֿאַרשלינגען!“ ענפֿערט ער אין האַס
אין שנעלען.

„האר, געביעטער, אָ זיי וויינען — זאָל בענאָד דיין צאָרן
צערייסען!

צווישען זיי פֿאַראַן איז איינע אַ גאָר יונגע פֿרוי אין ווייסען —
„רעטעט זיי!“ וועט ער דאָן רופֿען — פֿייער געהט דורך

זיינע גליעדער —
און ער זעהט דעם פֿרייז פֿריינדער נאָך אַ רייהע יאָהרען וויטדער.

און זיי קניהען און זיי דאַנקען; „אך נישטאָ פֿאַר וואָס צו
דאַנקען“

זאָגט יאָהאַננעס, און זיין האַרץ איז איבערפֿול מיט גליק
געשאַנקען —

„כ'האָב ערפֿילט אַ חוב אַ לייעבען! אך ווי לייעב איז פֿריינד
צו רעטען —“

זאָגט יאָהאַננעס, און ער האָט זיי אין זיין קעניגרייך
פֿאַרבעטען.

און ער האָט זיי אריפגעפֿענט פֿין זיין פּאלאץ טויר און
— טירען —

עסען, טרינקען זיי געגעבען פֿון גינגאָלדענע געשריען —
און דרייהונדערט יונגע שקלאפֿינס האָבען מיט געזאָנג און
שפּיעלען

זיי פֿאַרוויילט, ביז דער פֿריהמאָרגען האָט פֿאַרברענט די
געבעל-הילען.

און ווען ס'איז די צייט געקומען פֿון געזעגענען און פֿאַהרען,
פֿאַרט וויקשאַרואַ איהם צו פֿיסען, ווייל זי ליעבט איהם
לאַנגע יאָהרען —

און זי בעט: אָ לאָן מיך בלייבען דאָ דיין שקלאפֿין, האַר,
געביעטער! — — —

מיט דעם זיסען טרוים אינאיינעם לויפֿט איהם דורך אַ זיסער
ציטער.

און ער ווענדט דעם קאָפּ פֿיל טרוימען, און ער ווענדט די
בלויע אויגען

צו דעם הימעל — און דער הימעל האָט צום ים זיך צוגעבייגען;
און דעם יונגעלס בלויע בליקען און דעם יונגען קאָפּ פֿיל
טרוימען

בינדט אַ העלער טרוימען-פֿאָדעם מיט די ווייטע הימעלסזוימען.

שטעהט די זון אין מיטען הימעל, שמייכלט ווי א ליבע
מאמע,
וועלעכלעך ווי גאלד גענאסענס שעפטשען סודות וואונדערזאמע,
ס'איז א ווייכער ווינד געקומען, האט דאס שיפעלע גענומען
אין צוריק צום ברעג געפיהרט עס, וואו עס בליהן דעם
דערפעלס בלומען.

ביי דעם רודער שטעהט יאהאננעס, קוים ער ריהרט די פלאך
די ברייטע —
רזעהט אין יעדער וועלל געשפיעגעלט יענעס קינד דאס
ווייסגעקליידטע,
יענעס קינד, דאס ברוינגעלאקטע — ס'גליטשט איהר בילד
זיך אויף דעם וואסער;
וואס אמאל דאס בילד באווייזט זיך ווערד דעם יונגעלס
פנים בלאסער.

וואס אמאל דאס בילד צעפליעסט זיך, פאלט אריין א טרעהר
אין וואסער,
דאך די זון שיט הייסע קישען אויף זיין באק דער טרעהרען
נאסער,
ס'גלעט די זון די יונגע באקען, קישט זיי רויט און קישט זיי
טרוקען —
און יאהאננעס זאגט: „וויקטאריא, קום אמאל מיין הייהל
באקוקען.

„כ'שפיעל טאָג־טענליך שעהנע שפיעלען אין דעם שמיינברוך,
וואו מיין הייהל איז,
כ'האָב דאָרט אוצרות פֿיעל באַהאַלטען, און די העלפט פֿון
זיי דיין טייל איז;
דאָרטען אין די פֿעלזענשפּאַלטען ליענען שרעטעלעך פֿאַרבאָרגען,
און דער ריעז, זייער געביעטער שיט זיי גאָלד אַ יעדען מאָרגען.“

„ — עט — זאָגט אָטמאַ — פּוסטע מעשות! טרוקען לאַכט
וויקטאָריאַס ברורער,
שוּלדיג־רויט בלייבט שמעהן יאָהאַננעס, וויעדער געהט ער
צו דעם רודער,
איינמאַל נאָך דערהייבט דעם בליק ער ווי מיז אַ געבעט
אַ שמומען —
און ער זעהט וויקטאָריאַס אויגען, און ער לעזט אין זיי:
כ'וועל קומען.“

VII

אויף דעם וואַלדוועג שפּטשען בלעטער, גראָזען סודען זיך
און זאָגען:
„ס'איז דער האַלבער טאָג פאַרגאַנגען — און אונז דאַכט,
עס נעמט ערשט טאָגען;
„ס'איז דער זומער האַלב פאַרגאַנגען, און ס'דאַכט: פֿרייהלינג
קומט געצויגען —
אויף דעם וואַלדוועג געהט אַ ליכט אויף פֿון צוויי פֿרייהלינגס־
יונגע אויגען.“

און עס ציטערט גראָז און בלעטעל ווי ביים ריהר פֿון זעפֿיר —
שטראַמען

פֿון צוויי פֿריהלינגס־פֿרישע ליפען קלינגט פֿאַרשעהמט
יאָהאננעס נאַמען,

און דאָס עכאָ ברענגט וויקטאָריאַן שפּיעלענדיג צוריק די
קלאנגען —

ביז דער וועג ברענגט איהר אַקעגען איהם, דעם פֿריינד דעם
שטילען, באַנגען.

ס'איז דער מילנער־זעהן יאַהאננעס, און ס'איז אויך נישט ער
אין גאַנצען —

צויבער־מעשות־דופֿט אומוועקט איהם, און ער קאָן די
מעשות פֿלאַנצען

אזוי טיעף און אזוי פֿראַכטיג אין איהר האַרץ און אין איהר
זעעלע,

אז עס פֿילען היים און זיס די יונגע אויגען טרעהרען העלע.

האנד אין האַנד, ווי שוועסטער־ברודער האָט די הייהל
געזעהן זיי זיצען,

האַרבענדיג אויף טריט פֿון ריעזען, וואַרמענדיג אויף אוצרות־
בליצען ;

האַרץ אין האַרץ, ווי אלט־געליעבטע האָט די נאַכט געזעהן
זיי שווינגען,

קימפענדיג די גלאַנצען קלויבען פֿון די בלעטער־פֿולע צווינגען.

און כאַטש ס'האַט זיך נישט געוווּזען נישט קיין אוצרות,
 נישט קיין ריעזען,
 האָט אַ בליק פֿון גרויס און דאַנק זיך אין וויקטאָריאַס אויג
 — באַוווּזען —
 ז'האַט דערפֿיהלט איהר יונגע זעלע ווי פֿון ריעזענהענד
 געהאַלטען,
 און געשיינט האָט גאָלד און זילבער אין איהר האַרצענס
 טיעפֿע שפּאַלטען.

VIII

אויף די פֿלינקע שעה'ן־רעדער לויפֿען יאָהרען גיך אריבער,
 ווייט אין וועלטרויש ציהען קינדער פון די פֿאַטערס שמילע
 שטיבער,
 און די פֿאַטערס און די מוטערס בייגען שמיל דעם קאַפּ דעם
 גרויען,
 טראַכטען פון די ווייטע קינדער פֿול מיט שרעק אין גאַס
 פֿאַרטרויען.

קורצע בריעף און לאַנגע וואַכעכט, און די אלטע וואַרטען,
 וואַרטען,
 און די יונגע אין דער ווייטען זאַמלען קראַפֿט אין האַרץ אין
 — צאַרטען —

בין די הארצבלום די באשמעקטע צייטיגט פֿרוכטען ווען
איהר צייט איז,
בין דער עפעל פֿאלט פֿון בוים אָב. פֿאָטערס, מוטערס, איהר
פֿארשטעהט עם !

איינמאָל אין אַ טאָג אַ שעהנעם איז יאָהאָנעס אָנגעקומען
צוואַנציג־יעהריג, פֿריש און פֿרעהליך, מיט דעם פֿריהלינגס
ערשטע בלומען,
אין דער טיר פֿון מילנער־הייזעל האָט געמוזט דעם קאָפּ ער
בויגען —
אַ פֿארשעהמטע פֿרייד צעגלאַנצט האָט העל די מילדע
מוטער־אויגען.

ס'האָט דעם פֿאָטערס האַנד די האַרמע ווייך געקענט זיך
אויף זיין רוקען,
אין געפיהרט האָט איהם דער אלטער, ריזאָל זיין יוגענד־רייך
באקוקען —
די באַוועגטע מיהלענרעדער און דעם וואַלדוועג דעם
געדערהטען,
און די שטילע היהל אין פֿעלזען. און דעם פֿרייזים הויף פֿון
ווייטען.

פֿרויעריגער האָט דער פֿאלאָן, איינזאָמער די היהל געדאַכט
זיך,
ליכטיג, דורזיכטיג, באַגזליט האָט דער גרינער וואַלד געמאַכט
זיך —

נאָר די אלטע מיהלענרעדער אין דעם שטראָם דעם שטארקען,
קלאָרען
האַבען ארבייטזאם גערעהט זיך ווי אמאָל, צוריק מיט
יאָהרען.

IX

שלאָס דו טרויריגס, שלאָס דו שטאַלצעס, כ'האַב דיין בילד
אין פֿרעמדער גענענד
אזוי אָפֿט און אזוי האַרצלעך מיט דעם אויג פֿון זעל
באגעגענט:
אויף די וועגען וואו ס'האַט תמיד שטאַלץ און שרויריגקייט
באגרייט מיך
האַט פֿון יוגענדפֿריידען קיינע ווי דיין טרויריג בילד דערפֿרעהט
מיך.

אך, די העלע יוגענדפֿריידען, פֿון מיין זעלע לאנג אנטרוגען,
אויף דעם וועג צוריק אַהערצו האָב איך זיי ערשט אָבגעוואונען,
שלאָס דו שטאַלצעס, שלאָס דו שעהנעס — צו דעם גלאַנץ
פֿון דייןע שויבען
זענען פֿריידיג, ווי צו זונען מיינע אויגען אויפֿגעהויבען.

אך, נישט איינמאָל האָט אַ חלום מיר געעפֿענט דייןע
פֿענסטער,
וואו אין טאָגס פֿאַרקערטע שעהן בליהט אַ מיידעל־קאָפּ
אַ שענסטער —

ווען איך פֿלעג צו דיר די ווענען וואנדערען אין מיינע
טרוימען
האָט מיין טרוים זיך נישט פֿאַרהאַלטען פֿאַר געשלאָס'נע
גאַרטען-צוימען.

וויסער פֿאַלאַין, וואו פֿאַרשלאָסען ס'איז פֿאַר מיר מיין
טרוים-פֿרינצעסין!
וואָס דער טרוים האָט מיך געלערענט — מאַכט די וואָהר
מיך איצט פֿאַרגעסען?
אך, וואו נעמט מען יענע ווערטער, וועלכע עפֿנען צויבער-
טירען —
אך, וויקטאָריאַ, וויל קיין מלאך מיך מיט דיר צוזאַמענפֿיהרען?

X

יעדעס ליעד, וואָס ר'האַט געשריבען, (ס'פֿלעג זיין בענקשאַפֿט
ליעדער וועקען),
יעדע שעה פֿון טיעפֿען טרוימען, וועכע וויל זיך גאַר נישט
עקען,
יעדע טרעהר פֿון פֿילען האַרצען, יעדעס שטראַהלענפֿולע
שמרעבען —
דיר געהערט עס, דיר, וויקטאָריאַ, וויסער מלאך פֿון זיין
לעבען!

אָ פֿאַרמייד איהם נישט, וויקטאָריאַ, ווען דו ווילסט דאָס
גליק נישט מיידען —
מיט זיין פֿעסטען אָרעם וואָלמט ער דיר אַ וועג אין לעבען
שניידען —
האַסט געזעהן ווי מוזיג ד'האַט אַ מענשענקינד דעם ים
אנטריסען?
אך דעם וועג אין לעבענס ים וואָלמט איהם דיין לעבעל לאסט
פֿאַרויסען!

איז עס נישט דאָס גליק דאָס גרעסטע: אין דעם שטראַחהל
פֿון לעבעל אויגען
העלדישקייטען צו באווייזען, הערען לויב, מיט גאָלד
געוואויגען,
שענקען פֿרייד די מענשענקינדער, די געפייניגטע פֿון
זאָרגען? —
איהם, יאָהאננעס האָט געטראָפֿען אזא גליק אין יענעם
מאָרגען.

דאָ ביים ברעג איז זי געשטאנען, זיין געליעבטע, זיין
באגעהרטע,
און געזעהן זיין מוט דעם יונגען און דאָס גליק, דאָס איהם
באשערטע,
ז'האַט געהערט זיין נאָמען לויבען — און איהר בליק האָט
איהם געטראָפֿען;
אך וויקטאָריאַ, איז דאָס מעגליך? מעג ער גלויבען? מעג ער
האָפֿען?

אך וויקטאָריאַ, דו זאלסט וויסען, וואָס זיין האַרץ טוט שטיל
 פֿאַרשליעסען!
 גאנצע וועלטען, גלאנצפֿול זעלטען וואָלט ער דיר געלענט
 צו פֿיסען — —
 מיידעל, לאָז איהם זיינע טרוימען מיט דעם האַפֿנונגספֿאַדעם
 וועבען —
 אך וויקטאָריאַ, וויפֿיעל זאכען וואָלט ער גרויסגעטון אין
 ליבען!

XI

יונגע מענשען ווען זיי ליעבען, ווען זיי בענקען, ווען זיי
 טרויערן
 זעהען שוואַרצע ליד-געשטאלטען הינטער יעדען רויז-בוש
 לוייערן.
 טרייסטפֿאַרלאַנג און באַנגע שאַמענס געהן מיט זיי אויף אלע
 וועגען —
 זייער האַרצענס טרעהר און טרויער קומט זיי אומעטום
 אַקעגען.

אַ ווער זאָגט עס, אַז דער שטאַלצער פֿאלאַץ איז אַין אַרש
 פֿון טרויער? —
 געסט-גערראַנג און פֿריידקלאַנג פֿילט איהם דורך דעם
 גאַצען זומערס דויער

ס'הארט דאָס היי אויף זיינע שניטער — לאָז עס האַרען און
פֿאַרדארען!
פֿערד און וועגען דאַרף דער פּאַלאַץ פֿאַר די געסמ'ס
פֿאַרשייטע שאַרען.

פֿון פֿריהמאָרגען ביז אין אָבענד רוישט דאָס שפּיעל אין
בלאַנקע זאַלען,
אויף דעם שלאָסמורם וועהט אַ פֿעסטפֿאַהן, הילכיג קלינגען
יאַגד־סיגנאַלען,
הילכיג פֿאַלען ביקסען־קנאַלען צווישען צייטיגע געטריידען —
אַ ווער זאָגט עס, אַז דער פּאַלאַץ איז אַן אָרט, וואו
ס'פֿעהלען פֿריידען?

XII

ר'איז געשטאַנען דאָרט ביים וועגראַנד, איינגעוועכט אין
טרוימגעוועבען —
איז עס מעגליך, אַז אַ טרוימבילד זאָל זיך אין דער וואָהר
באַלעבטן?
ר'איז געשטאַנען און געחלוס'ט פֿון וויקטאָריאַס זיסע אויגען —
איז נישט זי אליין, וויקטאָריאַ, דאָ פֿאַר איהם פֿאַרבייגעפֿלויגען?

איז דער מיט פֿון זיינע טרוימען זענען זיי אַריינגערישען
שטאַלץ און הערליך — דיטלעך, אָטמט און וויקטאָריאַ אין
מיטען;

העל נעבליצט האָבען פֿון ווייטען אַטמאַס טרעסען, שווערד
— אין שפּאַרען —
אָד, ווי קומט עס, וואָס יאָהאַננעס האַרץ איז שווער ווי בליי
געוואָרען?

ר'איז געשטאַנען דאָרט ביים וועגראַנד אין די העלסטע
מיטאַנשטראַהלען —
ווי-זשע קומט עס, וואָס אַ שאַטען האָט זיין קלאָרען בליק
באַפֿאלען?
קאָנען גלאַנצבאָדעקטע רייטער פֿיל מיט פֿריידזיין יוגענד-
האַפֿטען
פֿאָהרענדיג פֿאַרביי אַ מענשען לאָזען שאַטענס אויף איהם
האַפֿטען?

אַטמאַ, שטאַלצער שליפֿען-טרעגער — ס'האַט יאָהאַננעס
שיער פֿאַרנעסען,
אַז מיט גאַלד-געווירקטע טרעסען ווערד געפֿעסעלט
אַ פֿרינצעסין;
אַטמאַ, אַטמאַ, יינגער קריענער, געהסטו נישט דאָס לאַנד
באַקריגען.
וואו ער האָט אין טיעפֿסטען חלום ערשט זיין הייכען טראָן
באַשטיגען?

אין דער גרויסער שמאָדט, דער ווייטער שווינדען וויעדער
 מעג און יאָהרען,
 גלאַנץ פֿון אַרבייט, גלאַנץ פֿון טרוימען פֿילט יאָהאַננעס
 בליק דעם קלאַרען,
 נאַט־געבענשמער ליעדער־צויבער הייבט פֿון יונגען האַרץ
 אָן שמראַמען —
 ס'ליעד, פֿון „ווענדט, דעם קלויסטערברודער“ מאַכט באַקאַנט
 יאָהאַננעס נאַמען.

— וואָס איז ליעבע, וואָס איז ליעבע? איז עס נישט
 אַ שטילער צימער

פֿין אַ ווינד אין ווייסע רויזען? אָדער איז עס אַ געוויטער
 אין דעם רויטען ים פֿון האַרצען? איז עס גליק, צי איז עס
 טרויער?

פֿרעגט זיך ווענדט, דער קלויסטערברודער אין דער קלויסטער־
 צעל דער גרויער.

— אַךְ די ליעבע איז ווי בלומען, וואָס מען טאָר זיי נישט
 באַריהרען?

קוים אַ לייכטער ריהר דערלאַנגט זי, און זי מוז איהר פֿראַכט
 פֿאַרליערען,

אַךְ די וואַנדערבלום די ווייסע קאַן אַ מינדסטער היך
 פֿאַרשוואַרצען!

אַךְ די אייבגלייכע ליעבע טראַגט דעם מויט ביי זיך אין האַרצען!

אָט אזוי איז זי די ליעבע! קאנען קאָן זי טויזענד זאכען —
אָך, זי קאָן דעם סאָן צעברעכען, און דערהויבען, און
פֿאַרלאַכען;

מיך ליעבט היינט זי אין דין מאַרגען און די דריטע נאכט
א דריטען —

דאָך זי קאָן אויך ווי א זעגעל זיין אין האַרצען איינגעשניטען.

ווי אזוי־זשע איז די ליעבע? — זיאַ א שטערען־נאכט פֿול
דופֿטען,

וואָרום הייסט זי יונגע מענשען שטעהן און שטאַרען אין
דער דופֿטען?

וואָרום הייסט זי גרויזע מענער האַרכען אויף די נאכט־
געדאַנקען? —

אָך זי מאכט דאָס האַרין צום גאַרטען מיט א בלומענשאַץ
א קראַנקען.

אינטער נאכט־געהילטע פֿענסטער פֿיהרט זי שטילע קלויסטער־
ברידער,

דרינגט מיט סם און פֿייער־פֿלאַם אין יונגע קלויסטער־
שוועסטערס גליעדער,

קעניגסקעפֿ בייגט אָן אין שטויב איהר האַרטע האַנד און
מאכט זי גידריג,

און זי ברענגט אויף רויזענליפֿען ווערשער ווי די ווערעם
ווידריג.

אַט אַזאַלכע איז די לעבע. — ניין, אך ניין, זאינ אנדערש,
זי איז

ווי קיין שום יאד אין דער וועלט איז, ס'איז קיין זאך אין
איהר נישט מיאוס!

ס'וונגעל עפענט איהר די אויגען אין ער זעהט זי פֿאַר זיך
— שטעהען —

„בוטער פֿון מיין פֿרײַד“ רופֿט ער זי, „בוטער פֿון מיין
האַרצענס וועהען“.

לעבע איז געווען דער אָנהויב, גאַטעס ערשטע וואָרט פֿון
— „ווערען“ —

די האַט גערופֿען: „ליכט זאל ווערען“ — אין ס'האַט
אויפֿגעשײַנט איהר שטערען;

לעבע איז דער ערשטער וועלט־האַר, גאַטעס ערשטער פֿלוג
— אין זעגען —

גלאַנין אין שאַטענס, בלוט אין בלומען שפּרײַטען איהרע
ברײַטע וועגען.

XIV

ס'איז א שמאַלע גאס געוועזען, בײַמער־רײַהן פֿון בײַדע זײַטען,
פֿון זײַן פֿענסטער הערט יאָהאַנעס פֿון דער שטאָדט דעם
רעש דעם ווײַטען —

לאנגזאם קומט ער דאָ געשוואַומען איבער טויענד הויכע
דעכער,
און דאָס געסעל שלינגט איהם איין. ווי שטראַמען ווין
א צויבערבעכער.

נאָך דעם טאָג פון הייסער אַרבייט, פֿאַר דער נאַכט פֿון
הייסע טרויערען
שפינט דער אָבענד קיהלע געבלען אויף דעם הימעלס
בלייבע זוימען,
דעמאָלט אין זיין שטילען געסעל שטעהט יאָהאָנעס
א פֿאַרטראַכטער —
וועט אמאָל דאָס גליק דאָ קומען צו זיין טיר דער
אויפֿגעמאַכטער?

XV

און, אַ נאָט, דאָס שטילע געסעל איז א יואָהרער צויבער-
בעכער!
איינמאָל, ווען דער לעצטער זונשטראַהל איז פֿאַרשוואַנדען
פֿון די דעכער
האַט וויקטאָריאַ העל ווי זונען אויפֿגעשיינט פֿאַר זיינע אויגען,
ריהאַט דעם ליעבען כילד גענעהנט זיך, און דאָס כילד איז
נישט פֿאַרפֿלויגען.

ז'איז א ווייטען וועג גענאנגען, און זי האט זיך דא פֿארגאנגען —
אָט אזוי, דאָס איז דאָס געסעל, וואו עס שאַפֿען זיך
געזאנגען? —

יא, זי לעזט די ליעדער זיינע, איינס פֿון זיינע ערשטע ליעדער,
טראַגט זי שטענדיג אייף איהר האַרצען — ס'ליעד „פֿון
ליעב דער קיינמאַל מיעדער“.

„אך ווי זענען זיינע ליעדער פֿול מיט זיסקייט, פֿיל מיט
טרויער — —

אָט אזוי, דאָס איז דאָס געסעל און אָט דאָס איז עס די מויער,
הינטער וועלכער ווענדט דער שטילער האָט געוועבט זיינע
געזאנגען — —

אד, יאָהאָנגעס און וויקטאָריאַ זענען זייט ביי זייט גענאנגען.

אויב א שעה קאָן זיין ווי יאָהרען, איז עס יענע שעה געוועזען,
פֿון א יאָהרענלאנגען קרענקען איז יאָהאָנגעס האַרץ גענעזען,
אלע יאָהרען פֿון זיין בענקען האָט פֿאַרפֿילט די שעה די
— איינע —

ד'האָט גערעדט ווי אין א חלום און אנטפלעקט די זעעלע
זיינע.

XVI

ס'איז פֿאראַן א וואָרט א קורצעס — „יאָ“ אין „ניין“ דאָס
וואָרט קאָן קלינגען,
ווי א טרוים קאָן עס באַגליקען, ווי א שווערד דאָס האַרץ
דורכדרינגען.

ס'קאן אנטציקען ווי א גאָט'ס-וואָרט, ס'קאן פֿארטרייבען
טרויר און צווייפֿעל,
ס'קאן פֿארברענגען די נשמה און פֿארשרייבען זי דעם טייפֿעל.

„יאָ האָט זי געזאָגט, און האָסט א קלאַנג פֿון ריינעם גאָלד
פֿארנומען —

אַפֿען שטעהט דיין האַרצענס גאָרמען און עס בליהען אין
איהם בלומען;

„ניין“ האָט זי געהויבט, און פלוצים ווי א בוים אדורכגעשניטען
פֿאלט צו דרײַערד דיין טויטע האַפֿנונג, און דיין האַרץ איז
שציינפֿארביטען.

ס'איז א קורצעס וואָרט פֿארהאנען — דאָך צומאָל דורך
לאַנגע יאָהרען

וואַרטסט און וואַרטסטו ס'זאָל ערקלינגען, ביסט שוין מיעד
און גראָה געוואָרען.

גאָט און טייפֿעל ווענדען אָב זיך פֿון דיין וועלעקענדער נשמה,
און דאָס וואָרט וויל נישט ערקלינגען מיט זיין גיפֿט צי מיט
נחמה.

און דו וואַרטסט פֿון פֿריה ביז אָבענד און פֿון האַלבער נאַכט
ביז טאָגען —

פֿריה פֿארטרייבסטו דעם געדאַנקען. און ביינאַכט קומט ער
דיך פּלאַגען —

ווי א וואָלף באַנאַנט דיין זעעלע די פאַרצווייפלונג און דער
צווייפעל —
די דערקענסט א מאַכט, נאָך גרעסער, שטאַרקער נאָך, ווי
נאָט און טייפעל.

דאָס נישט־וויסען איז א שווערד, פֿון ביידע זייטען שאַרף
געשליפען —
דאָס־נישט־וויסען דריקט די זעעלע אין גהינום'ס טיעפסטע
טיעפען!
ס'איז פֿאַראַן א וואָרט א קורצעס, טויט צי לעבען קאָן עס
געבען —
דאָך דאָס וואָרט דאָס נישט־געזאַנטע לאַזט נישט שטאַרבֿען
און נישט לעבען.

XVII

וויילסט די פֿרוי פֿאַרשטעהן, גיין ברודער? אַך ווער קאָן די
פֿרוי פֿאַרשטעהען?
שמיעד מיט אייזענס זי צום האַרצען — און א ווינד וועט זי
פֿאַרוועהען;
שמעל א וואַנד, א הימעלהויכע צווישען דיין וועג און דעם
איהרען —
און די בענקשאַפֿט פֿון איהר האַרצען וועט זי אין דיין אַרעם
פֿיהרען.

ווילסט די פרוי פֿארשטעהן, מיין ברודער? זיבען זיעגלען
פראַגט איהר זעלע.
אך, פֿארשטעהט זי זיך אליין דען? זאינ די סודות־פֿוסטע
שטעלע
איז דעם רעטזעלבוך פֿון לעבען. ס'האָט איהר וואָרט צעהנד
הינדערט טייטשען —
היימליך גרייט זי זיסען באַלזאָם, ווען זי שלאָגט דיין האַרץ
מיט בייטשען.

ווילסט פֿארשטעהן דעם נאנג פֿון וואַלקען, ווילסט פֿארשטעהן
דעם וועג פֿון ווינדען,
ווילסט די פֿרוי פֿארשטעהן, מיין ברודער? — לאָז די אויגען
דיר פֿארבינדען,
און מיט אויסגעשטרעקטע אַרעמס, ווי אין קינדערשפּיעל דעם
אלטען
געָה און זוף א ווינציג בלימעל אין די בערגערס אַבגרונד־
שפּאלטען.

XVIII

רינג אויף דער געליעבטערס פֿינגער, גאַלד'נער רינג, ווי
מרוימט מען פֿון דיר!
גאַלד'נער זיעגל פֿון דער ליעבע, שליסעל צו דעם לאַנד פֿון
וואונדער!

שענסטער אוצר פון דעם לעבען, רינג אויף דער געליעבטערם
פֿינגער,

ווי באגעהרען דײַך די הערצער, ווי באזינגען דײַך די זינגער!

וואָרט פֿון דער געליעבטערס ליפען, זעלש'נער דופֿט פֿון
זעלש'נע בלומען —

ליעבליך וואָרט, וואָס מאַכסט אויף אייביג יאָהרענלאַנגען
וועה פֿארשטומען —

וואָרט פֿון ליעבע, וואָרט פֿון גושסקייט, פֿון דעם האַרצענס
אויסדערוועהלען,

ווי באזינגען דײַך די זינגער, ווי באַגעהרען דײַך די זעעלען!

פֿון וויקטאריאַס פֿינגער בלינקט אַ גאָלד'יגער רינג מיט צארטע
שטראַהלען —

אָך יאָהאָנגעס, דיר איז עס אַ שליסעל צום גהינע'ס קוואַהלען;
פֿון וויקטאריאַס ליפֿ אַ וואָרט קומט — און דיין האַרץ
בלייבט אומבאַוועגליך — —

ז'האַט געענפֿערט: אָך יאָהאָנגעס, דו ערוואַרסט, וואָס
ס'איז נישט מעגליך.

XIX

גאָט מיט דיר! עס קומען שאַטענס, כּוואַנדעל מיט זיי ווי
מיט ברידער —

הונדערט פֿאלענדיגע שמשערען זינקען אין מיין זעעל אַנידער —

ס'איז מיין האָפנונג שטייל געשטאַרבן אָהן א זיפֿן און מיט
א שמייכל,
ווי א פילגער ביים פארמאכטען קאלטען טויער פון א היכל.

גאָט מיט דיר! דער שלאָף פֿאַרמיידט מיך — ס'קלאָפּט דער
וועה מיט האַרטע פֿינגער
אין די לאַדען פֿון מיין האַרצען: „עפֿען אויף דיין האַרץ, מיין
זינגער!

ביקום פֿון איהר, פֿון דיין געליעבטער, און זי הייסט מיר ביי
דיר בלייבען“.

גאָט מיט דיר, דו שיקסט דעם טרויער — און ווי זאָל איך
איהם פֿאַרטרייבען?

גאָט מיט דיר! דו האָסט מיין זעעלע לייער־באַשענקט און
לייד געלערענט,

האָסט מיין האַרצענס נאַכט געוועכט און זי מיט טרעהרען
אויסגעשטערענט;

גאָט מיט דיר! ביסט דורך מיין גאַרטען מיט די טריט פֿון
הערבסט גענאַנגען —

גאָט מיט דיר, מיין האַרצעליעבטע! לייד זאָל קיינמאָל דיר
דערלאנגען.

ס'איז דער הערבסט, עס וועלקען כּוּמֶען אויף דער וועלט
און אין מיין האַרצען —

ס'איז דער טרוים פֿון גליק פֿאַרשוואַמען ערניץ אויף א ים
א שוואַצען — —

ס'איז דער הערבסט, און באלד קומט ווינטער — פֿריעד
דעם גארטען דעם פֿארבליהטען!
גאט מיט דיר — ער זאל דיר היטען גלייך ווי איד וואָלט דיר
באהיטען.

XX

ס'איז דער הערבסט. די לאנגע אבענדס קומען אין יאָהאננעס
צימער,
און ער זיצט מיט זיי ביו טאָגען ביי דעם העלען לאַמפעך
שימער;
ס'קומען שארענווייז געדאנקען, און די שענסטע פֿון זיי
וועהלט ער —
ס'וואקסט אַ בוך פֿון גרויסער שעהנקייט אין דעם קליינעם
מיש-באהעלטער.

פֿאר דעם פֿענסטער וואַרפֿען ביימער צו דער ערד די לעצטע
בלעטער,
דאָך אין שמילען שטיבעל שוועבט א הויך פֿון יונגע
פֿריהלינגסנטער,
ווערטער ווי מלאכים ליעדער קומען שארענווייז געפֿרויגען
צו דעם בלייך-פֿארקלערטען מענשען, וועלכער זיצט ביים
מיש געבויגען.

ס'קומען שארענווייז געצויגען טרוימען-אָדלערס, טרוימען-
טויבען.

און זיי קלאפען מיט די פֿריגעל אין די שיינענדיגע שויבען.
און דער וואַכענדיגער דיכטער נעמט זיי אויף מיט לויטער
ליעבע —

אויף דער שטאָרט דער שלאָפֿענדיגער ליענט די נאָכט מיט
שאַטענס טריבען.

XXI

קוקט נישט אויף דעם נאָהנטען ווינטער — נישט דעם
ווינטער וועט ער מאַלען;

קומט מיט איהם, ער וועט אונז פֿיהרען איבער גרינע בערג,
און טאַלען,

איבער פֿעלדער, נאָלדבאלאָדען, אין א גאַרטען, דוֹפֿטבאַנאָסען,
אין א פּאלאָץ, וואו דאָס גליק האָט טיר און טויער
אויפֿגעשלאָסען.

קומט אריין, די בלומען ווינקען אין דעם צויבערישען גאַרטען,
אין דער פּראַכט פֿון צוואַנציג פֿריהלינגס בליהט די שענסטע
יונגפֿרוי דאַרטען;

קענסט זי, ברודער, דו דערקענסט זי, אַך דו מיזט זי דאָך
דערקענען —

האַסט געפֿרווהט אין טויזענד טרוימען צו איהר ליפֿ דיין ליפֿ
גענעהנען.

דארטען שטעהט זי און ערווארט דײך; זײהאָט געוואוסט, אז
— דו וועסט קומען —
זײהאָט דערצעהלט פֿון דיר די פֿייגעל, זײהאָט דערצעהלט פֿון
דיר די בלומען,
אייל דײך, ברודער, איהר אקעגען, סײאז די שעה פֿון נאָמעס
זעגען,
צײטיג הענגט די פֿרוכט פֿון לעבען, סײלענט די זין אויף אלע
וועגען.

קימט און הערט — יאָהאנעס זינגט, און פֿריידענפֿול די
ליעדער קלינגען!
קוקט נישט אויף זײן האַרצענס טרויער — נישט דעם טרויער
וועט ער זינגען — — —
אך ווי קאָן א פֿריידליעד שאלען פֿון א האַרץ, וואָס איז
צעריסען?
— דיכטערהאַרץ און נאכטיגאלען, אײער סוד קאָן גאָט נאָר
וויסען.

XXII

ווען דאָס בוך האָט זיך באוויזען האָט א קעניגרייך אנטפלעקט
זיך —
האָט א באַר פֿון נאכטיגאלען אין א רײזענשאַל דערוועקט זיך.
ווער עס האָט דאס בוך געעפֿענט האָט א שטאַרקען ווײן
געטרונקען.
אין א ים פֿון זיסע פֿלאמען איז ער טײַף אריינגעזונקען.

ווען דאָס בוך האָט זיך באַוווּזען האט א שטורעם זיך דער-
הויבען
פֿון באַוואונדערונג און ריהרונג, פֿון אַנטזיקען און פֿון לויבען;
שווענד זעעלען האָבען גיעריג פֿון דעם בוך די פראַכט געזויגען,
ווי עס זיינט דער פֿלייכער טראַפען פֿאַרבענפראַכט פֿון
רעגענבויען.

אך, דער דיכטערזעעלעם צויבער, איז ער נישט דער שענסטער,
גרעסטער? —
קאָן דער וועלקער וואַלד פֿאַרהאלטען זיס געזאַנג אין פֿיסטע
נעסטער?
קאָן דעם זומער איבערלעבען פראַכט און דופֿט פֿון בלומען-
וועזען? —
ס'איז געשעהן אין יענעם ווינטער, ווען דאָס בוך האָט זיך
באַוווּזען.

וואַלד און פֿעלד האָט לאַנג געהילט זיך אין די שניי־ווייסע
געווענדער,
ס'האָט די נאַכטיגאל געוואַנדערט ערגיך־וואו אין פֿרעמדע
לענדער —
דאָך די נאַכטיגאל יאָהאַנגעס האָט זיין היינאַטלאַנד פֿאַרוואַנדעלט
אין אַ לאַנד, וואו פֿריהלינגסצויבער איבער שנייען פֿעלדער
וואַנדעלט.

צו א נייעם ווינטער האָט א מיעדער הערכסט זיך צוגעבויגען.
 מיט דער נאכטיגאל אינאיינעם איז יאָהאָננעס אוימגעצויגען,
 אין דעם צעהנטען לאנד געוואנדערט, אויף א צעהנטען ים
 געשוואימען —

צו זיין צויבערבוך דעם ערשטען איז א צווייטעס צוגעקוימען.

„ . . . ליעבער לעזער, כניעב דיר איבער מיט מיין הארצענס
 בעססטען ווילען

די געשיכטע פֿון דער ליעבע צווישען דידעריך דעם שטילען
 און דער שעהנער איזעלינדע — זיירע פֿריידען, זייער ליידען,
 זייער גאָטעספֿאַרכטיג לעבען, בעט א תפילה פֿאַר זיי ביידען.

„ . . . ליעבער לעזער, מענסט דעם בוך א וויליג אויג און
 אויער באָרגען —

ס'האָט די מעשה זיך געטראָפֿען אין די טעג פֿון קליינע זאָרגען,
 אין די טעג, ווען קלאָר פֿלעגט בלייבען ס'הארין פֿון מענטש
 אין ליידען טריבע —

דידריך שרייבט זי, וואָס עס האָט איהם גאָט דער האַר
 געשטראָפֿט מיט ליעבע.

וויילסט די פרוי פֿארשטעהן, מיין בוודער? אַך ווער קאָן די
 פֿרוי פֿארשטעהען?
 טויענד יאָהרען וועלען קומען, טויענד יאָהרען וועלען געהען,
 דאָך עס וועט די צייט נישט קומען און דער טאָג וועט
 קיינמאָל ווערען,
 ווען דעם סוד פֿון פֿרויען-הארצען ס'וועט א מעגשען-זוהן
 דערקלערען.

ס'איז דער אבענד, האָרד, דער אָבענד זעצט זיך שטיל אויף
 דר'ערד אנדער,
 איבער איהם די ערשט-דערוואַכטע שטערען בלינקען מיט די
 קינדער
 ווי די קינדער; ביז די אויגען דעקט זיי צו די דעק פֿון
 הימעל. —
 ס'איז דער אָבענד, זעה, דער אָבענד וויענט די מיעדע ערד
 צום דרימעל.

אויף דעם וועג צום מילנער-הייזעל האָט א שאַטען ברייט
 געלעגט זיך —
 אויף דעם וועג צום מיכנער-הייזעל ווי א שאַטען לייכט
 באוועגט זיך
 זי, וויקטאָריא, די שטאַלצע, צווישען גראַזען פֿייכט פֿון טויען.
 טרעהרען לייכטען ווי די שטערען אין איהר אויג דעם הימעל-
 בלויען.

אין דער טיר פֿון מילנער-הייזעל קלאפט זי שטיל און מיט א
שרעקען,
און דער אלטער גרויער מילנער ווישט פֿון האנד די ארבייטס-
פֿלעקען,
און די צארטע, ציטערדיגע פֿינגער פֿון דעם הייפֿסקינד דריקט ער
מיט א טרויערפֿולען שמייכעל און א ברוסט א וועה-געוועגטער.

„ניין, ער איז נישטאָ יאָהאננעס — אַך, ראיז ווייט, איז ווייטע
לענדער“ —

זאָגט דער אלטער גרויער מילנער — און ער דריקט די הייסע
הענד איהר;

„אַך, ער איז אין ווייטע לענדער, און ער שרייבט די ברייף
גאָר זעלטען“ —

אויף דעם וועג פֿון מילנער-הייזעל פֿאלען שטערען, זינקען
וועלטען.

XXV

ווענדט, דער שטילער קלויסטער-ברודער, נאָך איין מין פֿון
ליעב' דערמאנט ער:

אַך, די ליעבע קאָן געקרוינט זיין מיט א פראכט אן
אומבאקאנטער! —

ס'האָט דאָס יונגע פאָר געביטען ערשט נישט לאַנג די
גאלדיגע רינגען,

זייער הערצער — צוויי גן-עדן'ס, וואו מלאכים קניהן און זינגען.

זומער געהען זיי שפאציערען און באשענקען זיך מיט בלומען.
קוקען ווי דאס גרעזעל וויענט זיך פֿון דעם ווינד ארומגענומען;
ווינטער פֿאָהרען זיי אין שליסען איבער פֿעלדער גלאַנץ-
באפֿליטערט,
איבער'ן דאך פֿון וויסען הייזעל נאכט אויף נאכט א שטערען
ציטערט.

יאָהרען זענען דורכגעגאנגען, לאנגע יאָהרען פֿון דעם לעבען,
קינדער, פֿרייד און ליידען האָט דער גוטער גאָט דעם פֿאָר-
געגעבען —
דאך די ליעב' אין זייער הערצער איז דויעלכע ארץ געבליבען,
ווי דעם טאָג, ווען ס'האָט אינאיינעם גאָט זיי אין זיין בוך
פֿארשריבען.

און דער מאַן איז קראַנק געוואָרען, נישט אויף טעג און נישט
אויף וואַכען,
ווען ער האָט דאָס בעט פֿארלאָזען איז זיין קראַפֿט געווען
געבראַכען!
און די ביזע קרענק גערויבט האָט פֿון זיין קאָפּ די רייכע
לאַקען —
„וועסט געוויס נישט טעהר מיך ליעבען“ זאָגט ער צו זיין ווייב
דערשראָקען.

און זי רויטעלט זיך אזוי ווי אין דער ליעבעס ערשטע צייטען,
און זי קישט איהם: „איינציג-איינער — כוואַלט אויף קיינעם
דיך פֿארביישען!“

היימליך געהט זי אין איהר צימער איהרע גאָלד-האַר
— אָבצושערען —
און דעם מאַן דעם שווערבאמריכטען, דעם געליעבטען גלייך
צו ווערען.

פֿינגעהען יאָהרען. צו דעם פֿאַרעל האָט די עלטער זיך
פֿאַרקליבען;
אין דער ווייטער וועלט די קינדער, און די ליעבע איז געבליבען;
זומער געהט מען אויף די פֿעלדער קוקען אויף די צייטיגע
זאנגען,
זוינטער מיסט מען אויף די ביכער מיט די גאָלד- און זילבער-
שפּאַנגען.

און די פֿרוי ווערד שוואַכער, שכאַפֿער, און איהר פנים איז
פֿול פֿאַלמען —
„אך, שרקאלמען מוז דיין ליעבע“ זאָגט זי צו איהר מאַן דעם
— אלמען —
אך, מען קאָן מיד שוין נישט קושען, נישט מיך ליעבען, אזא
מיאוסע!
ציטערדיג נעמט ער ארום זי און ער שעפּטשעט: „פֿרוי מיין
— זיסע —

כיליעב דיך מעהרער ווי מיין לעבען, כיליעב דיך ווי ביים
ערשטען זעהען!
צי געדענקסטו יענע רוז, וואָס האָסט געשענקט מיר? איצט
נאָך שטעהען

פֿאַר מיין אויג די ליפֿען דיינע, ווי ד'האַסט מיט דער בלום
אינאיינעם

מיר גענעכען זיי צום קושען מיט א בליק א הימעלריינעם.

ביסט מיר ליִעבֿער היינט אין זיסער! ס'קאָן דיין יוגענד זיך
נישט גלייכען

צו דיין היינט אנטפלעקטען צויבער, צו דיין שעהנקייטס־
שאַץ דעם רייכען;

ס'דאַנקט מיין האַרץ דיר און עס בענשט דיך פֿאַר א יעדען
מאָג און לעבען,

וואָס דו האַסט מיט מיר געטיילט איהם — זאָל דיר נאָט
זיין ברכה געבען!

און דער מאַן געהט אין זיין צימער און זיין פנים הויט
פֿאַרברענט ער —

אך, אן אומגליק האָט געטראָפֿען, זעה, כּיבּין העסליך" —
ברעכט די הענד ער;

— אַ מיין ליִעבֿסטער, אויסדערוועהלטער, הערליכסטער פֿון
אַלע מענער —

זאָגט די פֿרוי און קושט די הענד איהם — ביסט פֿון אַלע
שענסטע שענער.

וויילסט די פֿרוי פֿארשטעהן, מיין ברודער? — אַך ווער קאָן
 די פֿרוי פֿארשטעהען?
 אין קיין צײַט און אין קיין לאַנד איז נאָך דאָס וואונדער
 נישט געשעהען.
 הייסט איהר שווייגען האָס, צי ליעבשאַפֿט? ברענגט איהר
 וואָרט דיר גליק צי וועהען?
 וויילסט די פֿרוי פֿארשטעהן, מיין ברודער? אַך, ווער קאָן די
 פֿרוי פֿארשטעהען!

עה, זי האָט דעם בליק דערהויבען, זעה, זי האָט דעם קאָפּ
 געבויגען —
 וואָס דערפֿרעהט זי, וואָס באַטריבט זי, וואָס ברענגט טרערען
 איהר אין ד'אויגען?
 אַך, וואָס מאַכט זי פֿאלש און פֿריעדלאָז, אַך, וואָס מאַכט
 זי גוט און גלייביג?
 ווען באַזיצסטו זי אין גאַנצען, ווען פֿאַרלירסטו זי אויף
 אײַביג?

ווען אַנטשווינדט זי דיר אויף אײַביג, ווען געווינסטו זי אין
 גאַנצען?
 ווען באַשטייגסטו ווי אַ זיעגער איהר נשמה'ס פֿעסטונגס־
 שאַנצען?

ווען איז בליה-צייט, ווען איז וועלק-צייט, אין דעם גארטען
פֿון איהר זעעלע ?
ווען שטייגט אויף די געטיין ליעבע פֿון די שוימען פֿון די
העלע ?

XXVII

„מיין יאָהאָננעס, ווען די וועסט דעם ברייט באַקומען און
איהם לעזען,
וועל איד פֿון דער פיין פֿון לעכען זיין באַפֿרייט און זיין
גענעזען
כ׳האָב צו לאַנג די שווערע לאַסט פֿון ליעבע אין מיין האַרץ
געטראָגען —
ס׳מישט דער קלאַנג זיך פֿון דיין נאָמען אין מיין האַרצענס
לעצטען שלאָגען.

מיין יאָהאָננעס, איז די ליעבע נישט אַ בלום, וואָס דאַרף די
שמראַהלען ?
אך, און מיינע איז אין שאַטען אויפֿגעבליהט און אָבגעפֿאלען !
אך צו שפעט קום איד, געליעבטער, דיר מיין האַרצענס סוד
אַנטפלעקען —
מיין געליעבטער, מיין יאָהאָננעס, איז מיין זינד נישט
אָבצומעקען ?

ס'שווינדט מיין אָטעם און פֿאַרגעהט באלד מיט דעם זאָג,
וואָס איז מיין לעצטער —
ס'בליהט די קראַנקע בלום פֿון גמילה אױף מיין באַק דער
טרעהרבאנעצטער —
איצטער רוף איך דיר, געליעבטער, דו מיין איינציגער אין
לעבען —
מיין געליעבטער, מיין יאָהאָנעס, איז מיין זינד נישט צו
פֿאַרגעבען?

שמאַלין און שווייגזאַם האָב געליעבט איך און כאַטריבט דיר
לאַנגע יאָהרען,
כּיִהאָב געזעהן די שאַטענס פֿאַלען אין דיין טיעפֿען בליק
דעם קלאַרען,
כּיִהאָב געזעהן די לאַסט פֿון קוואַהלען דריקען שפּורען אױף
דיין שטערען —
כּיִהאָב געלאָזט דיר איינזאַם ציהען אױף דיין וועג דעם
קימערשווערען.

איצטער איז דער טויט געקומען — אױף מיין האַרמען בעט־
ראַנד זיצט ער —
דו מיין לעבען, מיין יאָהאָנעס, כּיִבין פֿיל שרעק אין רוף
דיר איצטער —
דו מיין לעבען, כּיִהאָב געלאָזט דיר ווייט פֿון מיר אין וועג
פֿאַרוואַנען!
מיין יאָהאָנעס, פֿיל חרטה איז מיין האַרץ, ווען כּיִגעה פֿון
דאַנען.

אָ וואָלט מעגליך מיר געוועזען כאַמטש איין פֿריהלינג נאָך צו
לעבען!

כיוואָלט דעם גרויסען חוב פֿון ליעבעָ גאַנץ און גאַנץ דיר
אַבגעגעבען;

כִּיהאַב דעם אוצר פֿון געפֿיהלען אַך צו טיעף אין האַרץ
באַהאלטען,

זעה, דעם אוצר צו אַנטפלעקען קומט דער טויט מיין האַרץ
צעשפּאלטען.

אַד, צו וואָס נאָך לענגער שווינגען — באַלד פֿאַרשטאָם איך
דאָך אין גאַנצען!

זעה דעם נאָלד־נעם שאַץ פֿון ליעבעָ מיין צעבראַכען האַרץ
דורכגלאַנצען —

זעה, געליעכטער, כִּקויש דיין זעעלע, ווען איך געס דעם
בריעף דיר שרייבען —

אָ וואָלט מעגליך מיר געוועזען נאָך איין פֿריהלינג דאָ צו
בלייבען!

כִּשיק צוריק אויף אַלשע וועגען מיינע טרויריגע געדאַנקען —
דאָרט וואו נאָר כִּיהאַב דו באַגעגענט זעה איך טרעהרען
פֿאַר מיר בלאַנקען —

דיינע טרעהרען וועלען דרינגען ביי צו מיר אין גרוב אין
קיהלען.

אַך יאָהאַנגעס, דיין טרעהרען פֿון באַליידיגטע געפֿיהלען.

זיי מיר מוחל, מיין געליעבטער, כ'בין צו הארט און שלעכט
געוועזען —

זיי מיר מוחל, פריינד דו נומער! ווען דו וועסט די ווערטער
לעזען

וועט מיין זעעלע פול חרטה אין דעם שטויב צו פֿיס דיר
קניהען,

און פֿארצייהונג ביי דיר בעמען פֿאר דיין הארצענס זארג
און מיהען.

זיי מיר מוחל, פריינד, יאָהאָננעס—כ'האָב מיין האַרץ ווי דינס
צעשניטען,

כ'האָב געהיים געליעבט דיין ליעבע און דיין ליד מיט דיר
געליטען ;

אד, מיין זעעלע האט באַקלאַנט דך, ווי ס'באַקלאַנט איהר
קינד אַ מוטער —

דיין וויקטאָריאַ שרייבט די ווערטער, און עס לעזט זיי גאָט
דער גוטער.

צום אויטאָר פֿון דער דערצעהלונג

די שווייגזאמע, שטאַלצע, די פריזישע מאַכטער,
יאָהאָננעס געליעכטע — ז'האַט שטאַרבען געמוזט;
געצאָנקט האָט אלץ מעהר אין דער ברוסט איהר דאָס לעבען.
וואָס מ'זעהר ס'איז געוואַקסען דאָס האַרץ אין איהר ברוסט.

געשטאַרבען וויקטאָריאַ — דאָך ער איז געבליבען,
דער זינגער, דער טרוימער, וואָס לעבט אָהן אַ טרייסט;
דער זעהן פֿון דעם מילנער — מיר קענען איהם ביידע,
קנוט האַמסון, מיין ברודער אין הייליגען גייסט!

האַסט מאַנכעס דערצעהלט מיר פֿון איהם אזוי זעלטזאַם,
וואָס איז אזוי פשוט און טרויריג געווען —
עס קענען איהם הונדערט אין לאַנד פֿון די ליעדער,
דאָך קיינער דערצעהלט נישט ווי דו אזוי שעהן.

אך שעהן איז צו קלערען פֿון לעבען, פֿון ליעבען,
באַשטריקט פֿון דיין צויכער, געוויענט פֿון דיין שפראַך —
אַ דאַנק דיר, קנוט האַמסון, פֿאַר אלץ, וואָס געשריבען
דו האָסט איינציגארטיג אין ביכער אַ סך!

מיין שוואַכען געזאַנג פֿון וויקטאָריאַס ליעבע,
דעם אַבקלאַנג פֿון דיינעם, נעם אָן איהם פֿאַר ליעב!
עס איז נישט צו פיעל און עס קאָן נישט זיין איבריג
קיין איינציגע בלום אויף וויקטאָריאַס גרוכ.

פֵּינ בִּיךְ:

פּרִינְצֵסִיז טוֹיבֵּעֵנְהֶאָרֶץ

ב י י ם ק ל א ו ו י ע ר

פֿון ווייטען שוין מיט ווייסע ציין
געלאכט האָט דאָס קלאַווייער
צו דייע הענטלעך, קינדיש קליין,
פֿול ווייכער קינדהייטסציער.

דאָך איצט, ווען דו האָסט עס באַריהרט,
איצט לאכט עס און עס וויינט —
עס האָט אין דייע הענד דערשפּירט
פֿיעל וואונדערקראַפֿט פֿאַראַיינט.

עס האָט דערפֿיהלט אין דייע הענד
א קראַפֿט, וואָס גלעט און גליהט —
און וואונדערליך האט זיך צעברענגט
פֿון גליק און שמעריץ א ליעד.

דאָס ליעד פֿון גליק פֿאַרשטעקט אײַך נישט,
עס איז מיר פֿרעמד, אוי פֿרעמד!
דאָך וואָלט אײַך דיר די הענד געקושט,
ווען כּוואָלט מיך נישט געשעהמט.

דאָס ליעד פֿון שמעריץ פֿאַרשטעהט אײַך נישט,
עס איז מיר נאָהנט, אוי נאָהנט!
אין האַרץ מיין יעדער טראַפֿען בלוט
וואָלט זינגען עס געקאָנט.

דאָס ליעד פֿון שמערץ, איך זיין און הער,
ווי ס'פֿלאַטערט אויף און אָב — — —
די שאַטענס ווערען דאָפעלט שווער,
און פֿאַרען אויף מיין קאָפּ.

דאס ליעד פֿון שמערץ — איך הער מ'ך צו,
ווי אונטער דיניע הענד
צעוואַקסט עס זיך, און דו, און דו
בארוהינסט עס צו ענד.

די שאַטענס ווערען דאָפעלט שוואַרץ,
און שמיל ווערד דאָס קלאַויער —
איצט לעג דיין אויער אויף מיין האַרץ —
איצט שפיעלט אין האַרץ ביי מיר.

זי איז אזוי ווייס . . .

זי איז אזוי ווייס, ווי דיין זעעלע,
די הייליגע ליעבע, מיין קינד,
זי איז אזוי ווייס, ווי דיין זעעלע,
זי איז אזוי קלאָר, ווי דיין האַרץ —
דאָך אָפֿט זעהען מענשען זי שוואַרץ,
ווייל מענשען, זיי זענען אָפֿט בלינד —
זי איז אזוי ווייס, ווי דיין זעעלע
די הייליגע ליעבע, מיין קינד.

זי איז אזוי ווייך, ווי דיין אָטעם,
די בליהענדע ליעבע, מיין קינד,
זי איז אזוי ווייך, ווי דיין אָטעם,
זי איז ווי א קינדערש געבעט —
דערפאר ווערד זי אָפֿטמאָל פֿאַרוועהט
ביים הויך פֿון דעם לייכזעסטען ווינד —
זי איז אזוי ווייך, ווי דיין אָטעם,
די בליהענדע ליעבע, מיין קינד.

זי איז אזוי ווייס, ווי דיין זעעלע,
די שטראַהלענדע ליעבע, מיין קינד,
זי איז אזוי זיס, ווי דיין אָטעם,
זי איז אזוי ריין, ווי דיין בליק —
און אָפֿט ס'מען מענשען איהר בליק,
און אָפֿט מאַכט זי שווינדען א ווינד —
דאָך אייביג באוואוינט זי די זעעלע,
וואָס איז ווי די דינגע, מיין קינד.

ד י י נ ע ה ע נ ד

דאָס שטילע ליעד פֿון דיינע הענד
באָנעהר איך, קינד, צו הערען,
דאָס שטילע ליעד פֿון דיינע הענד
איין מיין צעברענטען שטערען.

דאָס שטילע גוט'ס פֿון דיינע הענד
באָנעהר איך, קינד, צו פֿיהלען,
דאָס שטילע גוט'ס פֿון דיינע הענד.
וואָס האָנען שמערצען שטילען.

די שטילע פראַכט פֿון דיינע הענד
באָנעהר איך, קינד, צו בינדען
צו מיינע הענד, פֿון זינד פֿאַרברענט,
עס זאל מיין זינד פֿאַרשווינדען.

דאָס שטיל געבעט פֿון דיינע הענד
באָנעהר איך, קינד, צו וועקען —
דאָס שטיל געבעט פֿון דיינע הענד
פֿאַר מיין נשמה'ס פֿלעקען.

ד ע ר נ א כ ט פ א ל ט ע ר

געדענקסט? מיר זענען שמיל געזעסען,
כאָטש ס'האָט אונז קיינער נישט באוואכט . . .
דיין אויג געשפינט האָט גאָלד'נע טרעסען,
אין מיינעם האָט געווינט די נאכט . . .
כ'האָב נישט געקוקט דיר גלייך אין ד'אויגען —
צו העל געשיינט האָט דיין געזיכט — — —
. . . א נאכטפֿאלטער איז אימגעפֿלויגען,
און האָט געצויגען זיך צום ליכט . . .

אין דרויסען איז די נאכט געלעגען,
אין דרויסען און ביי מיר אין האַרץ —
און פֿון דערווייטען, מיר אַקעגען
ביסט דו געזעסען . . . האָסט מיין שמאַרץ
דערזעהן מיט דינע גוטע אויגען —
און כ'האָב דערהויבען מיין געזיכט — — —
. . . דער נאכטפֿאלטער איז דורכגעפֿלויגען
צוויי־דריימאָל דורך דער פֿלאַם פֿון ליכט . . .
צוויי־דריימאָל האָט דיין בליק באַריהרט מיך,
און ס'איז מיר שוין גענוג געווען . . .
מיין האַרץ, דאָס קינד, האָט שוין געפֿיהרט מיך
אויף וועגען העל און וואונדערשעהן . . .

ווי קינדער האָבען מיינע אויגען
געזויגען גליק פֿון דיין געזיכט — — —
... דער נאַכטפֿאלטער איז אומגעפֿלויגען
ווי גליקבאַרוישט אַרום דעם ליכט . . .

כ'האָב דאָן געטראכט: די צייט פֿון וואונדער
איז נישט פֿאַרביי — זי לעבט אַצינד . . .
— האָסט נישט געמאַכט מיין האַרץ געזונדער!
א רגע מיטלייד היילט קיין וואונד . . .
געדענקסט? דאָס גאָלד פֿון דיינע אויגען
האָסט דו געשיט אויף מיינ געזיכט — — —
... דער נאַכטפֿאלטער איז צוגעפֿלויגען,
און האָט פֿאַרברענט זיך ביי דעם ליכט . . .

K

פֿון ציקל: «דער נער בליהען»

נישט איין געוויינטאג ווארט מיך נאָד,
און נישט איין נאכט אהן שלאָף,
און נישט איין בליק פֿיל קעלט פֿון דיר,
וואָס ברענט ווי גאָטס אַ שטראָף.

און נישט איין וואָרט וועט קומען נאָד
פֿיל גיפֿט פֿון דיר צו מיר,
אין טויזענד מאָל וועל איד נאָך שטעהן
אַ בעטלער פֿאַר דיין טיר.

און ווי אַ בעטלער וועסטו מיך
פֿאַרשפּאַטען טויזענד מאָל —
כאָטש כּוועל אין מיינע ליעדערס גלוט
דיר שמיַעדען גאלד אָהן צאָהל.

*

איד בענק נאָך דיר! צו ציטערדיגע בלומען
פֿון שטורם באַוועגט, אין גלייך מיין בענקענד האַרץ!
איד בענק נאָך דיר — כאָטש ביסט צו מיר געקומען
דורך נאכט און ווינד, דורך שאַטענס שויער און שוואַרץ;
איד בענק נאָך דיר! איד האָב אַרומגענומען
אין הייסען טרוים און דריק צום הייסען האַרץ
פֿיל ליעכעסבענקשאַפֿט און פֿיל בענקשאַפֿטסשטאַרץ
דיין בילד, פֿיל דרפֿט פֿון יונגע רויזענבלומען.

— איד בענק נאך דיר! כווייל וויינען, וויינען, וויינען —
 ביז דו וועסט הערען מיין געוויין פֿיל פיין,
 ביז ס'וועט דער נלאַנג פֿון מיינע טרעהרען שיינען
 דורך שוואַרצער נאכט צו דיר אין שטיב אריין.
 איד בענק נאך דיר! כווייל וועקען מיט געוויינען
 דיין אויג פֿון שלאָף און אויך די זעעלע דיין,
 ביז אין דיין האַרץ, דעם זעלט'נעם ערעלשטיין
 וועל איך געקריצט דאָס וואָרט פֿון ליעבע ליינען.

— איד בענק נאך דיר! איד וויל פֿאַר דיר מיך קלאַגען —
 דאָך ווייט ביסט דו און הערסט נישט אויף דיין קנעכט.
 איד בענק נאך דיר! אַ טרוים ברענגט דיך צו מאַגען,
 דאָך מאכט דער טרוים מיין האַרצען מעהרער שלעכט!
 איד בענק נאך דיר! עס איז נאך ווייט צום טאָגען —
 די נאכט איז לאַנג, די לענגסטע פֿון די נעכט!
 איד בענק נאך דיר! פֿון האַרץ דאָס ליעד זיך ברעכט,
 וואָס וועט אמאָל צו שפעט פֿאַר דיר זיך קלאַגען.

*

אַ קינד, זאָל מיין הימעל נאך שוואַרצער זיך פאַרבען,
 נאך רויטער דיין האַנד פֿון מיין בלוט —
 איד וועל נישט דערלאָזען, מיין ליעבע זאָל שטאַרבען,
 מיר איז אזוי גוט, אזוי גוט!

— איד וועל נישט דערלאָזען, מיין ליעבע זאָל שטאַרבען —
 מיין ליעבע וועט שטאַרבען מיט מיר,

מיין ליעבע, די רייכע און זינגע פֿאַרבֿען,
און רייכע און שאַטענס אַהן שיעור.

און צייטענווייז דאַכט זיך מיר גאַר, אז מיין ליעבע
וועט לעבען נאָך מיר און נאָך דיר,
און טויזענדער ליעבענדע, טויזענדער טריבע
א טרייסט וועלען האַבען אין איהר.

*

דער ים מיט טרויער איז געשלאָפֿען,
דער ים מיט טרויער איז ערוואַכט —
עס האַבען וויעדער זיך געטראָפֿען
מיין אויג, וואָס וויינט און דיינס, וואָס לאַכט.

עס האַבען וויעדער זיך געטראָפֿען
מיין האַרץ, דאָס שיף און דיינס, דער פֿעלו —
איצט איז אויף רעמונג נישט צו האַפֿען,
דאָס בייזע שפּיעל וועט זיין אַ שנעלס.

מיין האַרץ, דאָס שיף, געפֿילט מיט קלאַגען
טרייבט ווילד צו דיר דעם שטורעםס וואַט —
דער ים מיט טרויער וועט באלד טראַגען
אויף זיינע כוואַליעס טייבען בלוט.

*

איד דאַנק אייך, אויגען! וויעדער ציהט איהר —
איהר ציהט מיך צו און מאַכט מיר שמאַרץ;

איך דאנק אייך, שמארצען! וויעדער גליהט איהר —
איהר גליהט מיר אויס א כשר הארץ.

א הארץ, מיין הארץ, דיר איז געגעבען
א גרויסע גרויס, א גליקליך גליק.
א הארץ, מיין הארץ, וועסט אייביג לעבען,
כאטש איך צערייס דרך שטיק פאר שטיק.

א הארץ, מיין הארץ, מען וועט געדענקען
אין טויזענד ליבעס דייע וועהן —
אין טויזענד ברוסטען וועסטו בענקען,
אין טויזענד דורות אויפערשטעהן.

*

פארהילט האט א געבעל דאס הייז פון מיין ליבעסטער,
איך שטעה פון דער נאהענט און קאן עס נישט זעהן —
מיין הארץ, ווען ביזאל וועלען, וואלט איך דיר דערצעהלען.
אז קיינמאל איז דא אזא הויז נישט געווען.

מיין הארץ, דו ביסט נאריש, דו וואלסט מיר געגלויבט עס,
דו גלויבסט אזוי לייכט א נישט-אמת'ן ווארט —
דאך, הארץ מיינס, מיין היינטיגער ליגען, ער וואלט דיר
אויף שפעטער דעם שמערץ פון פיעל ליגענס פארשפארט.

א הארץ מיינס, איך ווייס דאך — דאס הויז דארט אין געבעל
וועט מארגען ביים זונשנין דיר ווינקען מיט גליק...
א הארץ מיינס, עס שרעקט מוז דיין קינדישעם גלויבען
א מידעלשען ווארט און א מידעלשען בליק...

צעהן פֿענסטער האָט דאָס הויז —
דורך וועלכען קוקט מיין ליעב אַרויס?
צעהן פֿענסטער האָט דאָס הויז —
איך קוק מיר דאָווינען אַרױס!

און טירען איז דאָ פֿיער —
דורך וועלכער קומט מיין ליעב צו מיר?
איך געה פֿון מיר צו מיר —
און טירען איז דאָ פֿיער !

דאָך, קומט אַרױס מיין קינד,
דערפֿיהלט מיין האַרץ געשווינד —
א זיסען דיפֿט ברענגט מיר דער ווינד,
ווען ס'קומט אַרױס מיין קינד.

און קומט מיין מלאך גוט,
דאן שטעהט זי א מינוט —
ס'האָט זעכציג רגע'ס די מינוט,
ווי איז מיר אזוי גוט !

*

מיין לעבען, מיין לעבען, די נאכט זי איז העל,
דער וועג אזוי נאָהענט צו דיר —
איך שטעל מיך אַנידער ביי מיר אויף דער שוועל,
דערזעה איד דורך ביימער דיין טיר.
איך שטעה און איך קוק, און אין טויזענדער שטיק
צערײסען די פֿלאמען מיין האַרץ !

דער שניי אויף די ביימער צעשמעלצט פֿון מײן בליק —
דיין מיר שטעהט פֿארשלאָסען און שוואַרץ.

*

איבער דערנער וועל איך לויפֿען
דורך אַ האַלבער וועלט,
בױ איך וועל דיין ליעבע קויפֿען,
פֿאַר מײן זעעלעס געדד.

איך וועל קויפֿען דיײנע אויגען
פֿאַר די נעכט אָהן שלאָף,
וואָס זײ האַבען זיך געצויגען
אײביג, אָהן אַ סוף.

דיײנע האַר וועל איך מיר נעהמען
פֿאַר מײן טרויער שוואַרץ;
דיײנע הענטלעד פֿאַר דעם קלעמען,
וואָס באַדריקט מײן האַרץ;

און דאָס ווייסקײט פֿון דיין שטערען,
און דיין חן, וואָס בלענדט —
פֿאַר דעם פֿײער פֿון באַנעהרען,
וואָס האַט מיך פֿאַרברענט.

און די ליפֿען פֿיר מיט לעבען —
פֿאַר מײן בלוט, וואָס גליהט!
און דיין האַרץ וועסט דו מיר געבען
פֿאַר מײן שענסטען ליעד.

פֿין דן יוואנדער-ליעדער

צו דער ליעבסטער אין דער ווייטען :
כיטראכט פֿון דיר, געליעבטע מיין,
ווען דער טאָג פֿאַרנעהט אין טרויער,
ווען די נאכט קומט אָן אין פיין.

צו דער ליעבסטער אין דער ווייטען :
כיווין און ווין, געליעבטע מיין,
ווען דער חלום ברענגט דיין בילד מיר,
ווען די טרוימען שמיל פֿאַרנעהן.

צו דער ליעבסטער אין דער ווייטען :
יעדען טאָג, געליעבטע מיין,
וועט די זון איהר ליכט פֿאַרשפרייטען —
וויס, זי שיינט נאָר דיר אליין.

צו דער ליעבסטער אין דער ווייטען :
אין דער נאכט געליעבטע מיין —
פֿאַלט אַ שמערען פֿון זיין הימעל,
וועט עס מיין נשמה זיין.

*

אַ גאַנצע נאכט איבער'ן ים געקוקט
צו יענער זייט, וואו דו פֿאַרברענגסט —
אַ גאַנצע נאכט איין וואָרט געשיקט :
געדענקסט ?

און ס'האט דער מאָרגענווינד געבראכט
— אין ענפֿער טיר אויף מיין געוויין —
ס'האט קאלט דער מאָרגענווינד געלאכט:
אוי ניין!

*

איך האָב זיי געזעהען, די פֿייגעלעך קליין,
זיי זענען געפֿלויגען אין זונגען שוין,
זיי זענען געפֿלויגען מיט פֿרייד און מיט גליק
אריבער דעם ים צו די נעסטער צוריק.

און כ'האָב מיך דערמאנט, וואָס כ'פֿאַרגעס נישט קיין מאָל:
דאָס נעסט פֿון מיין הארצען, דאָס שטעדטעל אין טאָל;
מיין בליק האָט מיט טרעהרען די פֿייגעל באַגלייט —
געליעבטע, דיין נאַכטינאַל בלייבט אין דער ווייט!

*

דער טרויער איז געקומען,
מיין אלטער, גוטער פֿריינד,
און האָט מיט מיר אין שטיצען
א גאַנצע נאַכט געוויינט.

און כ'האָב איהם שטיל געזעגענט
מיט אויגען טרעהרענרויט:
ווען דו וועסט וויעדער קומען
ברענג מיט דעם פֿריינד, דעם טויט.

*

דו הארטע, דו צארטע, דו שטילע,
דו פייניגסט מיין הארץ אין דער שטיל,
און צייטענווייז דאכט מיר אפילו,
אז ס'טרוימט זיך מיר נאָר מיין געפֿיהל.

און צייטענווייז מיין איך אפילו,
אז כוועל נאָך ערוואַכען פֿון טרוים —
דאָך צייטענווייז וויין איך אַ תפילה,
וואָס בעט אויף דעם טויט זיך אין טרוים.

*

וויפֿיעל טרויער, וויפֿיעל טרעהרען —
און דאָס האַרץ איז נאָך נישט מיט,
און מיין האַרץ, עס לאַזט אלץ הערען
נאָך אַ ליעד און נאָך אַ ליעד,

און מיין האַרץ, עס קלויבט ווי פֿערעל
וואַרט צו וואַרט און קלאַנג צו קלאַנג —
וויפֿיעל טרויער, וויפֿיעל טרעהרען
וועט נאָך ווערען צו געזאָנג!

*

קומט די רוה צו מיר צו געהן,
לאַכט זיך אויס פֿון מיר:
וואַרום לאַזט די אָפֿען שטעהן
הארצענס טויר און מיר?

לאז דיין הארץ נישט אפֿען שטעהן —
רויבער לאָקט זיין ציער !
שליעס דיין הארץ איף שלעסער צעהן —
און כװעל זיין ביי דיר.

*

דו פֿייגעלע אין הארץ ביי מיר
פֿארמאכט אויף הונדערט ריגעלעך,
וואָס קלאַפּסטו מיט די פֿליגעלעך,
וואָס ציטערסטו אזוי ?

אָ ווארט נאָך, ווארט אביסעלע,
באלד פלאצט מיין הארץ, דאָס שטייגעלע,
דאָן פֿליהסטו, אָרים פֿייגעלע,
באפרייט צים הימעל בלוי . . .

*

שטיל געוואָרען איז דאָס הארץ —
הארץ, וואָס האָט דיך שטיל געמאכט ?
ס'האָט מיך שטיל געמאכט די נאכט
מיט איהר שווייגען טיעף-קלוג-שוואַרץ.

פֿיל געוואָרען איז דאָס הארץ —
הארץ, וואָס האָט דיך פֿיל געמאכט ?
ס'האָט מיך פֿיל געמאכט דער שמאַרץ,
וואָס איז שוואַרצער נאכט ערוואכט.

*

עם ציהען זיך וועגען אויף מײלען די לענג —
 און קײנער פֿון זיי פֿיהרט צו דער, וואָס איך בענק —
 עם ציהען זיך וועגען אַהין און אַהער,
 אויף יעדען פֿון זיי בלאַנצט מיין איינזאַמע טרעהר,
 אויף יעדען פֿון זיי בלאַנצט מיין איינזאַמע טרעהר —
 אויף יעדען פֿון זיי בין איך איינזאַמער מעהר.

און וואַנדערען וועל איך טאָג־אײַן און טאָג־אױס,
 און קײנמאָל נישט רױזן אויף איהר רױגען שױס;
 און וואַנדערען וועל איך שױן אייביגע צײַט,
 ווייל די, וואָס איך בענק נאָך איהר זיצט אַזוי ווייט;
 ווייל די, וואָס איך בענק נאָך איהר זיצט אַזוי ווייט,
 און געהט נישט אַקעגען — און ווייסט, אז איך לײד.

און האָסטו מיר געשניטען
 דאָס גליק פֿון האַרץ אַרױס —
 דיין האַרץ האָט שטײל געליטען
 אַ שמעֶרין, ווי מײנער גרױס.

און האָסטו מיך פֿול באַנגען
 פֿאַרשױסען פֿון דיין ברעג —
 דיין זעל איז מיטגענאַנגען
 צו בלאַנזען אויף מיין וועג.

און כױיס, דו וועסט פֿאַרבלייבען
 פֿאַרײַתום'ט און אַלײן.

ווען ס'וועט א שטורם פֿארטרייבען
מיין שיף אין טויט אַרײַן.

*

און געלאזט האָב איך זי אין א קורצינקען קלייד,
און געטראָפֿען אין לענגערע קליידער —
און גענאָנגען בין איך מיט א הארציגען לײַד,
און דאָס לײַד איז געוואַקסען כסדר.

און גענאָנגען בין איד מיט א סוד אין דעם האַרץ,
און איך קום מיט אן אָפֿענעם האַרצען —
הינדערט מיילען צופֿריהר געהט אַ ליעדעל פֿאַר מיר,
געהט אַ ליעדעל פֿון ליעבע און שמאַרצען.

הינדערט מיילען צופֿריהר געהט אַ ליעדעל פֿאַר מיר —
האַסמי, לײַבע, דאָס ליעד מײַנס פֿאַרנימען?
„יאַ מיין ליעבער, געוויס — אָבער דו אַלײַן ביסט
הינדערט מיילען צו שפעט שוין געקומען“.

*

עס זענען נאָך ימֿען געבליבען
כײַזאַל צײַכנען מיין וועג אויף זיי,
עס זענען נאָך וויסמען געבליבען
כײַזאַל קיהלען אין זיי מיין וועג,
עס זענען נאָך פֿעלזען פֿאַרבליבען
כײַזאַל זינגען פֿאַר זיי מיין ליעד —
נאָך איז נישט מיין גאַנצער ווינטער,
מיין גרויסער ווינטער פֿאַרבליהט.

מיידעל, מיידעל, מיין טרויער, מיין פֿרייד!
וואָס העלפֿען די ליעדער, וואָס העלפֿען די רייד?
וואָס העלפֿט מיר, אז כ׳האַב אין מיין ליעד דיד געקושט —
וואָס העלפֿען די רייד, אז דו ענפֿערסט מיר נישט!

מיידעל, מיידעל, מיין וועהטונג, מיין גליק!
אַט שענקסטו א בליק און אַט נעמסטו צוריק!
דיין זעעל צו זעהן איז ווי די זון צו זעהן שווער —
אַט טרוקענט מיין טרעהר, און אַט גיעסט זיך מיין טרעהר.

און כווייס נישט, צי איז נאָר אַ טרוים, וואָס איך לייד,
און כווייס נישט, צי ביסטו נישט טויזענד מייל ווייט,
מיין טרויער, מיין פֿרייד, דו מיין גליק און מיין שמאַרץ —
מיידעל, מיידעל, דו האַרץ פֿון מיין האַרץ!

*

אין שפעטער נאכט וועל איך דעם לאָרען שליעסען,
דאָס פֿענסטער שליעסען און די טיר פֿאַרשליעסען,
און לעזען בריעה, וואָס דו האָסט נישט געשריבען,
און פֿרעהען מיך מיט נישט-געשיקטע גריסען.

און ווייסטו, ווי מען טוט אַזאַלכע זאַכען? —
מען לעגט, דאָס פנים צו דער וואַנד, און קלערט זיך:
אַ גרוס איז יעדער קלאַפֿ פֿון ווינד, וואָס הערט זיך,
אין אַ גוטער בריעה וועט אין טרוים מיך גליקליד מאַכען.

*

ווי לאנג, ווי לאנג, ווי לאנג, ווי לאנג, ווי לאנג נאך וועל איד,
ווי לאנג נאך ווארטען אויה דיין גומען ווארט!
א זעה, א זעה, דאס נאנצע הארץ פארשטעל איד —
און ס'בלענדט מיין העלע ליעב' דאס אויג דיר פארט.

דער טאג פארשווינדט, די נאכט קומט מיר אקעגען,
און ווי א קינד אנטלויפט די פרייד פון מיר —
ווי לאנג, ווי לאנג, אויף וויפיעל פֿרעמדע וועגען
וועל איד נאך בלאַנזען געהענדיג צו דיר ?

ווי לאנג, ווי לאנג, און וויפיעל טויזענד ליעדער
וועל איד דיין לויב צעטראָגען אויה דער וועלט —
ביז ס'זינקט מיין קאָפּ ביי דיר אין שוים אַנדער,
ווי שפעט אין הערבסט אַ שווערע זאנג אין פֿעלד !

*

האַסט באַשטריקט מיך, ליעבסטע מיינע,
האַסט באַנליקט מיך, ליעבסטע מיינע,
ווי אַ דופֿט, וואָס קומט אַקעגען —
ווי אַ פֿריינד אויף פֿרעמדע וועגען.

און איד טרוי דיר, ליעבסטע מיינע —
און איד ביי דיר, ליעבסטע מיינע,
קיין פֿארשלאָס פֿאַר דייןע דופֿטען,
חיין פֿאלאצען און דער לופֿטען.

*

און קומען געדאנקען — זיי זאגען דיין נאָמען,
און האָב איד אַ טרוים — איז פֿון דיר:
די שעהנקייטען דיינע ווי בלוימיגע זאָמען
זיי רוהען און בליהען אין מיר.

און פֿאלען די שאַטענס, דאן הער איד די ווערטער,
וואָס דו האָסט געזאָגט אין דער שטיל —
און שווינדען די שאַטענס, דאן ווער איד פֿארקלערטער,
ווייל ביווייס, ס'איז צו פֿיעל וואָס איד וויל.

און קומען די ליעדער ביים וועהרטאָגנס גסיסה,
פֿאַרנעס איד אָן אַלץ, נאָר דין גישט.
ווי קאָן איד פֿאַרנעסען. מיין לויבע, מיין זיסע,
אז ב'האָב נאָך דיין ליפּ גישט געקוישט?

*

איין זין שיינט מעגליך דיר און מיר,
אין אפשר קימט דער זעלבער ווינד,
וואָס וויעגט די גראַזען פֿאַר מיין מיר —
און קיהלש דיין הויסען שטערען, קינד.

און אפשר פֿיהלסטו אין דער רוה,
וואָס ס'ברענגט די נאָכט אַקעגען דיר
דעם טרוים, וואָס שליעסט מיר ד'אויגען צו
און עפֿענט מיר דיין ווייטע מיר.

*

און יעדער שמורעם טרייבט צו דיר
מיין שמורעם-מיעדע זעעל צוריק —
אָ עפען מיר דיין ענגע טיר,
און גיב מיין זעעל דאָס פֿיער-ווענד-גליק.

און נאָר אין נעכט, ווי העלע טעג,
און נאָר אין טעג, ווי שוואַרצע נאכט
לאָז פֿריי מיין זעעל אויף איהר געיעג —
און זינג דאָס ליעד, וואָס זיהאָט געבראכט.

*

איך וועל קומען אהיים אין א גאלדענעם טאָג,
ווען דער זומער וועט וואוינען אין גארטען —
איך וועל ברענגען אהיים דאָס פֿארמעגן, וואָס כִּי־פֿארמאָגן:
א לייעדל פֿון ליעבע, א וואַנדער־ערקלאָג,
א לייעד פֿון פֿארלוירענעם באַרטען.

און אקעגען וועט קומען מיין מוטער פֿיל פֿרייד,
און לאכענדיג ווישען די טרעהרען;
און די שוועסטער אין לענגער־געוואָרענעם קלייד
וועט קומען מיט קישען און צערטליכע רייד,
און פֿייכט וועט דעם טאטענס אויג ווערען.

און ביים שכן אין גארטען וועט שווייגענדיג שמעהן
א מיידעל מיט גאלדענע בליקען — — —
כיוועל דעם טאטען נישט זעהן, כיוועל די מאמען נישט זעהן —
עס וועט קומען א לייעד צו מיין הארצען צו געהן,
א לייעד פֿון געפֿינענע גליקען.

דאָס מײדעל, וואָס האָט מיך נישט לייעב...

דער גאַרטען — אַ גאַרטען מיט ליליע און רויז,
און די שטוב איז אַ פֿריינדליכע שטוב,
און דאָס מײדעל, וואָס קוקט פֿון דעם פֿענסטער ארויס
איז דאָס מײדעל, וואָס האָט מיך נישט לייעב.

קום איך מאַרגענס צו געהן, געהם פֿון גאַרטען אַ בלום
אין איך ברענג זי אריין אין דער שטוב,
און מען רעדט, און מען לאַכט — אין אַ ווינקעלע שטום
זיצט דאָס מײדעל, וואָס האָט מיך נישט לייעב.

געה איך מיטאַנס פֿאַרביי, זינג אַ ליעדעל מיר פֿריי,
שיק פֿון ווייטען אַ גרום צו דער שטוב,
ענפֿערט יעדער צוריק — דאָך קיין איינציגער בליק
פֿון דעם מײדעל וואָס האָט מיך נישט לייעב.

כִּי קום אין אָבענד צו געהן, ברענג אַ ביכעלע שעהן,
לעז עס הויך אין דער ליכטיגער שטוב;
ס'בוך פֿון לייעכע דערצעהלט — ביי דעם טישעל נאָר פֿעהלסט
אָפֿט דאָס מײדעל, וואָס האָט מיך נישט לייעב.

* * *

איז דער זומער אַוועק, שטעהט מיין פֿוהרעל געשפּאַנט
און געזעגענען קום איך די שטוב —
מיט אַ טרעהר אין דעם אייג, מיט אַ בלוים אין דער האַנד
זיצט דאָס מײדעל, וואָס האָט מיך נישט לייעב.

פֿאלט א טרעהר אויף דער בלוס, פֿאלט די בלוס אויף דער ערד.
אין דאָס קינד פֿאלט אַרײַן אין דער שטוב —
אין אַ ווינקעלע שטיל האָב אײַך ווײַנען געהערט
אַך, דאָס מײדעל, וואָס האָט מײַך נישט ליעב.

און געזענענט, און אויס! כ'הייב פֿון דר'ערד אויף די רױז —
און דער וועג פֿיהרט אַוועק פֿון דער שטוב ;
כײַ דעם פֿענסטערעל שטעהן האָב אײַך ווײַט נאָך געזעהן
דאָרט דאָס מײדעל, וואָס האָט מײַך נישט ליעב.

און אַ יאָהר, עס פֿאַרפֿליהט ; און דאָס הײַנטיגע ליעד
שרײַב אײַך דאָרט אין דער פֿרײַנדליכער שטוב —
סײַבליהט אין גאָרטען די רױז, און כײַ מיר אויף דעם שױם
זיצט דאָס מײדעל, וואָס האָט מײַך נישט ליעב.

פֿון: וואָלד אויס, וואָלד איין.

און ווייל דיין טיר איז צו פֿאַר מיר,
און אויך אזוי דיין האַרץ —
געקאָמ גאָט מיט מיר פֿון טיר צו טיר,
און אויך פֿון האַרץ צו האַרץ.

און אַלץ, וואָס איך פֿאַרליער ביי דיר,
אַל, אַל מיין פֿרײַד און פֿריעד
שענקט גאָט ביי גוטע מענשען מיר
און ביי מיין גוטען ליעד.

*

עס איז נאָך פֿאַרהאַנגען דער הימעל דער בלויער,
און בערגער, און וואַלקען, און ווינד —
צו וואָס אַלץ דערמאַנען מיט טרעהרען מיט טרויער
די ליעבע, דאָס שטערבליכע קינד?

לאָז רוהען, לאָז רוהען, און זאָל זײַן פֿאַרגעסען
דער חלום, וואָס האָט קײַן באַשטאַנד —
און פֿלאַנץ דייע ליעדער, ווי שטילע ציפֿרעסען
ביים טויר פֿון פֿאַרגעסענהייטס־לאַנד.

*

און וויפֿעל ביזאָל קלערען צו האַלטען די טרעהרען,
איך וויין, און איך ווייס נישט אַליין;
סישניידט דורך מיט אַמאָל ווי אַ פֿאַלענדער שטערען
די נאַכט פֿון מיין האַרצען דיין חזו.

און טײַען צעניקסט דאן, פֿון טרויעד געטראָפֿען,
און דעפֿטעט פֿאַרצווייפֿעט און זיס
מיין בליהענדע לייעבע, מיין צערטלכעס האָפֿען
ווי בלומען, געטרעטען מיט פֿיס.

*

איך האָב מיך דערמאנט אָן דיין לייעבליכער האַנד —
זײַהאַט קײַנמאָל מיך נאָך נישט מיט לייעבע באַריהרט;
צײַ מוז אַזוי זײַן און צײַ איז נישט קײַן שאַנד
אַז כײַהאַב בלוז דאָס לײַד פֿון דער לייעבע געשפּירט?

צײַ איז אַזאַ רעכט אין דעם לאַנד פֿון דער לייעב,
אַז סײַקומט נאָר דעם שלעכטען דאָס גליק אין די הענד?
איך האָב מיך דערמאנט אָן דיין גאַלדענעם בליק
און ווי רײַהאַט זיך קײַהל צו מיר שטענדיג געווענדט.

ווי זיס וואָלט געוועזען דאָס וואָרט פֿון דיין ליפּ —
גלייך זיס ווי דער הויך פֿון דער בליהענדער בלום —
ביים סוף פֿון דעם זומער קוק איך מיך ארום,
אַז כײַגעה אַהן דיין וואָרט צו די ווינטערטעג טריב.

איך געה און דערמאן מיך אַ בילד נאָך אַ בילד,
סײַהט־דורך דורך מיין האַרץ באַלד אַ היץ באַלד אַ קעלט —
איך געה ווי אַ בעטלער אַרום אין דער וועלט,
וואָס לײַכטזיניג האָט ער אַן אוצר פֿאַרשפּיעלט.

די רעדסט פֿין דאנטעס וועה דעם טויזענדפֿאכען,
און פֿון מיצקיעוויטש'ס ביטערער ליעבעס־פֿיין —
ווי קאָנסטו רעדען פֿון אזאלכע זאכען,
און קוקען גלייך אין ד'אויגען מיר אריין ?

איז דיר נישט הונדערטפֿאך געשריי מיין שווייגען ?
און איז מיין שווערע גויט אזוי פֿארדעקט,
אז זאמלען געהסטו רויזען פֿון די צווייגען,
וואו סהענגט מיין הארץ און דערנער אויפֿגעשטעקט ?

*

די שטילע נאכט, וואָס רופֿט מיך „ברודער“,
זי איז מיין אלערליעבסטע שוועסטער ;
דער שלאָף, וואָס שליעסט מיר ד'אויגען־לידער,
ער איז מיין פֿריינד דער אלערבעסטער.

דיין בילד, וואָס כּיקוש אַמאָל אין חלום,
דאָס איז מיין לעבענס גליה, דאָס איינע ;
דער גוטער גאָט, וואָס כּרוף קיין מאָל איהם,
ער איינער זעהט די זעלע מינע.

*

ביי דיר איז דאָס גליק און די רוה,
ביי מיר איז די אומרוה אליין ;
מיין טיר באוואכט שטענדיג דער שמערץ
און ווייזט ווי אַ הונד זיינע ציין.

צו דיר קומט ער מיטערליך צארט
דער שלאָף, וואָס מיין בעט ער פֿאַרמיידט,
און ווייט איז דער טרויער פֿון דיר,
אזוי ווי איך בין פֿון דיר ווייט.

*

דאָס גאָלד פֿון דייע אויגען,
דאָס זילבער פֿון דיין קול
האָט מיך מיט טויענד שטראַהלען
געבלענדט.

דער אַטעם פֿון דיין שוויגען,
דיין שטארקע טייערע רוח
האָט מיר גאָר שמיל געבונדען
די הענד.

דיין ציטעריגער צויבער,
דיין יוגענד רויט און בלאַס
האָט ווייך ארויסגעצויגען
מיין האַרץ.

דאָס פֿייער פֿון דיין ליעבע,
דאָס פֿייער פֿון דיין האַס
האָט זיס מיר אויסגעזויגען
מיין בלוט.

*

*

ווי שווער געוויכט א צארטע וואָג
באדריקט מיין הארץ דער טרוים פֿון דיר,
א יעדער שוידענדיגער טאָג
באצייכענט פֿריש מיט בלוט מיין טיר —
און ס'שטארבט מיט יעדען מאָרגענשטראַהל
די ערשטגעבירט פֿון מיין פֿארלאַנג,
אין שקלאַפֿען געהען פֿריי און פֿראַנק
דורך מיין נשמה'ס בלאַנקען זאל.

דאָך בעט איך נישט דעם שמערץ: „בלייב ווייז!“
ער איז מיין פֿאָטער — איך זיין קינד — — —
א קליינע שטראַף איז, וואָס איך לייד —
די ליעבע איז א גרויסע זינד.

כ'האָב אַפֿט געקלערט פֿון גוט און בייז —
דאָך שלעכטס איז גוט און גוטס איז שלעכט;
ווער ווייסט, צי נישט אויף גאָט'ס געהיים
עס ווערד גאָט'ס הייליגטום פֿארשוועכט — —
אָ האַרץ, פֿון הימעלס גנאָד צעשטערטס,
אד אפֿשר איז עס גאר אויף גוט,
ווען שוויגנאָס קומט דער שמערצענער שמערץ
אין שלאַנט דיר וואונדען מיט זיין רוט.

אָ שמערץ, ווער זאָגט דיר: „געה, פֿארמייד“ — — — ?
דו ביסט מיין פֿאָטער — איך דיין קינד — — —
א קליינע שטראַף איז, וואָס איך לייד —
די ליעבע איז א גרויסע זינד.

די שעה, ווען כ'בלייב מיט דיר אליין,
 — דו הארין פֿול וועה און וואונדענפֿול —
 זי זיצט אין קריצט א קבר-שטיין,
 א, הארין פֿול וועה און וואונדענפֿול — —
 און יעדען טאָג קומט צו אן אות.
 ביז כ'ליין די אויפֿשריפֿט וואָרט ביי וואָרט:
 א הארין, דאָ איז א הייליג אָרט —
 און אויף דיין האָפֿנונג וואקסט דאָס גראָז.

 דאָך זאג נישט צו דעם שמערין: „בלייב ווייט!“
 ער איז דיין פֿאַטער — דו זיין קינד;
 נעהם אָן די שטראַף, מיין הארין, און לייד —
 די לייעבע איז א גרויסע זינד.

 ער געהט דורך מיר, דער וועג פֿון וועה —
 א זעעלע, זעעלע, בלייב אָהן שרעק.
 א גאָט, דו זעהסט מיין זעעלע, זעה —
 זי קושט די שטויבען אויף דיין וועג — — —
 איך זינק, ווי ס'זינקט א וואָג אראָב
 געפֿילט מיט ארצרות, נישט פֿארשווענדט —
 די האנד פֿון גאָט בייגט אָן מיין קאָפּ,
 און ס'פֿאַרט מיין טרעהר אין זיינע הענד.

 א שמערין, איך בעט דיך נישט: „פֿאַרמייד“ —
 דו ביסט מיין פֿאַטער — איך דיין קינד.
 א קליינע שטראַף איז, וואָס איך לייד —
 די לייעבע איז א גרויסע זינד.

*

דאָס מאַרגען און דאָס אָבענד־רויט
האָב איך פֿאַרגעסען צוליעב דיר —
דאָס שעהנע לעבען און דעם טויט
האָב איך פֿאַרגעסען צוליעב דיר.

מיט וואָסער בלום עס בליהט די פֿרייט
האָב איך פֿאַרגעסען צוליעב דיר —
אין ווינדגעבלייכטען בעטרערקלייד
בין איך געזעסען פֿאַר דיין טיר.

און ענגהארציג האָסטו באשענקט
מיין נויט מיט קאַרגען בעטלער־ברויט,
ווען ס'האט די וועלט אין גאַלד געטרענקט
דאָס מאַרגען און דאָס אָבענד־רויט.

*

לאנג וועט נישט דויערען, קינד מייןס, דו קינד —
און „גליק“ וועסטו רופֿען, וואָס היינט רופֿסטו „זינד“,
און ליעב וועט דיר ווערען, וואָס היינט איז דיר פֿרעמד,
און ווייטס אזוי נאָהנט, ווי דאָס אייגענע העמד.

און געהן וועסטו דעמאָלט מיט בענקשאַפֿט אין בליק
צו רופֿען צוריק דאָס פֿאַרשטויסענע גליק,
און פֿריינדליכע ווערטער וועט טראַגען דיין ליפ —
דו בלוט פֿון מיין האַרצען און טייל פֿון מיין ריפֿ.

דאָך דעמאָלט וועט לוייערען, קינד מייןס, דו קינד,
מיט וועלטשטויב באדעקט און באַפֿלעקט שוין מיט זינד

דאָס גליק דאָס פֿאַריאַנטע אין מיטען דעם פֿעלד —
און פֿינדליך באַפֿאלען ביי נאַכט דיין געצעלט.

*

זאָג, ווי זאָל איך פֿאַרטרייבען די געדאַנקען,
וואָס רינגלען מיך אַרום ווי בייזע הינד?
און וואָס טון מיט די צערטליכע געשאַנקען,
וואָס ס'גרייט פֿאַר דיר מיין יונגעס בלוט אָהן זינד?

זאָג, וואו און וועמען זאָל איך דאָס פֿאַרטרויען,
וואָס ב'האַב צו זאָגען דיר און דיר אליין —
און ווער איז ווערט פֿון צווישען טויזענד פֿרויען
מיין זיס געזאַנג און ביטערליך געוויין?

*

פֿול דערנער זענען מיינע וועגען אלע —
עס בליהט אויף זיי די רויו, מיין שוועסטער-כלה.

אַפֿט מאַכען שטיינער שטרויכלען מיך אין מיטען —
אין מיילענשטיינער האָב איך זיי פֿאַרביטען.

אַפֿט זינקט גאָטס שווערע האַנד אויף מיר אַנידער
און שלאָגט מיין האַרץ, דאָן טרייסט איך מיך מיט ליעדער.

עס פֿאלט א שאַטען איבער מיינע וועגען —
דאָס קומט דאָפֿון, וואָס ב'געה דער זון אַקעגען.

*

ז'האָט קיינמאָל נישט געהערט צום קרייז פֿון יענע מיידלעך,
וואָס געהען אים אין גאס צו צוויי, צו דריי, צו פֿיער,
און קוקען ווי פֿאַרבענקט, און רוישען מיט די קליידלעך,
און רעדען שעה'ן-לאַנג, און בלייבען פֿרעמדע דיר.

זי איז אַ קינד פֿון די, וואָס שפּיעלען נאָר מיט שוועסטער,
דאָס פֿייער פֿון דעם האַרץ שמייערט זייער בליק צו שטאַהל—
און אַך, דאָס גוטע וואָרט איז זייער שאַץ דער גרעסטער,
זיי גיבען עס צו קאַרג, און אַך, צו שפּעט אַמאָל.

*

דריי יאָהר האָב איך געוואַכט
נאכט-נעכטליך פֿאַר איהר טיר,
דריי יאָהר האָט זי געלאַכט
און נישט געקוקט אויף מיר;
איין יאָהר האָב איך פֿאַרבראַכט
אויף הונדערט מייל פֿון איהר —
דאָס יאָהר האָט אויפֿגעמאַכט
איהר הערצעלע פֿאַר מיר.

I

„א שטיין ביים וועג מיין קישען
דאָס לאנגע לעבען לאנג —
היינט איז דיר לעב מיין לעבע,
און מאָרגען מוט דיר באנג.“

— און איז מיר לעב דיין לעבע,
ווי קאָן זי באנג מיר מוז?
א שטיין ביים וועג דיין קישען,
און איד וועל מיט דיר רוהן.

„א וואָלקען אויף דעם הימעל,
א דאָרען אויף דעם וועג,
די לעבע איז א טרויער —
אַ פֿרעג ביי לייטען, פֿרעג.“

— וואָס זאָל איד לייטען פֿרעגען,
איך פֿרעג מיין האַרץ אליין;
די דערנער אויף די וועגען,
זיי קאָנען בלומען זיין.

„אין זענען דערנער בלומען,
איז אפֿשר גאָלד די נויט? —
וועסט מיינענד טרעהרען שלינגען
מיט יעדען ביסען ברויט.“

— כױעל שלינגען טױזענד טרעהרען,
און גיעסען טױזענד מעהר —
די לעב' גיעט טױזענד פֿרײדען
פֿאר יעדער איינער זרעהר.

אָ לעבסטע מיינע, לעבסטע,
פֿול גלויבען איז דיין זעל —
דאָך זאָלסטו מעהר נישט גלויבען
דאָס שלעכטס, וואָס איך דערזעהל —

אָ לעבסטע מיינע, לעבסטע,
איך גרייט דיר פֿריד א סך —
דאָס הױז וואָס כױעל דיר בויען,
פֿון גאלד וועט זיין דער דאָך —

„דער וועג, וואָס כױעל דײַך פֿיהרען,
פֿיל בלומען וועט ער זיין,
דו וועסט קיין טרעהר פֿארלײערען
אין גאנצען לעבען דיין“.

— אָ גרייססטו מיר בלויז פֿרײדען,
דו שלעכטער, שלעכטער, איי —
כױאלט תיכף דײַך פֿארלאָזען,
ווען כױעב דײַך נישט אזוי.

II

- און ווילסטו נישט פֿון מיין פֿארמעג —
 ווי וועל איך אוצרות זאמלען קענען?
 און זעה איך דיך נישט אייף מיין וועג —
 ווי קאָן איך מיך צו פֿרייד גענעהנען?
 און האָט דיין בליק מיך נישט געקושט —
 ווי זאָל דאָס גליק אין אויג מיר גלאנצען?
 און נעמסט מיין לעבענס העלפֿט דו נישט —
 איך שליידער עס איוועק אין גאנצען.
 און טרינקסטו נישט צוגלייך מיט מיר —
 איך וויל פֿארדורשטען ביי די קינאָען!
 אין אַהן דער זיסער לאַסט פֿון דיר,
 געליעבטע זעעלע, וועל איך פֿאלען.

III

- עס וועלען ווינטען פֿליהען,
 עס וועלען וואַלדען ציהען,
 זיי ציהען גיך אַוועק —
 געליעבטע, זיי אַהן שרעק.
 עס וועלען שטערען שמראַהלען,
 עס וועלען ליעדער שאלען,
 זיי שאלען נישט צו לאנג —
 געליעבטע, זיי נישט באנג.

עם וועלען יאָהרען געהען
פֿול פֿריידען און פֿול וועהען,
גלייך גוט איז לייך, ווי פֿרייד —
געליעכטע, זיי בערייט!

פֿול שרעק, פֿול הארצלוסט באַנגער
וועט זיין דער וועג דער לאַנגער,
ער פֿיהרט ביים אָבגרונדס ראַנד —
געליעכטע, גיב דיין האַנד!

IV

און וואו זאָל איך בויען דאס זיכערע הויז,
אז נישט אויף דיין ליעבליכען וואָרט?
און וואו זאָל איך פֿלאַנצען מיין ליעבע, די רוז? —
דיין האַרץ איז דאָס זיכערסטע אָרט.

און וואו וועט דעם שטורעם פֿאָרגעסען מיין גייסט,
אז נישט אין דיין פֿריעדליכען בליק?
און ווער ווייסט אזוי, ווי דיין זעעלע עס ווייסט,
ווי גרויס און ווי קליין ס'איז מיין גליק.

V

די לאַנגע יאָהרען, וואָס כּוּהאַב געוואַרט,
וועסט דו די יאָהרען מיר וויעדערגעבען?
די פֿרויסען מיינע, ווי בלומען צאָרט,
וועסט דו ביים אָנהויב הערבסט זיי באַלעבען?

דעם אוצר טרעהרען, וואָס כ'האַב פֿאַרוויינט,
וועסט דו די טרעהרען מיר וויעדערקעהרען?
די קרוין פֿון ליעב, וואָס די יוגענד קריינט,
ווי וועט זי שמעהן אויף מיין מיעדען שמערען?

דעם יונגען גלויבען אָן גושען גליק,
וועסט דו איהם נאָך אין מיין האַרצען וועקען?
אַ זעה, געליעבטע, מיין פֿינסטערען בליק —
וועסט דו פֿאַרטרייבען פֿון איהם די שרעקען?

„געליעבטער מאַן — אַ איך וועל עס טון!
געליעבטער מאַן — כ'וועל דיר געבען אַ זעהן“.

VI

„דו קינד, וואָס ווילסט אַ פֿרוי מיר ווערען,
דו פֿרוי, וואָס ווילסט מיר זיין אַ קינד,
די שכינה רעהט דאָך אויף דיין שמערען —
און זעה — די מענשען זענען בלינד!“

— דו מאַן, וואָס כ'וויל נאָר דיר געהערען,
דו מאַן, דו קינד — צו גוט דיין וואָרט!
די שכינה רעהט נישט אויף מיין שמערען —
אין דייןע אויגען איז איהר אָרט.

„דו רעה, וואָס גאָט האָט מיר געגעבען,
דו גרעסער גליק, ווי כ'האַב באַגעהרט,
דו ליעבע אומרוה פֿון מיין לעבען —
אַ זעה, ווער ווייסט דען דאָ דיין ווערט?“

— דו מיעדער, רוח ביי מיר אין לעבען,
דו טריבער — לאָז ביי מיר דיין טרעהר,
דו שטארקער, נעם מיך מיט אין שוועבען!
ס'איז גוט, וואָס ס'קען מיך קיינער מעהר.

„דו האַרץ, וואָס ווילסט אין דיר מיך שליעסען,
דו זעעל, וואָס לעבען ווילסט אין מיר,
מיין זעעלע ברענט דאָך דיר צו פֿיסען —
און זעה, די וועלט שטעהט קאלט פֿאַר דיר!“

— אַך זעה, דיין זעעל ברענט מיר צו פֿיסען,
און גאָר די וועלט קיקט קאלט אויף מיר —
אַ, לאָז'מיר פֿאַר דער וועלט פֿאַרשליעסען
פֿון אונזער הייליגטום די מיר!

VII

ווי קאָן איך פֿאַרגעסען, געליעבטע, מיין לעבען,
אז דו האָסט דיין האַרץ מיר צו היטען געגעבען?
איך קוק נישט אויף לינקס און איך קוק נישט אויף רעכטס,
איך טראָג עם פֿיל זאָרג, און ס'געשעהט איהם קיין שלעכטס.

ווי קאָנסטו פֿאַרגעסען, געליעבטע, מיין לעבען,
אז דו האָסט דיין האַרץ אין די הענד מיר געגעבען?
אויף רעכטס און אויף לינקס דייןע בליקען נישט ווענד,
האלט צו מיט דיין בליק מייןע מיה-פֿילע הענד.

VIII

און וואָס ס'איז קלאָר אינו ביידען
פֿארשטעהט נאָר זעלטען ווער:
די ליעבע, וואָס וואַרט אויף פֿריידען
צעהן יאָהר און אפֿשר מעהר.

און וואָס ס'איז שווער אונז ביידען
האַלט יעדער פֿאַר גאָר גרינג:
דעם טרוים פֿון גליק פֿאַרקליידען
איז א לייכטען שמעטערלינג.

און וואָס אונז ביידען איז טייער,
איז ביליג אין דער וועלט:
דער ליעבעס הייליג פֿייער,
דער זעעלעס ריין געצעלט.

און וואָס אונז ביידען וועט בליהען
אין שפעטער אָסיען-צייט,
וועט וועק אין לופֿטען פֿליהען
אין לאַנד ביי אדע לייט.

IX

אויף מיינע שפּאַציערגענג דורך גערטען צעבליהטע
פֿאַלט מיר דאַס ליעד איין, וואָס ביזינג וועגען דיר;
עס בעמען זיך סודות, אין האַרץ אָבנעהימע:
אַ זאָג אונז אַרויס מיט די ווערטער פֿיל ציער! —

און ס'פאלען די ווערטער, ווי פערעל צעשיטע
פֿון אונטער דעם שלאָס פֿון מיין האַרצען אָפֿיר —
אויף מיינע שפּאַציערגענג דורך גערטען צעבליהטע
צעבליהט זיך מיין ליעד מיט דער שעהנקייט פֿון דיר.

דו ביסט די נשמה פֿון מיינע געזאַנגען,
מיין זיסטעם פֿאַרלאַנגען ביסט דו און נאָר דו;
אויף וועגען, וואו כּיבּין מיט דער בענקשאַפֿט געזאַנגען
געלעכצט האָט מיין אומרוה נאָך דיר און דיין רוה;
עס האָט מיך דיין צויבער גענומען געפֿאַנגען,
אין יעדען געדאַנק קומט דיין בילד צו מיר צו,
דו האָסט מיך געוועקט צו די שעהנסטע געזאַנגען
און האָסט מיך געוויעגט צו דער ליעכליכסטער רוה.

דו האָסט מיך געבראַכט פֿאַר דיין ריינקייט צו קניהען,
דיין שעהנקייט האָט גלאַנץ אין מיין לעבען געבראַכט,
דו האָסט מיך געזעהן אין די הייליגסטע מיהען,
און מיינע געדאַנקען מיט מיר דורכגעטראַכט —
אויף מיינע שפּאַציערגענג דורך גערטען, וואָס בליהען
האָסט דו צו דער נאַכטיגאַל דאָרט מיך געמאַכט —
און אייביג שוין וועט דורך די בליהערטען ציהען
דאָס ליעד, וועלכעס בליהט מיט דיין זעלטענער פּראַכט.

X

און וואָס איך חלום איז דיין האַנד
 מיין מיַעדען קאָפּ באַריהרענדיג —
 אָ זאָג, צי איז דאָס נישט דאָס גליק?

און וואָס איך חלום איז דיין בליק —
 אַ רעגענבויגען־בריק, געשפּאַנט
 צום באַרטען פֿין דער ליעבעס לאַנד.

און וואָס איך חלום איז דיין ליפּ —
 פֿול זיסקייט און פֿול ביטערניש
 ערוואַרטענדיג מיין ערשטען קוש.

XI

געליעבטע דו, מיין גוט געשיק —
 איין בליק פֿון דיר איז מעהר ווי גליק.

און מעהרער ווי גן־עדן'ס רוח
 איז זיס דיין שוים, געליעבטע דו.

און ס'איז געוויס, אז בעסער איז
 צו קניען אין שטויב ביי דייןע פֿיס,

ווי געהן דורך זיבען הימלענס פּראַכט
 פֿון דייןע אויגען נישט באַוואַכט.

פרינצעסין טויבענהארין

פֿון אלע מיליאָנען מענשענאוונגען
אין זייסיגקייט דאָס אויסדערוועהלטע פֿאָר —
ווי זעלע דופֿטענדיגע, גלאַטע האָר
און איבער זיי דער ליעבעס שטראַהלענבויגען.

א שטערען — לויטער, ווי אַ קינדס געדאַנק,
און הענד, וואָס האָבען קיינמאָל מיך גענרעט,
און ליפען, וואו נאָר אמת ווערד גערעדט,
און וואו אַ יעדעס וואָרט איז זיס געזאָגט.

און אין דער צווייטן צוואַנציג־יעהריגער ברוסט
אַ האַרין, וואָס האָט קיין זינד נאָך נישט געוואוסט,
און וואָס דער אַטעם פֿון דער ליעבעס גאַט
קריצט טעגליך ניי אין איהם זיין צעהנט געבאָט.

און אין דעם גאַטגענשטען טיעפֿען האַרין
אַ שטראַם פֿון מיטליד פֿאַר מײן ים פֿון שמאַרין.

x

* * *

בין איד גענאנגען צעהן יאהר טאג און נאכט —
דאס עלעפסטע יאהר האט צו דיר מך געבראכט.

האב איד געעפֿענט דיין טיר און געזעהן :
דיין פנים דאס שעהנע איז צעהן מאל מעהר שעהן.

האב איד גענומען דיין האנד און געפֿיהלט :
דאס אייביגע גליק האב איד צעהן מאל פֿארשפיעלט.

האב איד געבויגען מיין קאפ אויף דיין שויס —
גיב מיר א גליק, וו' מיין שמערץ אזוי גרויס.

Handwritten signature:
Amel ...
S.P.

* *
*

צוויי גוטע מלאכים באנגלישען
מיין זעל אין איהר מיהפילען וועג,
עס שפיעלט זייער שטראהל אויף די קייטען,
אויף הענד און אויף פיס מיר געלענט.

עס רוהט זייער בליק אויף די גרונטען
פון יעדען געדאנקען אין מיר,
עס מאכט זייער ווארט מיד געזונטען
פון וואינדען, וואס טויטען מיד שיער.

אינאיינעם מיט זייער גענעהנען
גענעהנט צו מיין הארצען די רוה —
די גוטע מלאכים, דאס זענען
מיין כשר'ע מיטער און דו.

און תמיד ווען ס'הארץ ווערד באענגט מיר
אין לעבען פול שמוץ און פול שלעכטס,
ווען כ'פיהל, איד פארגעס וואו גאטס הייך איז,
און בענק נאך דערלייזונג און לעבן —

דערמאן איך צוויי ריינע מזבחות,
פון גאט פאר מיין גלויבען געבוט:
דעם שוים, וואס האט לעבען געשענקט מיר,
דעם שרים, וואו כיוצל רוהן ביז אין שוים.

* *
*

איין שעה אָהן דיר איז אייביג ליד,
איין שעה מיט דיר איז אייביג פֿרייד —
דו ביסט מיין ביטערע און זיסע אייביגקייט.

"גאט פון אברהם"

ערשמער געזאנג פֿון דער נאָך נישט געענדיגטער פּאָעמע:

בנימין און טייבעלע'

שבת פאר נאכט איז געוועזען, די זון האָט שוין מנחה
 געדאווענט
 און איז שוין געגאנגען מיט אייליגע שריט צו דעם וועלדעל
 דעם בלויען,
 וואו ס'האָבען אויף גראָז און אויף בלעטער געלעגט זיך די
 צערטליכע טויען —
 באלד וועט זי דאָס וועלדעל דערגרייכען, פֿון טאָג-וועג
 גערויטעלט, פארהאווענט,
 און וועט זיך דאָרט זעצען א וויילע אין שאַטען, וואָס ווערד
 אליין געדיכטער,
 ביז ס'וועלען זיך ווייזען אין הימעל די ערשטע, די בלאסענקע
 שטערען,
 און דאָרט אין די יודישע הייזער די ערשטע, די פֿילע-וואָד-
 ליכטער —
 דאן וועט מיט דער נאכט זי זיך טרעפֿען און ערגיין פֿאר-
 פֿאלען באלד ווערען.
 דערווייל אָבער שיקט זי צום שטעדטעל צוריק איהרע
 שטראַהלען די לעצטע,
 וואָס טאנצען דורך אָפֿענע פֿענסטער אין יודישע ליטעליכע
 שטיבער,
 וואו ס'זיצט בײַ א ביכעל פֿון שׂמׂר א בחור א פֿראַנט מיט
 זיין ליטעכער,
 וואו ס'לויטענט א יודישע מאמע דאָס טייטש-בוך, דאָס
 טרעהרענפֿארנעצמע.

זומער פֿאַר נאַכט איז געוועזען, די פֿיינעלעך האָבען
 געשפּיעלט זיך
 אָהן שרעק אין דעם שמויב דעם צעהיצטען, וואָס איז אויף
 די וועגען געלעגען,
 און נייניעריג־פֿרעהליך געשפרונגען די וואַקסענדע שאַטענס
 אַקעגען,
 וואָס האָבען פֿאַרכאַמען געפֿלייסט זיך די ערד, וואָס האָט
 זויג געגילדט זיך.
 ווייל שטיל איז אין גאָס שוין געוועזען — די שוהל האָט
 פֿאַרזאַמעלט די אלטע,
 דער שוהלהויף די חברה די יונגע, וואָס פֿילען גאַסס הויף
 מיט געלעכטער,
 און פֿאַרלעך, וואָס ווילען נישט האָבען ביי זייערע שמועסען
 קיין וועכטער
 שפּאַציערען נאָך הינטער דעם שטעדטעל. באַלד וועלען די
 | שאַטענס די קאַלטע
 פֿאַרשפּרייטען זיך איבער די וועגען, וואוּ סיגעהען די פֿאַרלעך
 פֿיל פֿריידען;
 די נאַכט, וואָס פֿאַראייניגט פֿאַרליעכטע — וועט אונזערע
 פֿאַרלעך צעשיידען,
 ווייל דאָס זעגען כשר'ע יודישע קינדער פֿון יודישען שטעדטעל.
 דאָס מיידעל וועט לאַנג דערנאָך וואַכען אין כשר'ען מיידעל־
 שען בעטעל,
 און וועט מיט אַ שוועסטער זי שלאָפֿען, דאן וועט זי איהר
 האַלו אַרומגעמען

און צוטוליען ווייך צו איהר נאָקען דעם יונגען צעגליהעמען
 שטערען,
 און קיינער, חוץ גאָט, וועט נישט זעהען פֿון בענקשאַפֿט די
 האַרציגע טרעהרען,
 וואָס ווערען אין אויג נאָך צעשוואַמען, גלייך זױוואַלטען צו
 רינען זיך שעהמען —
 און קיינער, חוץ גאָט און דער שוועסטער, וועט סיציטרינע
 האַרצקלאַפֿען הערען.
 דאָס יונגעל וועט געהן מיט אַ חבר אַרום אין דער נאַכט אין
 דער בלויער
 און וועט פֿון זיין גליק איהם דערצעהלען, און וועט איהם
 פֿארטרויען זיין טרויער,
 און גאָלדענע שטערען, וואָס פֿאלען אַראָב פֿון דעם הימעל
 דעם ריינעם
 וועט ער צו די האַפֿנונגען גלייכען, וואָס ווינקען אין בלינקען
 און פֿאלען.
 אזוי וועלען ליעבענדע זעעלען זיך קוועהלען אין בענקעניש-
 קוואַהלען —
 ביז ס'וועט זיי אַ חרום אַ גיטער צונויפֿברענגען ביידע אינאיינעם.

דערווייל אָבער איז נאָך די זון נישט אין גאַנצען אין
 וועלדעל פֿאַרגאַנגען —
 נאָך קוקט זי אַפֿיר אַ פֿאַרפֿלאַממע פֿון צווישען די פֿאַרהענג
 פֿון בלעטער,
 גלייך זױוואַלט ביז צום לעצט נאָך דערוואַרטען, צי קומט נישט
 פֿון שטעדטעל אַ רעטער,

ער זאל פֿון דער נאכט זי באַפֿרײַען, וואָס קומט אין איהר
 שאַטען זי פֿאַנגען.
 דאָך גיין! פֿון דעם שטעדטעל קומט קײנער וואָס זאל אזוינס
 וועלען באַווײַזען —
 אין דײַגענע הערצער פֿאַרקוקטע שפּאַציערען די יונגלעך
 און מיידלעך,
 און מײנען, אז גאָלד און נישט בלוט איז, וואָס ס׳פֿאַלט פֿון
 דער זון אויף די קליידלעך,
 און זענען די זון גאָר מקנא צוליעב די בײנאַכטיגע רײזען . . .
 זעה, ווי ס׳באַטראַכטען זי פֿרעגענדיג יונגע און בענקענדע
 אריגען:
 „וואָס, אַך וואָס וואַרט דיך אויף יענער זײט הינטער דעם
 וואַלד און די פֿעלדער?
 ווי פֿרײנדליך דערנעהנטערט ביים ערדראַנד דער היבעל זײן
 גאַסטליכע שוועל דיר,
 וואָס פֿיהרט אין די וועלטען פֿון צויבער מיט פּורפּור-געוועבען
 פֿאַרצױגען!
 און דו, ווי אַ כלה אַ יונגע בײנסט ציטערדיג טיעפֿער און
 טיעפֿער
 דאָס פנים, וואָס שײנט און וואָס שעמט זיך און זוכט נאָר דעם
 הילענדען שאַטען,
 ביז אונזערע בליקען ענטזינקסטו די כלה׳שע גליקען צו זײגען —
 מיר מוזען דײן גליק מיט דעם האַרץ בלוזן, דעם הייסען,
 טיעף-פֿיהלענדען ראַטען . . .“

דאָד גלייך ווי אויף שטורמיגע כוואליעס אין שיפעל אָהן
רודער אַ שיפער
טרייבט אום זיד, אַ שיפעל פֿאַר די ווינטען, מיט טוט פֿריהער,
נאָכדעם פֿיל וואַנקען —
אזוי טרייבט אין שיפעל פֿון האַרצען אַרום זיד דער יונגער
געדאַנקען
אויף שטורמיגע ים'ען פֿון טרוימען, וואָס רויבען די האַפֿנונג
אויף ברענגען;
דאָריבער פֿאַרטונקעלט גאָר שנעל זיד דער בליק אין די
אויגען, וואָס פֿרענגען,
און יונגלעך און מיידלעך, זיי איילען צוריק צו די געסלעך
פֿון שטערטעל —
אין פֿאלדען פֿון קליינער באַהאלט זיך אַ גרעזעל, אַ בלימעל
אַ בלעטעל,
די צארטע, פֿאַרגענגליכע עדות פֿון טרויליכע שבת־שפּאַצירען.
און לעבעדיג ווערד אין די געסלעך, עס עפֿנען און
שליעסען זיך מירען,
עס טראַגט זיך אַן אויסמיש פֿון ווערטער, אַ קלאַנג פֿון
אַ ליעד, אַ געלעכטער,
די יודישע גאס, ווי אַ מאַמע נעמט אויף אַיהרע זיהן אין די
טעכטער
און שליעסט זיי אין זיכערע אַרעמס, גלייך זיוואַלט זיך
געפֿאַרנט זיי פֿאַרליערען.
נאָך שטעלען זיך אויס פֿאַר די שוועלען די לעצטע פֿאַר
ווערטער צו שמועסען

באזונדער די רעדלעך פֿון מידלעך, די רעדלעך בחורים
באזונדער,

ווייל נאָהנט זענען מיטער'שע אויגען, וואָס פֿארשען און
ווילען אליין וויסען...

נאָר גלייך יענע צארמינקע בלומען, וואָס טוען אויף נאכט
זיך פֿארשליעסען,

פֿארבארגען די בליהענדע הערצער אין זיך זייער דופטענדיג
וואונדער —

אַהז זאָרג קאָנען מיטער'שע אויגען, וואָס פֿרייד לאָזט ווי לייד
זיי נישט טרוקען

מיט הימליכע טרעהרען פֿון גחת אויף זייערע קינדערלעך
קוקען.

און ס'ווינקען זיך איבער מיט פֿריינדליכע בליקען די

ערענסטע שכנות

פֿון פֿענסטער צו פֿענסטער, און יענע וואָס זיצען אויף
פֿריזבעס אין דרויסען

פֿארפֿיהרען בעל-בתישע שמועסען, און פֿיהרען אַ קלאַנג, און
צו קליין אין

דער הייליגער שבת, די ליטע מתנה פֿון בורא דעם גרויסען.
... און אמת, ער געהט שוין אוועק באלד דער גומער שליח

פֿון פֿריעדען,

האלב וואָכעדיג אין שוין דער טומעל, וואָס וואַקסט מיט
דעם מינקעל אינאיינעם —

באלד קומען די וואכיגע דאנות צעקריגען די פֿרעזליכע
שכנים.

שווער רוקען זעקס טעג פֿון מלחמה זיך אָן אויף דעם
שמעדרטעלע יודען.

... דאך איידער עס עפֿנען זיך גיעריג ווי הונגריגע מײלער
די קראַמען.

וואָס שטעהען אין אייזען געקאוועט פֿון זינט די דריי קלעפֿ
פֿון דעם שמש,

אין איידער מיט מאַס און מיט וואָג עס באַוואָפֿנען זיך
טאַטעס און מאַמעס

אין וועלען צו האַנדעל אין וואַנדעל אין וואַכיגען מאַרק זיך
אומקעהרען —

דערלאַנגט נאָך דאָס שטעדרטעל אַ ציטריגע תפילה צו זיין
ליעבען נאָמען:

קיים־קיים וואָס עס הויכען זי ווייבערשע ליפֿען אזוי ווי אין
דרימעל —

דאך תיכף, ווי זי ווערד געבוירען צעגלאַנצען זיך העלער די
שמערען,

אינאיינעם מיט טרעהרען פֿאַרליערען די הערצער אַ זאַרג־
שמיין אַ שווערען —

די תפילה צו גאָט פֿון אברהם דערנרייכט ביז אין זיכעטען
הימעל.

און קינדער, וואָס זיצען ביים פֿענסטער און קוקען דער
מאַמען אין דאָוויגען

דערזעהען דאָס ליכט פֿון דער שכינה — און זיסע און
הייליגע שרעקען
באַריהרען די יונגע נשמות און טוען צו גאָט זיי דערוועקען,
צו גאָט פֿון אברהם און יצחק און יעקב, די יודישע אבות.
און טעכטער, וואָס זיצען אין ווינקעל, די קעפּ פֿון
געדאַנקען געכוינען,
און די, וועלכע האָבען נישט־לאַנג ערשט געלאַכט און
געטריבען קאַטאַוועס,
זיי הערען זיך איין אין דער תפילה און הויכען זי נאָך מיט
א ציטער —
זויל נאָהנט שטעהט אין פֿענסטער דער הימעל און נאָהנט
איז דער יודישער היטער.